

Niyazi Beki
EN SON TASHİH /24.7.2019.

الناظم : خادم اقدام العلماء نيازى بكى
13.5.2018 / بدیع البدائع عجیب العجائب

Mukaddime:

Bu mukaddimedede faydalı olacağını düşündüğümüz birkaç noktaya işaret etmeyi uygun gördük:

Birinci Nokta: Bediüzzaman Said Nursi'nin "Bedi'" ünvanını esas alarak yazılan bu "Bedî Manzume" nin önemli bir gerekçesi şu tarihi hatıradır. Yaklaşık 3 yıl önce (2016), kitaplarım arasında "Bediüzzaman, Bediü'l-Beyan" tarzında yazılan 6-8 beyitlik bir manzumeyi gördüm. İmza olarak abim "Abdülaziz Beki", tarih olarak da 1963 yazılıydı. Yaklaşık 52-53 sene kaybolmadan bende kalmıştı. Benim görebildiğim kadarıyla, böyle bir manzume şimdiye kadar yazılmamıştı. Bu da bana çok 'Bediâne" ve korunmuş bir tarihi belge niteliğinde görünmüştü. Ağabeyime telefon açtım ve konuyu anlattım. Kendisi hatırlayamadı. Ben; "Manzumenin yazarı olarak sizin imzanızı gösteren 'Nemekahu Abdülaziz Beki' ifadesi vardır. Ancak yazarken benim de katkılarım olduğunu hatırlıyorum; bu sebeple –izin verirseniz-isminizden sonra "...Ve Ehuhu" (ve kardeşi) kelimesini eklemek istiyorum" dedim. Kendisi buna izin verdi. Ancak, bir süre sonra bunu kaybettim. Çok üzüldüm ve bulmak için çok uğraştım, nafile! Geçen sene (13.5.2018), içime bu konuda yeniden bir manzume yazma düşüncesi doğdu. Ben de "tevekkeltü ala-Allah" deyip yazmaya başladım. Hakikaten çok kısa bir süre içinde – Allah'ın inayetiyle- manzumeyi yazmaya muvaffak oldum. Hatta fikrime gelen daha pek çok mısra oldu, ancak ben, Bedi kelimesinin 86 defa geçtiği 86 mısrada karar kıldım. Çünkü BEDİ' kelimesinin ebced değeri 86'dır.

İkinci Nokta: Bu son 1-2 yıl içinde "Bediüzzaman" isminin caiz olup olmadığını soranların yanında, kestirmeden bunun caiz olmadığını söylemeye cüret eden kimselerin bu görüşlerini de bizzat dinlemiştim. Başta "Sorularlaİslamiyet" Sitesi olmak üzere, yazılı ve sözlü cevaplar vermiştim. Bu konudaki tereddütleri izale etmek için de böyle bir manzumeyi yazmanın hikmetli olduğunu düşünüyorum.

Üçüncü Nokta: Bu yazılanların doğruluğunu teyit edecek bazı bilgilerin verilmesi de gerekli görünüyordu. Şark medrese ilimlerini de tahsil etmiş bir Risale-i Nur talebesi olarak “müdellet yazmak/konuşmak” bir ilmi meleke haline gelmiştir. Bu delillerin bizzat Risale-i Nur kaynaklı olmasını daha uygun gördüm. Bu sebeple, önce Manzumeyi Arapça yazdıktan sonra, ‘Bedi’ ünvanının geçtiği her bir mısra altında bu delilleri yazmaya gayret ettim.

Dördüncü Nokta: Elimdeki en son nüshayı tashih ettikten sonar, Numara verdim. Yazının puntosu daha önce 14 iken, teamüllerdeki şekline uygun olarak 12’ye çektim. Bir de baktım ki, harika bir tevafuk olmuştur. Şöyle ki:

- a). “Bedi” kelimesinin ebced değeri 86’dır. b) Hicri tarihe göre, Üstadın ömrü: 86’dır. c) Bedi ünvanı üzerine yazılan bu manzumenin ihtiva ettiği mısraların sayısı:86’dır. Bu manzumede geçen “Bedi” kelimesinin tekrar sayısı da: 86’dır.
- d) Bu manzumenin sayfa sayısı-irademin haricinde ve bilgimin dışında- teşekkül etmiş ve toplam sayısı:86 olmuştur.
- e) Nihayet bu tevafukları gördüğüm bu gün(5.7.2019) yılın 186.günüdür. Son iki rakam, yine 86’dır.

Bu tevafuk, bu **bedîâne** yazılan manzumenin –Bediüsemavati ve’l-Arz olan Rabbimin inayetiyle- hak ve hakikate uygun bedî’ bir manzume olduğunun bir işareti olabileceğini düşünüyorum. “Bediüsemavati ve’l-arz” olan Rabbimden bu çalışmayı rızasına uygun kılmasını ve kabul buyurmasını niyaz ediyorum.

Beşinci Nokta: Bediüzzaman gibi ilim ve irfanın takva ve imanın zirvesindeki ender insanlardan birinin medh-u senasını yapmakla şefaatine nail olmayı ümit ediyorum. İmam Şafii hazretlerinin tevazu içinde dediği gibi: “Salihlerden olmasam da, onları seviyorum/ Onları sevmekle şefaathine nail olmayı ümit ediyorum.” Bu ifade İmam Şafii’nin bi tevazu ve mahviyetidir, fakat bizim bir gerçeğimizdir.

Altmışlı yıllarda öğrendiğim merhum Ali Fuat Başgil’in, “Amelen günahkâr olmak, mütedeyyin insanlara imrenmeye mani değildir” şeklindeki sözünü de o günden beri tekrar edip duruyorum. Bediüzzaman gibi çok çok imrendiğim bir zât-ı nuranînin bediliğine vurgu yapmak bizim gibilerin bir görevi olduğunu düşünüyorum.

Altıncı Nokta: Bediüzzaman Said Nursi’nin “Hem de şahsın üslûb-u beyanı, şahsın timsal-i şahsiyetidir. Ben ise gördüğünüz veya işittiğiniz gibi, halli müşkil bir

muammayım” (Muhakemat, 84) şeklindeki ifadesi, onu yakından tanıyan veya uzaktan işitenlerce de “Bedi” bir insan olduğuna şahitlik etmektedir. Bu âdil şahitlerin kervanına katılma isteğimi böyle bediâne bir surette seslendirmek yerine getirmiş bulunuyorum.

Yedinci Nokta: Bediüzzamanın aşağıdaki şiirin mefhumuna mazhar olduğunu söylemesi de onun da kendisini “zamanın bedii, zamanın garibi, zamanın acibi” olduğuna samimiyetle inandığının delilidir. Biz de onun bu samimiyetine samimi olarak iştirak ettik vesselam!

أَيَّ لَعْمَرَى قَصْدُ كُلِّ عَجِيْبَةٍ * كَأَيِّ عَجِيْبٍ فِي عُيُونِ الْعَجَائِبِ (الخطبة الشامية)

“Ömrümün hakkı için söylüyorum ki, her acip, garip olan şeylerin hedefinde ben varım. Öyle ki, adeta ben o garip ve acip şeylerin gözünde çok acip ve pek garip bir varlığım.”

- 4-1 بديع الزمان بديع المكان / بديع الأوان بديع الامان
 8-5 بديع الايمان بديع الميزان / بديع الجنان بديع اللسان
 12-9 بديع المعاني بديع المباني / بديع الثواني بديع المثاني
 16-13 بديع التأليف بديع التصنيف / بديع التحميد بديع التوصيف
 20-17 بديع العلوم بديع الفنون / بديع السموم بديع السجون
 24-21 بديع العصر بديع الفكر / بديع الصدر بديع الصبر
 25-28 بديع الاحوال بديع الاقوال / بديع الانسال بديع الاجيال
 29-32 بديع الكلام بديع المرام / بديع الانام بديع المنام
 36-33 بديع البلاغة بديع الفصاحة / بديع الفراسة بديع الكياسة
 40-37 بديع الجواب بديع الصواب / بديع العتاب بديع الشهاب
 44-41 بديع الانوار بديع الاسرار / بديع الاطوار بديع الاخبار
 48-45 بديع النهار بديع الاسحار / بديع الانكار بديع الابرار
 52-49 بديع الجمال بديع الكمال / بديع الضياء بديع الظلال
 56-53 بديع التفسير بديع التصوير / بديع التدبير بديع التعمير
 60-57 بديع التعليل بديع التأويل / بديع التعريف بديع التعبير
 64-61 بديع العبارة بديع الاشارة / بديع الامارة بديع الانارة
 68-65 بديع الاخلاص بديع العمل / بديع التجديد بديع الجمل
 72-69 بديع الشجاعة بديع الجسارة / بديع القوة بديع المهارة
 76-73 بديع الديانة بديع الهداية / بديع العناية بديع الحماية
 80-77 بديع الامور بديع الشكور / بديع السرور بديع الشعور

84-81 بديع الرسائل بديع المسائل / بديع الوسائل بديع الدلائل

86-85 بديع في اخر الزمان / بديع لا يقبل الثواني

الحمد لله الذي / تمت به الصالحات / بنبيه تتم / في ملكه النبوات / و تختم الرسالات
عليه واله و صحبه الصلوات و التسليمات/ ما دامت الحركات والسكنات / في الارض و السموات
و قد تمت الاشعار/ المنظومة بالابيات / موافقا لمقام / بديع الرياضيات
عدده بالابجد / ست مع الثمانين / وهو عمر استاذنا / بديع البديعيات.
والحمد لله الذي / جعلنا من امة/ خير كل المخلوقات / سيدنا محمد
وقد جعلنا ايضا / من طلاب استاذنا /القائد لعصرنا / اي سعيد مجدد
و جاعل حياته / وفقا لخدمة الدين / لا خوفا من النيران / بل لخدمة القران
و اشتهر بالتحدي/ في مجالات الميدان / ابتغاء للرضوان / باسم بديع الزمان
نور الله ثراه / وسع الله مرأه / رفع الله مثواه / جعل الخلد مأواه

BEDÎ' MUHTEVASININ TASDİK VE TESCİLİ

Bu yazılanların doğruluğunu tescil için aşağıda söz konusu 86 adet “Bedi” kelimesinin bağlantılı olduğu hususları tek tek inceleyecek ve özellikle Risale-i Nur’dan bunların birer hakikat olduğunu gözler önüne sermeye çalışacağız.

4-1 بديع الزمان بديع المكان / بديع الأوان بديع الامان

1. Bediüzzaman:

Hocası, Molla Fethullah: Pekâlâ, zekâda hârikasınız, fakat hıfzınız nasıldır? ‘Makamat-ı Harîriye’den birkaç satırını iki defa okumakla hıfzedebilir misiniz?’ diyerek kitabı uzatır. Molla Said alarak, bir yaprağını bir defa okumakla hıfzetti ve okudu.

Molla Fethullah: Zekâ ile hıfzın ifrat derecede bir kimsede tecemmuu nâdirdir, diyerek hayrette kaldı.

Bedüzzaman orada iken, Cem'-ül Cevami' kitabını, günde bir-iki saat iştilal etmek üzere bir haftada hıfzetti. Bunun üzerine Molla Fethullah şu kelâmı söyleyerek kitabın üzerine yazdı: *فَقَدْ جَمَعَ فِي جَفْظِهِ جَمْعَ الْجَوَامِعِ جَمِيعَةً فِي جُمُعَةٍ* (Tarihçe-I Hayat, 36-37).

“Bir kitabın ‘Mukaddeme’sini, o kitabın hülâsası diye tarif ederler. Halbuki her mevzuu müstakil bir esere sığmayacak kadar derin ve geniş olan bu muazzam kitabın muhteviyatını, böyle birkaç sahifelik mukaddemeye sığdırmak kabil midir? Bugüne kadar âcizane yazdığım manzum ve mensur yazılarımın hiçbirisinde bu kadar acz ve hayret içerisinde kalmamıştım. Binaenaleyh bu eseri derin bir zevk, İlahî bir neş'e ve coşkun bir heyecanla okuyacak olanlar, hayranlıkla görecekler ki; Bedüzzaman, çocukluğundan beri müstesna bir şekilde yetişen ve bütün ömrü boyunca İlahî tecellilere mazhar olan bambaşka bir âlim ve mümtaz bir şahsiyettir”(Ali Ulvi, Tarihçe-I Hayat,6) ifadeleri ve benzeri yüzlerce ifadeler onun “Bedüzzaman” ünvanına layık bir şahsiyet olduğunu göstermektedir.

Keza, Mısır Câmi-ül Ezher Üniversitesi reislerinden meşhur Şeyh Bahit Efendi, İstanbul’da Bedüzzaman’a –İstikbalde Osmanlı ve Batı uygarlığının durumuyla ilgili sorduğu bir soru –veciz ve kapsamlı-cevabını alınca, "Bu gençle münazara edilmez, ben de aynı kanaatta idim. Fakat bu kadar veciz ve beliğane bir tarzda ifade etmek, ancak Bedüzzaman'a hastır" demiştir (Sözler, 753-754).

“Hem şimdi anlıyorum ki, eskiden beri benim liyakatım olmadığı halde bana verilen Bedüzzaman lâkabı, benim değildi; belki Risale-i Nur’un manevî bir ismi idi. Zahir bir tercümanına âriyeten ve emaneten takılmış. Şimdi o emanet isim, hakikî sahibine iade edilmiş” (Mektubat, 465-466).

2- Bedü’l-Mekân:

“İşte Bedüzzaman, böyle hârikalar hârikası bir inayete mazhar olan mübarek bir şahsiyettir. Ve bunun içindir ki, zindanlar ona bir gülistan olmuş; oradan ebediyetlerin nurlu ufuklarını görür.

İdam sehpaları, birer va'z u irşad kürsüsüdür. Oradan insanlığa ulvî bir gaye uğrunda sabr u sebat, metanet ve celadet dersleri verir. Hapishaneler birer Medrese-i Yusufiye inkişaf eder. Oraya girerken, bir profesörün üniversiteye ders vermek için girdiği gibi girer.

Zira oradakiler, onun feyz ü irşadına muhtaç olan talebeleridir. Her gün birkaç vatandaşın imanını kurtarmak ve cânileri melek gibi bir insan haline getirmek, onun için dünyalara değışilmez bir saadettir” (Asa-yı Musa, 259).

Ayrıca, biri doğunun, biri batının en ücra köşelerinde bulunan Nurs ve Barla köylerinin o bilinmez, tanınmaz konumdan bu günkü ünlü konuma gelmeleri Bediü'l-Mekân ünvanını ispat eder.

3- Bediü'l-Evân:

Bediü'l-Evân: Zamanların, anların bedii anlamına gelir.

Bu Ünvan, Bediüzzaman'ın bulunduğu her dönemde ve zamanın her diliminde hikmete uygun hakikat derslerini verdiğini açıklar. İstibdat, meşrutiyet, cumhuriyet devirlerinin her birisinde hikmet dolu tavırlar sergilemesi bunun delilidir.

"31 Mart hadisesinde Hareket Ordusunun Başkumandanı Mahmud Şevket Paşa bana karşı fazla hiddetli iken ve Divan-ı Harb-i Örfide beni muhakeme ettikleri gün, on beş adam karşımda darağacında asılı bir vaziyette Divan-ı Harb-i Örfi Reisi Hurşid Paşa benden sordu: 'Sen şeriati istedin mi? İşte şeriati isteyenler böyle asılırlar.'

"Ben de 'Şeriatin bir meselesine bin ruhum olsa feda ederim' dediğim hâlde ve beni mahkûm etmeye pek çok esbap—muhabirlerin iftiralarıyla—varken, benim müstesna bir sûrette müttefikan beraatime karar vermeleri..

"Hem eski Harb-i Umumînin nihayetinde, İstanbul'da İngilizlerin Başkumandanının eline benim İngiliz aleyhine şiddetli yazdığım Hutuvât-ı Sitte ve Başpapazına tahkirkârâne sözlerim eline geçtiği hâlde, beni mahvetmek yüzde yüz ihtimali varken, hiddetini geri alıp ilişmemesi...

"Hem Ankara'da, divan-ı riyasetinde pek çok meb'uslar varken Mustafa Kemâl şiddetli bir hiddetle divan-ı riyasetine girip, bana karşı bağırarak: 'Seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikir beyan edesin. Sen geldin, namaza dair şeyler yazıp içimize ihtilâf verdin.' Ben de onun hiddetine karşı dedim: 'Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduddur.' Dehşetli bir put kırdım. "Hazır mebus dostlarım telâş ettikleri ve herhalde beni ezeceklerini tahmin ettikleri sırada, bana karşı bir nev'i tarziye verip o mecliste hiddetini geri alması, âdetâ dehşetli bir kuvveti ve hakikati hissedip geri çekilmesi, ikinci gün hususî riyaset odasında, Hücumat-ı Sitte'nin Birinci Desise içinde bulunan 'Meselâ,

Ayasofya Camii ehl-i fazl ve kemâlden, ilâ âhir...' cümlesinden başlayan, ta İkinci Desiseye kadar, bir saat tamamen ona söyledim” (Emirdağ Lahikası-1/245-246).

4-Bediü'l-Emân:

Bu ünvan, Üstadın dürüstlük, güvenilirlik, emniyet, adalet ve hakkaniyet bakımından da bir Bedi olduğuna işaret eder. Hayatı boyunca, her zaman İman kardeşliğini savunması, muhabbet fedaisi olduğunu haykırmaması, barış, emniyet, asayiş, birlik ve beraberliği savunması, ‘Hakkın hatırı âlidir, hiçbir hatıra feda edilmez’ düsturunu prensip edinmesi, onun her yönden ne kadar emin bir kişi olduğunu göstermeğe kâfidir.

Benimle beraber çok talebelerim de türlü türlü musibetlere, ezâ ve cefâlara mâruz kaldılar, ağır imtihanlar geçirdiler. Benim gibi onlar da bütün haksızlıklara ve haksız hareket edenlere karşı bütün haklarını helâl etmelerini isterim. Çünkü onlar bilmeyerek kader-i İlâhînin sırlarına, derin tecellîlerine akıl erdiremeyerek bizim dâvâmıza, hakikat-i imaniyenin inkişafına hizmet ettiler. Bizim vazifemiz onlar için yalnız hidayet temennisinden ibarettir. Bize ezâ ve cefâ edenlere karşı hiçbir talebemin kalbinde zerre kadar intikam emeli beslememesini ve onlara mukabil Risale-i Nur'a sadakat ve sebatla çalışmalarını tavsiye ederim (Emirdağ Lahikası-2/80-81)

"Eğer Risale-i Nuru tenkid fikriyle tetkik eden adliye memurları, imanlarını onunla kuvvetlendirip veya kurtarsalar, sonra beni idam ile mahkûm etseler, şahit olunuz, ben hakkımı onlara helâl ediyorum. Çünkü biz hizmetkârız. Risale-i Nur'un vazifesi imanı kuvvetlendirip kurtarmaktır. Dost ve düşmanı tefrik etmeyerek hizmet-i imaniyeyi hiçbir tarafgirlik girmeyerek yapmaya mükellefiz"(Şualar, 393).

8-5 بديع الايمان بديع الميزان / بديع الجنان بديع اللسان

5 Bediü'l-İman:

Hayatına yansıyan imanın gücü onun imanda da Bedi olduğunu göstermektedir. “İman hem nurdur, hem kuvvettir. Evet, hakikî imanı elde eden adam, kâinata meydan okuyabilir ve imanın kuvvetine göre hâdisatın tazyikatından kurtulabilir. "Tevekkeltü alallah" der, sefine-i hayatta kemal-i emniyetle hâdisatın dağlarvari dalgaları içinde

seyran eder. Bütün ağırlıklarını Kadîr-i Mutlak'ın yed-i kudretine emanet eder, rahatla dünyadan geçer, berzahta istirahat eder. Sonra saadet-i ebediyeye girmek için Cennet'e uçabilir” (Sözler, 314),

“Evet her hakikî hasenat gibi cesaretin dahi menbaı, imandır, ubudiyettir. Her seyyiat gibi cebanetin dahi menbaı, dalalettir. Evet tam münevverü'l-kalb bir âbidi, küre-i arz bomba olup patlasa, ihtimaldir ki, onu korkutmaz” (Sözler,19)

"Karşımda müthiş bir yangın var; alevleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdım yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeye, imanımı kurtarmaya koşuyorum. Yolda birisi beni kösteklemek istemiş de, ayağım ona çarpmış; ne ehemmiyeti var? O müthiş yangın karşısında bu küçük hâdise bir kıymet ifade eder mi? Dar düşünceler, dar görüşler!(Tarihçe-i Hayat, 623) şeklindeki beyanları ve bu manaya gelen onlarca ifadesi ve yüzlerce vakıada gösterdiği şecaat bunun tartışmasız delilidir.

6- Bediü'l-Mizan:

Bu ünvan, onun muhakeme-i akliyede, müvazene-i fikriyede, mukayese-i hissiyatta dengeli, ölçülü, orta yolu takip eden prensiplere sahip olduğuna işarettir. Her konuda ölçülü ve dengeli olması, ifrat ve tefritten uzak olarak orta yolu göstermek için “Muhakemat” adlı eseri telif etmesi, Risale-i Nurda yer alan iman-küfür muvazenesi, İslam ve batı medeniyetleri arasındaki mukayese gibi muhakemeler ve muvazeneler bunun açık göstergesidir. Bu konu için adı geçen eserlere bakmak yeterli olmakla beraber, İslam milliyeti ile ırka dayalı milliyetin mukayesesini yapan şu ifadesine bakmakta da yarar vardır:

“Ebedî ve daimî olan İslâmiyet milliyeti; muvakkat, dağdağalı unsuriyetle bağlanmaz ve aşılınmaz. Ve aşılacak olsa da; İslâm milliyetini ifsad ettiği gibi, unsuriyet milliyetini dahi ıslah edemez, ibka edemez. Evet muvakkat aşılammakta bir zevk ve bir muvakkat kuvvet görünüyor, fakat pek muvakkat ve akibeti hatarlıdır. Hem Türk unsurunda ebedî kabil-i iltiyam olmamak suretinde bir inşıkak çıkacak. O vakit milletin kuvveti, bir şık, bir şıkkın kuvvetini kırdığı için, hiçe inecek. İki dağ birbirine karşı bir mizanın iki gözünde bulunsa; bir batman kuvvet, o iki kuvvet ile oynayabilir; yukarı kaldırır, aşağı indirir”(Mektubat, 439).

7- Bediü'l-Cenan

Bu kavram, onun kalbinin mümtaz bir konumda olduğuna işaret eder. Risale-i Nur gibi harika eserlerin kalbinden çıkması, ilhama mazhar olması, “Sünuhat, Tuluat, İşarat” gibi eserleri yazması, “Risalet-ün Nur sair te'lifat gibi ulûm ve fünundan ve başka kitablardan alınmamış. Kur'andan başka me'hazı yok, Kur'andan başka üstadı yok, Kur'andan başka mercii yoktur. Te'lif olduğu vakit hiçbir kitab müellifinin yanında bulunmuyordu.

Doğrudan doğruya Kur'anın feyzinden mülhemdir ve sema-i Kur'anîden ve âyâtının nücumundan, yıldızlarından iniyor, nüzul ediyor” (Şualar,711) demesi, onun cenanı/yani kalbinin de Bedi olduğunu göstermektedir.

8-Bediü'l-Lisan:

Manayı lafızlara feda etmeyen ikna edici üslubu, en derin meseleleri çok güzel ve anlaşılır bir biçimdeki beyanı, teşbih, temsil, tanzir metodunu kullanarak yaptığı tasvirleri, lisanındaki bedaati, Bedi ilmindeki maharetini göstermektedir. Buna Eski Said ve Yeni Said'in bütün eserleri şahittir. Küçük bir misal için şu ifadelere bakılabilir:

“..ekser enbiyanın Asya'da, şarkta zuhuru ve ekser hükemanın ve feylesofların garbda gelmelerinin delaletiyle; Asya'yı hakikî terakki ettirecek, fen ve felsefenin tesiratından ziyade hiss-i dinî olduğu halde, bu fitrî kanunu nazara almayarak garblılılaşmak namıyla an'ane-i İslâmiyeyi bıraksanız ve lâdinî bir esas yapsanız dahi, dört-beş büyük milletlerin merkezinde olan vilayat-ı şarkıyede millet, vatan selâmeti için dine, İslâmiyet'in hakaikına kat'iyen taraftar olmak, size lâzım ve elzemdir. Binler misallerinden bir küçük misal size söyleyeceğim:

Ben Van'da iken, hamiyetli Kürd bir talebeme dedim ki: "Türkler İslâmiyete çok hizmet etmişler. Sen onlara ne niyetle bakıyorsun?" dedim. Dedi: "Ben Müslüman bir Türk'ü, fâsık bir kardeşime tercih ediyorum. Belki babamdan ziyade ona alâkadarım. Çünkü tam imana hizmet ediyorlar." Bir zaman geçti (Allah rahmet etsin) o talebem, ben esarete iken, İstanbul'da mektebe girmiş. Esaretten geldikten sonra gördüm. Bazı ırkçı muallimlerden aldığı aks-ül amel ile, o da Kürdçülük damarı ile başka bir mesleğe girmiş. Bana dedi: "Ben şimdi gayet fâsık, hattâ dinsiz de olsa bir Kürd'ü, sâlih bir Türk'e tercih ediyorum." Sonra ben onu birkaç sohbette kurtardım. Tam kanaatı geldi ki: Türkler, bu millet-i İslâmiyenin kahraman bir ordusudur.

Ey sual soran meb'uslar! Şarkta beş milyona yakın Kürd var. Yüz milyona yakın İranlı ve Hindliler var. Yetmiş milyon Arab var. Kırk milyon Kafkas var. Acaba birbirine komşu, kardeş ve birbirine muhtaç olan bu kardeşlere, bu talebenin Van'daki medreseden aldığı ders-i dinî mi daha lâzım? Veyahut o milletleri karıştıracak ve ırkdaşlarından başka düşünmeyen ve uhuvvet-i İslâmiyeyi tanımayan sırf ulûm-u felsefeyi okumak ve İslâmî ilimleri nazara almamak olan o merhum talebenin ikinci hali mi daha iyidir? Sizden soruyorum!” (Emirdağ Lahikası-2/224-225).

12-9 بديع المعاني بديع المباني / بديع الثواني بديع المثاني

9. Bediü'l-Maani:

Bu ünvan, Üstadın lafızlara dizdiği manaların hakikatli, taravetli, original, gönüllere heyecan verici, ikna edici, kalbleri tatmin edici bir ulviyete sahip olduğuna işaret etmektedir.

Temsil ve tasvirlerindeki derin manaları ortaya koyan eserler telif etmesi bunun şahididir. “Hem Kur'anı tefsir eden ve bir kısmı otuz-kırk hattâ yetmiş cild olarak birer tefsir yazan yüksek zekâlî müdakkik binler mütefennin ulemanın, senedleri ve delilleriyle beyan ettikleri Kur'andaki hadsiz meziyetleri ve nükteleri ve hâsiyetleri ve sırları ve âlî manaları ve umûr-u gaybiyenin her nev'inden kesretli gaybî ihbarları izhar ve isbat etmeleri ve bilhâssa Risale-i Nur'un yüzotuz kitabı, herbiri Kur'anın bir meziyetini, bir nüktesini kat'î bürhanlarla isbat etmesi ve bilhâssa Mu'cizat-ı Kur'aniye Risalesi; şimendifer ve tayyare gibi medeniyetin hârikalarından çok şeyleri Kur'an'dan istihrac eden Yirminci Söz'ün İkinci Makamı ve Risale-i Nur'a ve elektriğe işaret eden âyetlerin işaretini bildiren İşarat-ı Kur'aniye namındaki Birinci Şua ve huruf-u Kur'aniye ne kadar muntazam ve esrarlı ve manalı olduğunu gösteren Rumuzat-ı Semaniye namındaki sekiz küçük risaleler ve Sure-i Feth'in âhirki âyeti beş vecihle ihbar-ı gaybî cihetinde mu'cizeliğini isbat eden küçücük bir risale gibi Risale-i Nur'un herbir cüz'ü, Kur'anın bir hakikatını, bir nurunu izhar etmesi; Kur'anın misli olmadığına ve mu'cize ve hârika olduğuna ve bu âlem-i şhadette âlem-i gaybın lisanı ve bir Allâmü'l-Guyub'un kelâmı bulunduğu bir imzadır”(Sözler, 449).

``Risale-i Nur, ibadet yerinde, ilim içinde hakikate bir yol açmış; sülûk ve evrad yerinde, mantıkî burhanlarla ilmî hüccetler içinde hakikatü'l-hakaike yol açmış; ve ilm-i tasavvuf ve tarikat yerinde, doğrudan doğruya ilm-i kelâm içinde ve ilm-i akîde ve usûlü'd-din içinde bir velâyet-i kübrâ yolunu açmış ki, bu asrın hakikat ve tarikat cereyanlarına galebe çalan felsefî dalâletlere galebe ediyor, meydandadır` (Emirdağ Lahikası-1/91)

``Mânâsındaki câmiyet-i harikadır. Evet, Kur'ân, bütün müçtehidlerin me'hazlarını, bütün âriflerin mezaklarını, bütün vâsılların meşreplerini, bütün kâmillerin mesleklerini, bütün muhakkiklerin mezheplerini, mânâsının hazinesinden ihsan etmekle beraber, daima onlara rehber ve terakkiyatlarında her vakit onlara mürşid olup, o tükenmez hazinesinden onların yollarına neşr-i envar ettiği bütün onlarca musaddaktır ve müttefekun aleyhtir.`` (Sözler 531)

Bu bediane Risalelerin varlığı, aynı zamanda müelliflerinin de Bedi' olduğuna bir imzadır.

10-Bediü'l-Mebani:

Bu ünvan, Üstadın hak ve hakikat olan manalara giydirdiği lafız elbisesi de ona uygun bir güzellikte olduğunu göstermektedir.

“Bir mücevherat hazinesi ne kadar zengin ve ne kadar yüksek bir servete mâlik olursa olsun, bâyii, dellâli, usûl-i bey'u şîrâya(alış-veriş usulüne)âşinâ olmazsa, zilyed bulunduğu kıymettar hazinenin müştemil ve muhtevî bulunduğu emtiayı, lâyıkiyla âleme ilân ve enzâr-ı âmmeye vaz edemez"(mektubat 86).

Çok güzel ve derin manalara giydirdiği lafızların ne kadar güzel ve bediane olduğunu Risale-i Nuru okuyan yüzbinlerce insanın kabul etmesi, bunun önemli bir delilidir.

“Risale-i Nur'un üslûbu emsalsiz ve hiçbir üslûbla kabil-i kıyas olmayan cazib bir üslûbdur. Bediüzzaman Said Nursî, bir müfessir-i Kur'an olmakla beraber asrımızın en büyük edibi ve kuvvetli bir belîğidir. Fakat lafzın gösteriş ve tantanasına değer veren ediblerden değildir. Bilakis en fazla manaya ehemmiyet ve kıymet verip, lafzın hatırı için manadan fedakârlık yapmayan, elbise için vücuddan kesmeyen bir müelliftir”(Gençlik Rehberi, 261)

“Risale-i Nur'da müstesna bir edebiyat ve belâgat ve îcaz; nazirsiz, cazib ve orijinal bir üslûb vardır. Evet, Bediüzzaman zâtına mahsus bir üslûba mâliktir. Onun üslûbu, başka

üslûblarla müvazene ve mukayese edilemez. Eserlerin bazı yerlerinde, edebiyat kaidesine veya başka üslûblara nazaran pek münasib düşmemiş gibi zannedilen bir noktaya rastlanırsa, orada gayet ince bir nükte, bir îma veya ince bir mana veya hikmet vardır. Ve o beyan tarzı, oraya tam muvafıktır. Fakat o ince inceliği, âlimler de birden pek anlamadıklarını itiraf etmişlerdir. Bunun için, Bedüzzaman'ın eserlerindeki hususiyet ve incelikleri, Risale-i Nur'la fazla iştilal etmemiş olanlar, birden intikal edemezler. Büyük şâirimiz, edebiyatımızın medar-ı iftiharı merhum Mehmed Âkif, bir üdebâ meclisinde, "Viktor Hügo'lar, Şekspirler, Dekartlar; edebiyatta ve felsefede, Bedüzzaman'ın bir talebesi olabilirler" demiştir" (Sözler,764).

11-Bedü's-Sevani:

Üstadın içinde bulunduğu zamanın saniyelerini bile boş yere israf etmediğini ifade eden bu kavram, onun vaktini, ömrünü hep faydalı bir şekilde kullandığını ifade eder. Vaktini hiç israf etmemesi, merdivenlerden çıkarken bile Cevşen okuması, gece-gündüz durmadan adeta her saniyesini dolu dolu geçirdiğine şahitlik yapan onlarca insanın bulunması, bunun güçlü bir tasdik mührüdür.

İşte görenlerin şahadeti: "Hem Üstadımız, taharet ve nezafet-i şer'iyeye son derece riayet eder; her zaman abdestli olarak bulunur; aslâ mübarek vaktini boş geçirmez. Ya Risale-i Nur te'lifiyle veya tashihiyle meşgul veya Münacat-ı Cevşeniyeyi kıraat ve secdegâh-ı ubudiyete kaim veya tefekkür-ü âlâ-i İlahî bahrine müstağrak bulunurdu. Ekseriyetle, yaz zamanı şehre uzak ormanlık dağ vardı. Üstadımızla oraya giderdik. Yolda hem Risale-i Nur tashih ederler, hem bu âciz talebelerinin okudukları risaleye dikkat ederler ve tashih için hatalarını söylerler veyahut eski müellefatından birisinden ders verirler; bu suretle yolda bile mübarek vaktini vazife ile geçirirlerdi. Evet biz itiraf ediyoruz ki, Üstadımızın nutkundaki letafet ve ülfetindeki halâvet o derece feyiz bahşederdi ki; insan, sabahtan akşama kadar o vaziyette ders alsa, yol yürüse, asla sıkılmak ihtimali yoktu" (Tarihçe-i Hayat, 327), "..Meselâ Üstad, bu yüksek iktisadçılık kudretini sırf yemek, içmek, giymek gibi basit şeylerle değil; bilakis fikir, zihin, istidat, kabiliyet, vakit, zaman, nefis ve nefes gibi mânevî ve mücerred kıymetlerin israf ve heder edilmemesiyle ölçen bir dâhidir. Ve bütün ömrü boyunca bir karakter halinde takip ettiği bu titiz muhasebe ve murakebe

usulünü, bütün talebelerine de telkin etmiştir"(Tarihçe-i Hayat 14) şeklindeki sözler âdil şahitlerin ifadesidir.

12-Bediü'l-Mesani:

Bu ünvan, onun bazı konuları tekrar tekrar yazıp nazara vermesindeki çok hikmetli bedaatine işarettir. Risale-i Nurda bazı önemli konuların değişik yerlerinde aynen tekrarlanması çok bediane düşmüştür. Herkesin her zaman bütün eserleri okuması mümkün olmadığı için önemli konuların ayrı yerlerde tekraren bulunması bu ihtiyacı telafi etmektedir. Bu tekrarların yerli yerince yapılması, önemli ihtiyaçları karşılaması önemli bir hikmetin emaresidir. Bu da tekrar manasındaki Mesani unsurlarındaki bedii bir konuma işaret etmektedir. Aşağıdaki ifadelerde, Risalelerdeki tekrarların da Kur'an'ın tekrarlarındaki hikmetlerden iktibas edildiğini göstermektedir. "Ondokuzuncu Söz'ün âhîrinde Kur'andaki tekrarın ekser hikmetleri, Risale-i Nur'da dahi cereyan eder. Bilhâssa ikinci hikmeti tamtamına vardır. O hikmet şudur: Herkes her vakit Kur'ana muhtaçtır. Fakat herkes, her vakit bütün Kur'anı okumağa muktedir olamaz. Fakat bir sureye galiben muktedir olur. Onun için en mühim makasîd-ı Kur'aniye ekser uzun surelerde dercedilerek; herbir sure küçük bir Kur'an hükmüne geçmiş. Demek hiçbir kimseyi mahrum etmemek için haşir ve tevhid ve kıssa-i Musa (A.S.) gibi bazı maksadlar tekrar edilmiş."

"Aynen bu ehemmiyetli hikmet içindir ki, bazı defa haberim olmadan, ihtiyarım ve rızam olmadığı halde, bazı ince hakaik-i imaniye ve kuvvetli hüccetleri müteaddid risalelerde tekrar edilmiş. Ben çok hayret ederdim. Neden bunlar bana unutturulmuş, tekrar yazdırılmış? Sonra kat'î bir surette bildim ki: Herkes bu zamanda Risale-i Nur'a muhtaçtır. Fakat umumunu elde edemez. Elde etse de tamam okuyamaz. Fakat küçük bir Risale-i Nur hükmüne geçmiş bir risale-i câmiayı elde edebilir. Ve ekser vakitlerde muhtaç olduğu mes'eleleri onda okuyabilir ve gıda gibi her zaman ihtiyaç tekerrür ettiği gibi, o da mütalaasını tekrar eder" (Kastamonu Lahikası,54)

16-13 بديع التأليف بديع التصنيف / بديع التحميد بديع التوصيف

13- Bediü't-Telif:

Bu kavram, Risale-i Nur külliyyatının diğ er eserlerden çok farklı bir şekilde telif edildiğine iş rettir. Bu konuda çok misaller verilebilir. Ancak aşağıdaki ifadelerle iktifa edeceğiz: “Risale-i Nur'un te'lifinde de bu bast-ı zaman hakikatı çok defa vukua gelmiş. Ezcümle: On dokuzuncu Mektub yüz elli sahifedir. Üç yüzden fazla mu'cizatu, kitablara müracaat edilmeden ezber olarak dağ, bağ köşelerinde dört gün zarfında her gün üçer saat meşgul olmakla mecmuu oniki saatte te'lif edilmesi.. Ramazan Risalesi, kırk dakikada te'lif edilmesi.. Yirmisekizinci Söz, yirmi dakikada te'lif edilmesi.. bast-ı zamanın vukuunu isbat etmiştir” (Mesnevi-i Nuriye, 197).

Kırk sene evvel Harb-i Umumî'de, cepheye avcı hattında bazan at üstünde te'lif edilen bu İşarat-ül İ'caz'ın telifi de elbette çok harikadır ve pek bedidir. İşte üstadın ifadeleri: “ İkinci Nükte: Madem Kur'an-ı Hakîm'in her harfinin okunmasıyla öyle bir kıymeti olur ki; bir harf on, yüz, bin ve binler sevabı ve bâki meyve-i uhrevîyi verecek mahiyettedir; elbette Eski Said'in bu tefsirinde bir saç gibi, bir zerre gibi, Kur'anın kelimatına temas eden nükteleri izah etmesi israf değil, ehemmiyetsiz değil. Belki göz kapaklarının kirpikleri ve belki gözbebeğinin zerreleri gibi kıymetli olduğunu hissetmiş ki, o dehşetli harb içinde bu incecik saç gibi münasebetleri yazmaktan ve düşünmekten, avcı hattında düşman gülleleri onu şaşırtmamış, ondan vazgeçirmemiş” (İşarat-ül İ'caz,6). Bu harika durum, aynı zamanda Risale-i Nur telifinin de çok bedi olduğunu göstermektedir

14- Bediü't-Tasnif:

Bu ünvan, Risale-i Nur eserlerindeki mevcut tertibin telif sırasından çok farklı bir bedaatte olduğuna işaret eder. Bu da Nur külliyyatının muhtevası gibi telif ve tasnifinin de ilahî inayet altında tahakkuk ettiğine bir işarettir. Onun şu ifadeleri açıktır.

“Risale-i Nur'un numaraları, te'lif tertibiyle değil. Meselâ, Otuzüçüncü Mektub, Birinci Mektub'dan daha evvel te'lif edilmiş ve bu Beşinci Şua'nın aslı ve Risale-i Nur'un bir kısım eczaları, Risale-i Nur'dan evvel te'lif edilmiş”(Şualar,360).

Bizzat müellifin bu beyanları, Risale-i Nur'un tasnifinin de ilhama dayalı ve derin hikmetleri havi ve bedi olduğunu göstermektedir.

15- Bediü't-Tahmid:

Bu ünvan, Üstadın Allah'a hamd etmeyi fitratın bir vecibesi olarak telakki ettiğini ders verir. "Hem hayat, bütün kâinattan süzölmüş en safi bir hülâsası olduğu gibi, kâinattaki en mühim bir maksad-ı İlahî ve hilkat-ı âlemin en mühim neticesi olan şükür ve ibadet ve hamd ve muhabbeti netice veren bir sırr-ı a'zamdır" (Lemalar, 330).

"İkinci Nükte: Nev-i insanda, hususan yüksek tabakasında, meslekleri ayrı ayrı hadsiz zâtlarda, gayet esaslı bir surette bulunan şedid bir aşk-ı lahutî ve kuvvetli bir muhabbet-i Rabbanîye, bilbedahe misilsiz bir cemale işaret, belki şehadet eder. Evet böyle bir aşk, öyle bir cemale bakar, iktiza eder. Ve öyle bir muhabbet, böyle bir hüsün ister. Belki bütün mevcudatta lisan-ı hal ve lisan-ı kal ile edilen umum hamd ü senalar, o ezeli hüsne bakıyor, gidiyor. Belki Şems-i Tebrizî gibi bir kısım âşıkların nazarında bütün kâinatta bulunan umum incizablar, cezbeler, cazibeler, cazibedar hakikatlar; ezeli ve ebedî bir hakikat-ı cazibedara işaretlerdir. Ve ecrâmı ve mevcudatı mevlevî-misal pervane gibi raks u semaa kaldıran cezbedarane harekât ve deveran, o hakikat-ı cazibedarın cemal-i kudsîsinin hükümdarane tezahüratı karşısında âşıkane ve vazifedarane bir mukabeledir" (Şualar, 80) Bu ifadelerde, Allah'a hamd etmenin gerekçesi çok bediâne izah edilmiştir. Keza şu ifadeleri de onun nasıl tahmidde bedi olduğunu göstermektedir.

"Meselâ, birkaç gün sonra aç ve susuz olmak ihtimalinden, bugün o niyetle mütemadiyen ekmek yese ve su içse, ne derece divaneliktir. Aynen öyle de, geçmiş ve gelecek elemli saatleri -ki hiç ve madum ve yok olmuşlar- şimdi düşünüp sabırsızlık göstermek ve kusurlu nefsinı bırakıp, Allah'tan şekva etmek gibi "Of, of" etmek divaneliktir. Eğer sağa-sola yani geçmiş ve geleceklere sabır kuvvetini dağıtmazsa ve hazır saate ve güne karşı tutsa, tam kâfi gelir. Sıkıntı ondan bire iner. Hattâ şekva olmasın, ben bu üçüncü Medrese-i Yusufiyede, birkaç gün zarfında, hiç ömrümde görmediğim maddî ve manevî sıkıntılı, hastalıklı musibetimde, hususan Nur'un hizmetinden mahrumiyetimden gelen me'yusiyet ve kalbî ve ruhî sıkıntılar beni ezdiği sırada, inayet-i İlahiye bu mezkûr hakikatı gösterdi. Ben de sıkıntılı hastalığım dan ve hapsimden razı oldum. Çünkü benim gibi kabir kapısında bir biçareye, gafletle geçebilir bir saatini, on aded ibadet saatleri yapmak büyük kârdır diye şükreyledim" (Sözler, 151).

16- Bediü't-Tavsif:

Bu ünvan, Üstadın Allah'ı, Hz. Peygamberi ve mukaddesatı överken, kullandığı ifadeler, konunun kutsiyetine uygun bir ulviyet gösterdiğine işaret etmektedir. Aşağıdaki ifadelerde bu tür bir tarifin, tavsifin ve tanıtımın bazı nümunelerini görmekteyiz:

Misal olarak Hz. Peygamber (s.a.v)'in büyüklüğünü anlatan şu ifadelere ön yargısız bakan herkes bunların çok bedi bir tavsif olduğunu tasdik eder:

“Hem ümmi bir zâtın (A.S.M.) e'fal ve akval ve ahvalinden çıkan İslâmiyet; her asırda üçyüz milyon insanın rehberi ve mercii ve akıllarının muallimi ve mürşidi ve kalblerinin münevveri ve musaffisi ve nefislerinin mürebbisi ve müzekkisi ve ruhlarının medar-ı inkişafı ve maden-i terakkiyatı olması cihetiyle misli olamaz ve olamamış. Hem dininde bulunan bütün ibadatin bütün enva'ında en ileri olması ve herkesten ziyade takvada bulunması ve Allah'tan korkması ve fevkalâde daimî mücahedat ve dağdağalar içinde, tam tamına ubudiyetin en ince esrarına kadar mûraat etmesi ve hiç kimseyi taklid etmeyerek ve tam manasıyla ve mübtediyane fakat en mükemmel olarak, hem ibtida ve intihayı birleştirerek yapması; elbette misli görülmez ve görülmemiş. Hem binler dua ve münacatlarından Cevşen-ül Kebir ile, öyle bir marifet-i Rabbaniye ile, öyle bir derecede Rabbini tavsif ediyor ki; o zamandan beri gelen ehl-i marifet ve ehl-i velayet, telahuk-u efkâr ile beraber, ne o mertebe-i marifete ve ne de o derece-i tavsife yetişememeleri gösteriyor ki, duada dahi onun misli yoktur. Risale-i Münacat'ın başında, Cevşen-ül Kebir'in doksandokuz fıkrasından bir fıkrasının kısacık bir mealinin beyan edildiği yere bakan adam, Cevşen'in dahi misli yoktur diyecek” (Asa-yı Musa, 122-123).

Üstad, en karanlık zamanlarda bile, Risale-i Nur'un aydınlatıcı nurunu, göz kamaştırıcı parlaklığını ifade ederken, yaptığı bediane bir tavsifi göstermesi bakımından aşağıdaki ifadeleri de önemlidir.

“Ben tahmin ediyorum ki: Bütün küre-i arzın bu yangınında ve fırtınalarında, selâmet-i kalbini ve istirahat-ı ruhunu muhafaza eden ve kurtaran, yalnız hakikî ehl-i iman ve ehl-i tevekkül ve rızadır. Bunların içinde de en ziyade kendini kurtaranlar, Risale-i Nur'un dairesine sadakatla girenlerdir. Çünkü bunlar, Risale-i Nur'dan aldıkları iman-ı tahkikî derslerinin nuruyla ve gözüyle, herşeyde rahmet-i İlahiyenin izini, özünü, yüzünü görüp, her şeyde kemal-i hikmetini, cemal-i adaletini müşahede ettiklerinden kemal-i teslimiyet ve rıza ile, rububiyet-i İlahiyenin icraatından olan musibetlere karşı teslimiyetle, gülerek karşılıyorlar, rıza gösteriyorlar. Ve merhamet-i İlahiyeden daha ileri şefkatlerini

sürmüyorlar ki, elem ve azab çeksinler. İşte buna binaen, değil yalnız hayat-ı uhreviyenin, belki dünyadaki hayatın dahi saadet ve lezzetini isteyenler, -hadsiz tecrübelerle- Risale-i Nur'un imanî ve Kur'anî derslerinde bulabilirler ve buluyorlar” (Kastamonu Lahikası, 123).

20-17 بديع العلوم بديع الفنون / بديع السموم بديع السجون

17- Bediü'l-Ulum:

Gerek ilimleri tahsil etmedeki harikalığı, gerek değişik ilimlerdeki harika vukufiyeti, onun ilimlerde de Bedi olduğuna şahadet eder.

“İstanbul'daki ikametgâhının kapısında şöyle bir levha asılı idi:

‘Burada her müşkil halledilir, her suale cevap verilir, fakat sual sorulmaz’(Tarihçe-i Hayat, 52) şeklindeki tarihi vakıa, Üstadın ilimler sahasında da Bedi olduğunu göstermektedir.

“Tahsil hayatı üç aydan fazla olmadığı halde, bu kadar feyz-i ilim neşreden ve ilminin harikalarıyla en müntehâ mesâil-i ilmiye ve âliyede en yüksek mütefekkirleri dahi hayrette bırakacak bir mantık ulviyeti ibraz eden ve hayatının yarısından sonra öğrendiği bir lisanla bu kadar cazibedar bir tarz-ı beyan ve sürükleyici bir harâret izhar eden ve gayet feyyâz bir aşk ve heyecan terennüm eden bir derya-yı iman ve bir hazine-i tevhid ve bir umman-ı hikmet halinde coşan bir ikinci Bediüzzaman gösterebilir misiniz?” (Şualar, 693),

18-Bediü'l-Fünun:

Bu ünvan, Üstadın din ilimleri yanında fen bilimleri konusunda da harika bir melekeye sahip olduğunun işaretidir.

Bir Medrese hocası olmasına rağmen, fen bilimlerinde de deha derecesinde bir melekeye sahip olması bu ünvanın delilidir.

Hem Eski Said'in ilm-i mantık noktasında bir şaheser hükmünde bulunan gayr-ı matbu Ta'likat'tan süzülen i'câzlı bir îcâz-ı harikada müdakkik ulemaları hayret ve tahsinle dikkate sevk eden matbu Kızıl İcaz namındaki risale-i mantikiye Risale-i Nur'la bağlanmasına ve şakirtlerinin, âlimler kısmının nazarına göstermek lâyük gördüm; fakat çok derindir (Kastamonu, 176).

“Risale-i Nur'u anlamıyorlar yahut anlamak istemiyorlar. Beni, skolastik bataklığı içinde saplanmış bir medrese hocası zannediyorlar. Ben, bütün müsbet ilimlerle, asr-ı hazır fen ve felsefesiyle meşgul oldum. Bu hususta en derin mes'eleleri hallettim. Hattâ bu hususta da bazı eserler te'lif eyledim. Fakat ben, öyle mantık oyunları bilmiyorum. Felsefe düzenbazlıklarına da kulak vermem. Ben, cem'iyetin iç hayatını, manevî varlığını, vicdan ve imanını terennüm ediyorum. Yalnız Kur'anın tesis ettiği tevhid ve iman esası üzerinde işliyorum ki İslâm cem'iyetinin ana direği budur. Bu sarsıldığı gün, cem'iyet yoktur” (Tarihçe-i Hayat, 628 - 629).

“Tarih, coğrafya, riyaziyat, jeoloji, fizik, kimya, astronomi, felsefe gibi ilimlerin esaslarını elde etmiştir” (Tarihçe-i Hayat 65).

“Beş gün zarfında kimya-yı gayr-ı uzvîyi elde ederek, kimya muallimiyle muarazaya girer ve onu da ilzam eder”(Tarihçe-i hayat, 60).

Üstadın bu meydan okumaları, onun Fen ilimlerinde de Bedi olduğunu göstermektedir.

19-Bediü's-Sümum:

Bu kavram, onun zehirler karşısında da harika bir direnç sahibi ve ilahî inayete mazhar olduğuna işaret eder. Aşağıdaki bilgiler bu gerçeğin altını çizmektedir.

“İşte gizli düşmanlarım, bunun (bir yetkili) bu gibi fikirlerinden istifade ederek, mutemed hizmetçilerimi dağıtmakla fırsat bulup beni zehirlediler. Ve bu gibi memurlardan kuvvet alıyorlar. Fakat hıfz u inayet-i İlahiye, bu sû'-i kasdleri de akîm bıraktı. İnşâallah daima inayet himayet edecek, bütün plânlarını akîm bıraktı, bırakacak” (Emirdağ Lahikası-1/143).

“Muazzez Üstadımız, "Yeni Said" döneminde Emirdağ Lahikası ikinci kısmında, on dokuz defa zehirlendiğini, beş ağabeyin müşahedesiyle bir mektupta ifade edilmektedir. 1956 yılına kadar bu zehirlenme hadiseleri devam etmiştir. Yazılı halde bize intikal eden on sekiz veya on dokuz defadır. Fakat muazzez Üstadımız şifahen yirmi bir defa zehirlendiğini ağabeylere ifade etmiştir.

Bu zehirlenme hadiselerinin tamamının yer, tarih açısından tespiti mümkün olamamıştır. Ancak bazılarının yeri ve tarihi tespit edilmiştir.

- Üstad'ın ilk zehirlenmesi ise; 1923 yılında Ankara'da olmuştur.

- 1941, 1942 ve 1943 yıllarında üçü de Ramazan aylarına denk gelecek şekilde, dehşetli bir planla Kastamonu'da vuku bulmuştur.
- 17.09.1943'te Denizli'de hapisanede ilaç verilerek zehirlemişler; hatta ateşi kırk bir dereceye kadar çıkmıştır.
- Ayrıca 15. defa zehirlenmesi 1950 yılında vuku bulmuştur.
- 1952, 1953 ve 1954'te tekraren zehirlenme hadiseleri devam etmiştir.
- 1952'de İstanbul'da Gençlik Rehberi mahkemesi dolayısıyla kaldığı Akşehir Palas Oteli'nde yemeğine zehir konularak tekrar zehirlenmiştir.
- 1953'teki zehirlenme hadisesi 2 Eylül'de Kadir Gecesi'nde olmuştur. Bununla alakalı Emirdağ Lahikası-II'de malumat ve bilgi mevcuttur.
- Afyon hapsinde tecridi mutlaktayken üç defa zehirlenmiştir.Hatta Tarihçe-i Hayat'ta 1948 yılında Afyon hapisanesinde zehirledikleri zaman hasta halindeki çekilmiş fotoğrafı mevcuttur.

Demek ki Muazzez Üstadımız 1923'ten itibaren 1956'ya kadar, toplam yirmi bir defa zehirlenmiştir. Bunlar genellikle hapisanelerde ilaç ve yemeklerle vuku bulmuştur. Zehirleyenler ise, Muazzez Üstadımız'ın genel tabiriyle; "kökü Avrupa'da ve uzantıları bize kadar gelen, gizli zındıka ve komite" dir."(Makale Yazarı: Sorularla Risale).

20-Bediü's-Sücut:

Bu kavram, onun hapisanelere bakışının da normalin dışında bir Bediliği ifade ettiğine işaret eder. Şu bilgiler bunu tasdik eder:

“Sonra pek âdi bahanelerle, zemheririn en şiddetli soğuk günlerinde beni tevkif ederek, büyük ve gayet soğuk ve iki gün sobasız bir koğuştta tecrid-i mutlak içinde hapsedtiler. Ben küçük odamda günde kaç defa soba yakar ve daima mangalımda ateş varken, za'fiyet ve hastalığımdan zor dayanabilirdim. Şimdi, bu vaziyette hem soğuktan bir sıtma, hem dehşetli bir sıkıntı ve hiddet içinde çırpınırken, bir inayet-i İlahiye ile bir hakikat kalbimde inkişaf etti.

Manen: "Sen hapse Medrese-i Yusufiye namı vermişsin; hem Denizli'de sıkıntınızdan bin derece ziyade hem ferah hem manevî kâr, hem oradaki mahpusların Nurlardan istifadeleri, hem büyük dairelerde Nurların fütuhâtı gibi neticeler, size şekva yerinde binler şükrettirdi, herbir saat hapsinizi ve sıkıntınızı, on saat ibadet hükmüne getirdi; o

fâni saatleri bâkileştirdi. İnşâallah bu Üçüncü Medrese-i Yusufiyedeki musibetzedelerin Nurlardan istifadeleri ve teselli bulmaları, senin bu soğuk ve ağır sıkıntını hararetlendirip, sevinçlere çevirecek ve hiddet ettiğin adamlar eğer aldanmışlarsa bilmeyerek sana zulmediyorlar. Onlar hiddete lâyük değiller. Eğer bilerek ve garazla ve dalalet hesabına seni incitiyorlar ve işkence yapıyorlarsa, onlar pek yakın bir zamanda, ölümün i'dam-ı ebedîsiyle kabrin haps-i münferidine girip, daimî sıkıntılı azab çekecekler. Sen onların zulmü yüzünden hem sevab, hem fâni saatlerini bâkileştirmeyi, hem manevî lezzetleri, hem vazife-i ilmiye ve diniyeyi ihlas ile yapmasını kazanıyorsun!" diye ruhuma ihtar edildi. Ben de bütün kuvvetimle "Elhamdülillah" dedim. İnsaniyet damarıyla o zalimlere acıdım. "Ya Rabbi! Onları ıslah eyle!" diye dua ettim" (Lem'alar,258- 259).

24-21 بديع العصر بديع الفكر / بديع الصدر بديع الصبر

21- Bediü'l-Asr:

Bu ünvan onun asrın imamı, reisi, müceddidi olduğuna işaret eder. Şu misali vakıa bunun açık delilidir.

“Bir cum'a gecesinde nevm ile âlem-i misale girdim. Biri geldi dedi:

-Mukadderat-ı İslâm için teşekkül eden bir meclis-i muhteşem, seni istiyor.

Gittim gördüm ki, münevver, emsalini dünyada görmediğim, selef-i sâlihînden ve a'sarın meb'uslarından her asrın meb'usları içinde bulunur bir meclis gördüm. Hicab ettim, kapıda durdum. Onlardan bir zât dedi ki:

-Ey felâket, helâket asrının adamı, senin de re'yin var, fikrini beyan et! Ayakta durup dedim: Sorun cevab vereyim.

Biri dedi: Bu mağlubiyetin neticesi ne olacak, galibiyette ne olurdu?

Dedim: Musibet şerr-i mahz olmadığı için, bazan saadette felâket olduğu gibi, felâketten dahi saadet çıkar. Eskiden beri i'la-yı kelimetullah ve beka-yı istiklaliyet-i İslâm için farz-ı kifaye-i cihadı deruhde ile, kendini yek-vücut olan âlem-i İslâma fedaya vazifedar ve hilafete bayraktar görmüş olan bu devlet-i İslâmiyenin felâketi, âlem-i İslâmın saadet-i müstakbesiyle telafi edilecektir”(Sünihat-Tuluat-İşarat, 42 - 43).

22-Bediü'l-Fikr:

Gördüğü rüyada bile harika ve güzel olduğu kadar, hayatında da yeri geldiğinde savunmaya devam ettiği bu fikir ve düşüncelerin beyan edilmesi, üstadın fikirde de bedi olduğunun göstergesidir. Risale-i Nur'un eczalarını bilerek okuyan kimse bunda tereddüt etmez.

“Ben namaz tesbihatının âhirinde, otuzüç defa kelime-i tevhid zikrederken, birden kalbime geldi ki: Hadîs-i şerifte "Bazan bir saat tefekkür, bir sene ibadet hükmüne geçer" Risalet-ün Nur'da o saat var; çalış, o saati bul, ihtar edildi”(Sikke-i Tasdik-i Gaybi ,32) şeklindeki ifadelerden de bu gerçeği anlamak mümkündür.

Bediüzzaman'ı Ankara'ya davet eden İlk Reis-i Cumhur'un kendisine hitaben “Sizin gibi kahraman bir hoca bize lâzımdır; sizi, yüksek fikirlerinizden istifade etmek için buraya çağırdık...” (Tarihçe-i Hayat,143) şeklindeki sözleri de onun “Bediü'l-Fikr” ünvanına layık olduğunu göstermektedir. **Bu meb'usana hitap, namaz kılanlara altmış meb'us daha ilâve eder. Namazgâh olan küçücük odayı, büyük bir odaya tebdil ettirir(a.g.y).**

“Malûm ya, her mütefekkirin kendine mahsus bir tefekkür sistemi, fikrî hayatında takip ettiği bir gayesi ve bütün gönlüyle bağlandığı bir ideali vardır.” (Tarihçe-i Hayat 31)

23- Bediü's-Sadr:

Bu kavram, imanla inşiraha kavuşmuş bir göğüsten, gönülden haber verir.

“Elde Kur'an gibi bir mu'cize-i bâki varken, başka bürhan aramak aklıma zaid görünür. Elde Kur'an gibi bir bürhan-ı hakikat varken, münkirleri ilzam için gönlüme sıklet mi gelir?” (Sözler,365) şeklindeki ifadelerin gösterdiği gibi, sadrının/göğsünün içindeki aklı ve kalbi, Kur'an'ın hakikatleriyle öyle bediane donanmış ki, münkirleri ilzam etmekte asla darlık çekmez.

Keza, “Allah'ın İslamla göğsüne inşirah verdiği/gönlünü açtığı için rabbinden gelen bir nur üzerinde olan kimse, hiç başkaları gibi olur mu?” (Zümer, 39/22) mealindeki ayetin işarî manasına mazhar olduğu hakikati, bu ünvanın ona ne kadar yakıştığını göstermektedir.

(Üstad, bu ayetin işari manasına mazhardır) ”... Çünkü o zamanda harb-i umumînin mebde'lerinde, Üstadım eski âdetini vesair ulûm-u felsefeyi ve ulûm-u âliyeyi bırakıp, tam bir inşirah-ı sadrıyla Risale-i Nur'un fatihası ve birinci mertebesi olan İşarat-ül İ'caz

tefsirine başlayıp, bütün himmetini, efkârını Kur'an'a sarfetmeğe başladığına tevafuku kavî bir emaredir ki; bu asırda o küllî mana-yı îşarîde medar-ı nazar bir ferdi, Risale-i Nur'un tercümanı ve şakirdlerinin şahs-ı manevîsini temsil eden mümessilidir.

Evet madem Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan her asırda her ferde hitab eder bir ilm-i muhit ve bir irade-i şamile ile herşeye bakabilir; ve madem ülema-i İslâm'ın ittifakıyla, âyetlerin mana-yı sarihinden başka îşarî ve remzî ve zımnî müteaddid tabakalarda manaları vardır”(Kastamonu Lahikası, 186).

24-Bediü's-Sabr:

Bu ünvan, Üstadın Kur'an ve İman hizmetinden ibaret olan davası için harika bir sabır gösterdiğine işarettir.

Aşağıdaki şu ifadeleri, onun sabır konusunda da Bedi olduğunu göstermektedir:

“Meselâ kendimi misal alarak derim: Ben eskiden beri tahakküme ve terzile karşı boyun eğmemişim. Hayatımda tahakkümü kaldırmadığım, bir çok hâdiselerle sabit olmuş.

Meselâ: Rusya'da kumandana ayağa kalkmamak, Divan-ı Harb-i Örfî'de i'dam tehdidine karşı mahkemedeki paşaların suallerine beş para ehemmiyet vermediğim gibi, dört kumandanlara karşı bu tavrım tahakkümlere boyun eğmediğimi gösteriyor. Fakat bu otuz senedir müsbet hareket etmek, menfî hareket etmemek ve vazife-i İlahiyeye karışmamak hakikatı için; bana karşı yapılan muamelelere sabırla, rıza ile mukabele ettim. Cercis (A.S.) gibi ve Bedir, Uhud muharebelerinde çok cefa çekenler gibi sabır ve rıza ile karşıladım” (Emirdağ Lahikası-2/241).

28-25 بديع الاحوال بديع الاقوال/ بديع الامثال بديع الاجيال

25. Bediü'l-Ahval:

Bu ünvan, Üstadın –küçüklüğünden son nefesine kadar- takva, Allah korkusu, iffet ve vicdan muhasebesi bakımından da çok harika ve bedî bir şahsiyete sahip olduğuna işarettir. Hayatı boyunca en yakınında bulunan talebelerinin şahadetiyle diğer insanlardan farklı halleri vardı.

Mesela: muhterem âlim, fazıl ve şair Ali Ulvi Kurucu hoca efendinin şu tespitleri, bu konuda önemli bir bilgidir: “Allâme Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi merhumdan,

feragate ait şöyle bir söz işitmişim: "İslâm, bugün öyle mücahidler ister ki; dünyasını değil, âhiretini dahi feda etmeye hazır olacak."

Büyük adamdan sâdır olan bu büyük sözü tamamen kavrayamadığım için, mutasavvıfların istiğrak hallerinde söyledikleri esrarlı sözlere benzeterek, herkese söylememiş ve olur olmaz yerlerde de açmamışım.

Vaktâki aynı sözü Bedüzzaman'ın ateşler saçan heyecanlı ifadelerinde de okuyunca anladım ki, büyüklere göre feragatın ölçüsü de büyüyor” (Tarihçe-i Hayat,11)

Keza, 31 Mart hadisesinde 15 kişinin darağacında asılı bulunduğu bahçeye bakan bir salonda ifadesine başvuruyorlar. Oradaki müdafaasının kısacık bir parçası şöyledir: “Âhirete kemal-i iştiyakla müheyyayım, bu asılanlarla beraber gitmeye hazırım. Nasılki bir bedevi garaibperest, İstanbul'un acaib ve mehasinini işitmiş, fakat görmemiş; nasıl kemal-i hâhişle görmeyi arzu eder! Ben de ma'rez-i acaib ve garaib olan âlem-i âhireti o hâhişle görmek istiyorum. Şimdi de öyleyim. Beni oraya nefyetmek, bana ceza değil; sizin elinizden gelirse, beni vicdanen tazib ediniz! Ve illâ başka suretle azab, azab değil, benim için bir şandır!” (Divan-ı Harb-i Örfi, 10; Tarihçe-i Hayat,61).

-Keza, Üstadın şu ifadeleri de konumuzu aydınlatacak mahiyettedir: “Hem de şahsın üslûb-u beyanı, şahsın timsal-i şahsiyetidir. Ben ise gördüğünüz veya işittiğiniz gibi, halli müşkil bir muammayım” (Muhakemat,84).

İlmin izzetini muhafaza beni baktırmıyor..

Tarih-i hayatımı bilenlere malûmdur: Ellibeş sene evvel ben, yirmi yaşlarında iken, Bitlis'te merhum vali Ömer Paşa hanesinde iki sene onun ısrarıyla ve ilme ziyade hürmetiyle kaldım. Onun altı aded kızları vardı. Üçü küçük, üçü büyük. Ben, üç büyükleri, iki sene beraber bir hanede kaldığımız halde, birbirinden tefrik edip tanıımıyordum. O derece dikkat etmiyordum ki bileyim. Hattâ bir âlim misafirim yanıma geldi, iki günde onları birbirinden farkettiler, tanıdılar. Herkes bendeki hale hayret ederek bana sordular: "Neden bakmıyorsun?" Derdim: "İlmin izzetini muhafaza etmek, beni baktırmıyor."(Tarihçe-i Hayat, 519)

“Hem kırk sene evvel İstanbul'da Kağıthane şenliğinin yevm-i mahsusunda, Köprüden tâ Kağıthane'ye kadar Haliç'in iki tarafında binler açık saçık Rum ve Ermeni ve İstanbullu karı ve kızlar dizildikleri sırada, ben ve merhum mebus Molla Seyyid Tâha ve mebus

Hacı İlyas ile beraber bir kayığa bindik, o kadınların yanlarından geçiyorduk. Benim hiç haberim yoktu. Halbuki Molla Tâha ve Hacı İlyas, beni tecrübeye karar verdikleri ve nöbetle beni tarassut ettiklerini bir saat seyahat sonunda itiraf edip dediler:

"Senin bu haline hayret ettik, hiç bakmadın."

Dedim: "Lüzumsuz, geçici, günahlı zevklerin âkibeti elemeler, teessüfler olmasından, istemiyorum" (Tarihçe-i Hayat, 511).

26-Bediu'l-Akval:

Bu ünvan, Üstadın, mühim manalara giydirdiği lafızların harikalığına, bu asrın söz sultanı olduğuna işarettir.

Evet, Üstadın sözleri de harikadır. Risale-i Nur külliyatı bunun canlı bir şahididir. Bir örnek olarak şu ifadelere dikkat edelim:

“Dünya, büyük bir manevî buhran geçiriyor. Manevî temelleri sarsılan garb cem'iyeti içinde doğan bir hastalık, bir veba, bir taun felâketi gittikçe yeryüzüne dağılıyor. Bu müdhiş sâri illete karşı, İslâm cem'iyeti ne gibi çarelerle karşı koyacak? Garbın çürümüş, kokmuş, tefessüh etmiş, bâtıl formülleriyle mi? Yoksa İslâm cem'iyetinin ter ü taze iman esaslarıyla mı? Büyük kafaları gaflet içinde görüyorum. İman kalesini, küfrün çürük direkleri tutamaz. Onun için, ben yalnız iman üzerine mesaîmi teksif etmiş bulunuyorum. Risale-i Nur'u anlamıyorlar yahut anlamak istemiyorlar. Beni, skolastik bataklığı içinde saplanmış bir medrese hocası zannediyorlar. Ben, bütün müsbet ilimlerle, asr-ı hazır fen ve felsefesiyle meşgul oldum. Bu hususta en derin mes'eleleri hallettim. Hattâ bu hususta da bazı eserler te'lif eyledim. Fakat ben, öyle mantık oyunları bilmiyorum. Felsefe düzenbazlıklarına da kulak vermem. Ben, cem'iyetin iç hayatını, manevî varlığını, vicdan ve imanını terennüm” (Tarihçe-i Hayat, 628 - 629).

27-Bediu'l-Emsal:

Emsal ve akranları arasında, söz ve davranışıyla daima hayranlık uyandıran bir konumda olmuştur.

Bir talebesinin şu tespiti önemlidir: “Üstadım tarihçe-i hayatını görenlere ve bilenlere malûmdur ki; on dört yaşında icazet alıp a'lem-i ülema-i zamanla (zamanın en büyük

âlimleri ile) muarazaya girişmiş, on dört yaşında iken, icazet almaya yakın talebeleri tedris etmiştir” (Barla Lahikası, 164).

Bu konuda kendisinin ifadesi de vardır: “Eski zamanda, on dört yaşında iken icazet almanın alâmeti olan üstad tarafından sarık sardırmak, bir cübbe bana giydirmek vaziyetine mâniler bulundu. Yaşımın küçüklüğüyle, memleketimizde büyük hocalara mahsus kisveyi giymek yakışmadığı...

Sâniyen: O zamanda büyük âlimler, bana karşı üstadlık vaziyeti değil, ya rakib veyahut teslimiyet derecesine girdikleri için, bana cübbe giydirecek ve üstadlık vaziyetini alacak kendilerine güvenenler bulunmadı. Ve evliya-yı azîmeden dört-beş zâtın vefat etmeleri cihetinde, elli altı senedir icazetin zahir alâmeti olan cübbeyi giymek ve bir üstadın elini öpmek, üstadlığını kabul etmek hakkımı bugünlerde, yüz senelik bir mesafede Hazret-i Mevlâna Zülcenaheyn Hâlid Ziyaeddin kendi cübbesini, o cübbeye sarılan bir sarık ile pek garib bir tarzda bana giydirmek için gönderdiğini bazı emarelerle bana kanaat geldi. Ben de o mübarek ve yüz yaşında cübbeyi giyiyorum. Cenab-ı Hakk'a yüzbinler şükrediyorum” (Kastamonu, 96-97).

28-Bediu'l-Ecyal:

İslam tarihinde uzun zamandan beri gelen nesiller arasında bu çapta harika ve bedi bir insanın görülmediğini söylemek çok doğru bir tespit olduğunu düşünüyoruz.

Bu ünvanı açıklama hususunda, talebelerinden Ceylan Çalışkan'ın Afyon ağır ceza mahkemesinde yaptığı müdafaadan özetlenmiş şu parça önemlidir: “Bunu elinizde bulunan birçok mektublarında, hususan Asâ-yı Musa Mecmuasının içindeki İhlas Risalesi'nde kolaylıkla görmek mümkündür. Kendisi "Bâki ve güneş gibi ve elmas misillü hakikatler, fâni şahıslar üzerine bina edilmez ve fâni şahıslar o kıymetdar hakikatlara sahib çıkamazlar" diye risale ve mektublarında tekrarla zikretmiştir. Onun bütün risale ve mektublarını insaf ve dikkatle okursanız; bu muhterem allâme-i zamanın asırlardan beri emsaline tesadüf edilmez bir din âlimi ve benzerine rastlanmayacak bir iman kurtarıcısı, bolşevizmin kıvılcımlarının saçaklarımızı sarmak istediği bir zamanda vatana ve millete bir ordudan daha çok menfaat ve bereketi bulunan bir vatanperver olduğuna siz de kanaat-ı kat'iyeye peyda edersiniz. İşte böyle bir esere ve o

eseri te'lif eden muhterem Üstada daha evvelden şakird olamadığıma müteessifim”
(Şualar, 567).

32-29 بديع الكلام بديع المرام / بديع الانام بديع المنام

29. Bediü'l-Kelam:

Konuşması, ifade tarzı çok bedidir. Şiir ve nazma kabiliyeti olmadığı halde, “Lemaat, Hakikat çekirdekleri” gibi eserler tekellüfsüz manzum şeklini almıştır. Yine yıldızların tevhide şahadetlerini seslendiren şu ifadeleri de konumuza ışık tutmaktadır:

“Bir vakit Barla'da Çam Dağı'nda yüksek bir mevkide, gecede semanın yüzüne baktım. Gelecek fıkralar, birden hutur etti. Yıldızların lisan-ı hal ile konuşmalarını hayalen işittim gibi bu yazıldı. Nazım ve şiir bilmediğim için şiir kaidesine girmedi. Tahattur olduğu gibi yazılmış.” (Dördüncü Mektub ile Otuzikinci Söz'ün Birinci Mevkıfının âhirinden alınmıştır”)

Yıldızları konuşuran bir Yıldızname:

Dinle de yıldızları şu hutbe-i şirinine /Name-i nurîn-i hikmet, bak ne takrir eylemiş.

Hep beraber nutka gelmiş, hak lisaniyla derler: /"Bir Kadîr-i Zülcelal'in haşmet-i Sultanına

Birer bürhan-ı nur-efşanız vücud-u Sâni'a /Hem vahdete, hem kudrete şahidleriz biz.

Şu zeminin yüzünü yaldızlayan / Nazenin mu'cizâtı çün melek seyranına.

Bu semanın arza bakan, cennete dikkat eden /Binler müdakkik gözleriz biz” (Sözler,228).

30- Bediü'l-Meram:

Bu unva, Üstadın dava ve maksadının büyüklüğüne ve çok bedi olduğuna işarettir.

Meramını –sözler bazında-en güzel şekilde ifade ettiği gibi, hedef ve gaye bakımından da meramı /hedef-i maksadı, büyük, faydalı, geniş ufuklu, kucaklayıcı bir tondadır. Bu konuda bir çok misallerden yalnız aşağıdaki kapsamlı ifadesini nazara veriyoruz:

“Bir tek gayem vardır: O da, mezara yaklaştığım bu zamanda, İslâm memleketi olan bu vatanda bolşevik baykuşlarının seslerini işitiyoruz. Bu ses, âlem-i İslâmın iman esaslarını zedeliyor. Halkı, bilhâssa gençleri imansız yaparak kendisine bağlıyor. Ben bütün mevcudiyetimle bunlarla mücadele ederek gençleri ve müslümanları imana davet ediyorum. Bu imansız kitleye karşı mücadele ediyorum. Bu mücahedem ile inşaallah

Allah huzuruna girmek istiyorum, bütün faaliyetim budur. Beni bu gayemden alıkoyanlar da, korkarım ki bolşevikler olsun! Bu iman düşmanlarına karşı mücahede açan dindar kuvvetlerle el ele vermek, benim için mukaddes bir gayedir. Beni serbest bırakınız. El birliğiyle, komünistlikle zehirlenen gençlerin ıslahına ve memleketin imanına, Allah'ın birliğine hizmet edeyim”(Şualar, 497-498).

31- Bediu'l-Makam:

Bu ünvan, Üstadın makam ve mevkilere önem vermeyecek kadar büyük bir makama sahip olduğuna işaret etmektedir.

Maddi/dünyevi makamları elinin tersiyle ittiği gibi, manevi makamlara da gözünü dikmeyecek kadar büyük bir makama sahiptir. Aşağıdaki ifadeleri onun nasıl büyük bir makamda olduğunu basiret sahibi kimselerin gönüllerine nakşetmektedir.

“Hem de şahsın üslûb-u beyanı, şahsın timsal-i şahsiyetidir. Ben ise gördüğünüz veya işittiğiniz gibi, halli müşkil bir muammayım” (Muhakemat,84)

“Ben makam sahibi değilim. Âdi bir neferin müşir makamının evamirini tebliği gibi, ben de manevî bir müşiriyet makamının evamirini tebliğ ediyorum. Hem müflis bir adamın, gayet kıymetdar ve zengin elmas ve mücevherat dükkânının dellâlı olduğu gibi; ben dahi, mukaddes ve Kur'anî bir dükkânın dellâlıyım” (Mektubat, 354).

“..ve Nur'un mesleğinde hiçbir cihette benlik ve şahsiyet ve şahsî makamları arzu etmek ve şan şeref kazanmak olmaz ve sırr-ı ihlası tam muhalif olmasından, Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür ediyorum ki, beni kendime beğendirmemesinden, ben öyle şahsî ve haddimden hadsiz derece fazla makamata gözümü dikmem ve Nur'daki ihlası bozmamak için, uhrevî makamat dahi bana verilse, bırakmağa kendimi mecbur biliyorum”(Emirdağ Lahikası-1 / 267)

32-Bediu'l-Menam.

Bu ünvan, ilhama mazhar bir zat olarak uykularında bile pek harika hakikatlere vurgu yaptığına işaret edilmiştir. Bunun önemli misalleri vardır.

Mesela, şu psikolojik ve sosyolojik tahlil de bir rüyanın eseridir:

“Bir rü'yada demiştim: Devletler, milletlerin hafif muharebesi; tabakat-ı beşerin şedit olan harbine terk-i mevki ediyor. Zira beşer, edvarda esirlik istemedi, kaniyla parçaladı. Şimdi ecîr olmuştur; onun yükünü çeker, onu da parçalıyor” (Sözler, 709)

Ancak burada “Rüyada bir Hitabe” başlığını taşıyan rüya ile ilgili özet bilgiler vermekle iktifa edeceğiz:

“RÜ'YADA BİR HİTABE

Meali ve hatırda kalan elfazı aynendir.

1335 senesi eylülünde, dehrin hâdisatı verdiği ye's ile şiddetle muzdarib idim. Şu kesif zulmet içinde bir nur arıyordum. Manen rü'ya olan yakazada bulamadım. Hakikaten yakaza olan rü'ya-yı sadıkada bir ziya gördüm. Tafsilatı terk ile, yalnız bana söyletirilmiş noktaları kaydedeceğim. Şöyle ki: Bir cum'a gecesinde nevm ile âlem-i misale girdim.

Biri geldi dedi:

-Mukadderat-ı İslâm için teşekkül eden bir meclis-i muhteşem, seni istiyor. Gittim gördüm ki, münevver, emsalini dünyada görmediğim, selef-i sâlihînden ve a'sarın meb'uslarından her asrın meb'usları içinde bulunur bir meclis gördüm. Hicab ettim, kapıda durdum. Onlardan bir zât dedi ki:

-Ey felâket, helâket asrının adamı, senin de re'yin var, fikrini beyan et!

-Sorun cevap vereyim.

Biri dedi: ‘Bu mağlubiyetin neticesi ne olacak, galibiyette ne olurdu?’

Dedim: ‘Musibet şerr-i mahz olmadığı için, bazan saadette felâket olduğu gibi, felâketten dahi saadet çıkar. Eskiden beri i'la-yı kelimetullah ve beka-yı istiklaliyet-i İslâm için farz-ı kifaye-i cihadı deruhde ile, kendini yek-vücut olan âlem-i İslâma fedaya vazifedar ve hilafete bayraktar görmüş olan bu devlet-i İslâmiyenin felâketi, âlem-i İslâmın saadet-i müstakbelesiyle telafi edilecektir. “(Sünühat-Tuluat-İşarat, 42-51; Tarihçe-I hayat, 130-134). Dört-beş sayfalık bu rüyanın son cümlesi şöyledir: “Baktım meclis istihsan etti. Heyecanımdan uyandım. Terli, el-peñçe yatakta oturmuş kendimi buldum. O gece böyle geçti” (Sünühat-Tuluat-İşarat,51; Tarihçe-i Hayat,134).

33-36 بديع البلاغة بديع الفصاحة / بديع الفراسة بديع الكياسة

33- Bediu'l-Belaġa:

Bu ünvan Üstadın derin hakikatleri muktaza-yı hale uygun belagat nükteleri içerisinde ifade etmekle meşhur olduğuna işarettir.

Risale-i Nur külliyatı, onun harika belagatinin şahididir. Bir tefsir mukaddimesi olarak yazdığı Muhakemat adlı eseri de, muhakeme-i akliyede olduğu gibi, muvazene-i nakliyede ne kadar beliğ olduğunun göstergesidir. Fazla sözü uzatmadan bu eserden şu ifadeleri arz etmekle iktifa edeceğiz:

“...Fakat o meclis-i âlî-i Kur'anî'ye girmiş olan kâinatın her ferdi dört vazife ile muvazzaftır:

Birincisi: İntizam ve ittifak ile Sultan-ı Ezel'in saltanatını ilân...

İkincisi: Herbiri birer fenn-i hakikînin mevzu ve müntehabı olduklarından İslâmiyet fûnun-u hakikiyenin zübdesi olduğunu izhar..

Üçüncüsü: Herbiri birer nev'in nümunesi olduklarından hilkatte cari olan kavanin ve nevamis-i İlahiyeye İslâmiyeti tatbik ve mutabık olduğunu isbat.. tâ o nevamis-i fitriyenin

imdadıyla, İslâmiyet neşv ü nema bulsun. Evet bu hasiyetle Din-i Mübin-i İslâm; sair heva ve heves içinde muallak ve mededsiz, bazan ışık ve bazan zulmet veren ve çabuk tegayyüre yüz tutan dinlerden mümtaz ve serfirazdır.

Dördüncüsü: Herbiri birer hakikatın nümunesi olduklarından, efkârı hakaik cihetine tevcih ve teşvik ve tenbih etmektir. Ezcümle: Kur'an'da kasem ile temeyyüz etmiş olan ecrâm-ı ulviye ve süfliyeyi tefekkürden gaflet edenleri daima ikaz ederler. Evet kasemat-ı Kur'aniye, nevm-i gaflette dalanlara kar'-ul asâdır. Şimdi tahakkuk etmiş şu şöyledir. Öyle ise: Şek ve şübhe etmemek lâzımdır ki; mu'ciz ve en yüksek derece-i belâgatta olan Kur'an-ı Mürşid, esalib-i Arab'a en muvafıkı ve tarîk-i istidlalin en müstakim ve en vazihı ve en kisasını ihtiyar edecektir. Demek hissiyat-ı âmmeyi tefhim ve irşad için, bir derece ihtiram edecektir. Demek delil olan intizam-ı kâinatı öyle bir vecih ile zikredecek ki; onlarca maruf ve akıllarına me'nus ola... Yoksa delil, müddeadan daha hafî olmuş olur. Bu ise, tarîk-ı irşada ve meslek-i belâgata ve mezheb-i i'caza muhaliftir. Meselâ: Eğer Kur'an dese idi: Yâ eyyühennâs!.. Fezada uçan meczub ve misafir ve müteharrik olan küre-i zemine ve cereyanıyla beraber müstekarrında istikrar eden şemse ve ecrâm-ı ulviyeyi birbiriyle bağlayan cazibe-i umumiyeye ve feza-yı gayr-ı mütenahîde dal ve budakları münteşir olan şecere-i hilkatten, anasır-ı kesîreden olan münasebat-ı kimyeviyeye nazar ve tedebbür ediniz; tâ Sâni'-i Âlem'in azametini tasavvur edesiniz. Veyahut: O kadar küçüklüğüyle beraber bir âlem-i hayvanat-ı hurdebîniyeyi istiab eden bir katre suya, aklın hurdebîniyle temaşa ediniz; tâ Sâni'-i Kâinat'ın herşeye kadir olduğunu tasdik edesiniz" (Muhakemat, 13-15).

34-Bediu'l-Fesaha:

Bu ünvan, Üstadın beyanlarında fesahat ve belagat bakımından da bedi olduğuna işaret etmeye yöneliktir. Aşağıdaki iki paragrafı okuyan ehl-i insaf onun fesahat meydanında da bedi olduğunu kabul eder:

"Birinci Remiz: İsm-i Hayy ve İsm-i Muhyî'nin bir cilve-i a'zamından olan "Hayat nedir? Ve mahiyeti ve vazifesi nedir?" sualine karşı fihristevari cevap şudur ki: Hayat, şu kâinatın en ehemmiyetli gayesi.. hem en büyük neticesi.. hem en parlak nuru.. hem en latif

mayesi.. hem gayet süzölmüş bir hülâsası.. hem en mükemmel meyvesi.. hem en yüksek kemali.. hem en güzel cemali.. hem en güzel zîneti.. hem sırr-ı vahdeti.. hem rabita-i ittihadı.. hem kemalâtının menşei.. hem san'at ve mahiyetçe en hârika bir zîruhu.. hem en küçük bir mahluku bir kâinat hükmüne getiren mu'cizekâr bir hakikatı.. hem güya kâinatın küçük bir zîhayatta yerleşmesine vesile oluyor gibi; koca kâinatın bir nevi fihristesini o zîhayatta göstermekle beraber, o zîhayatı ekser mevcudatla münasebetdar ve küçük bir kâinat hükmüne getiren en hârika bir mu'cize-i kudrettir. Hem en büyük bir küll kadar -hayat ile- küçük bir cüz'ü büyültten ve bir ferdi dahi küllî gibi bir âlem hükmüne getiren ve rububiyet cihetinde kâinatı tecezzi ve iştiraki ve inkısamı kabul etmez bir küll ve bir küllî hükmünde gösteren fevkalâde hârika bir san'at-ı İlahiyedir. Hem kâinatın mahiyetleri” (Lem'alar, 329)

“Birinci Remiz: İsm-i Hayy ve İsm-i Muhyî'nin cilve-i a'zamından olan "Hayat nedir? Mahiyeti ve vazifesi nedir?" sualine karşı, fihristevari, yirmi dokuz mertebede, iki sahife içerisinde, öyle güzel bir surette cevap verilerek tarif edilmiştir ki; bu nasıl acib bir izah, bu nasıl fesahatlı bir tarz-ı beyan, bu nasıl garib bir tabirattır ki, misli görülmemiş. İnsan, bu hakikatların güzelliklerine meftun oluyor; hayretinden parmaklarını ısıyor; daha fevkinde tarif tasavvur edilemiyor; takdir ve tahsinler içinde tefekküre dalıyor” (Lemalar, 437). “Sonra, o yolcu dağda ve sahrada fikriyle gezerken, eşcar ve nebatat âleminin kapısı fikrine açıldı. Onu içeriye çağırıldılar. "Gel dairemizde de gez, yazılarımızı da oku!" dediler. O da girdi, gördü ki: Gayet muhteşem ve müzeyyen bir meclis-i tehlil ve tevhid ve bir halka-i zikir ve şükür teşkil etmişler. Bütün eşcar ve nebatatın enva'ları bil'icma' beraber "Lâ ilahe illallah" diyorlar gibi lisan-ı hallerinden anladı. Çünkü bütün meyvedar ağaç ve nebatlar; mizanlı ve fesahatlı yapraklarının dilleriyle ve süslü ve cezaletli çiçeklerinin sözleriyle ve intizamlı ve belâgatlı meyvelerinin kelimeleriyle beraber, müsebbihane şehadet getirdiklerine ve "Lâ ilahe illâ Hû" dediklerine delalet ve şehadet eden üç büyük küllî hakikatı gördü” (Şualar, 114).

35-Bediu'l-Firase:

Bu ünvan, Üstadın dünyevi ve uhrevi işlerinde her zaman üzerinde yürüdüğü doğru yolda kendisine rehberlik edecek bir feraset pusulasına sahip olduğuna işaret etmektedir.

Bediuzzaman'ı yakından tanıyanların şahadetiyle, onun geniş bir ufuk, keskin bir zekâ, parlak bir akıl yanında kuvvetli bir ferasete sahip olduğu da bir gerçektir. Bu konuda aşağıdaki satırların şahitliği yeterlidir:

“Bedüzzaman'ın Risale-i Nur'u te'lif ettiği zamanlarda ve hizmet-i Kur'aniye'de istihdam edildiği anlarda; zekâsı, fetaneti, akli, mantığı, zihni, hayali, hâfızası, teemmülü, feraseti, sezîş ve kavrayışı, sür'at-i intikali ve ruhî, kalbî, vicdanî hasseleri, duyguları ve manevî letaifinin emsalsiz bir tarzda olması, istihdam edildiğine aşikâr bir delildir ki; kendi ihtiyarıyla, keyfiyle değil, inayet-i İlahiye ile Kur'ana hizmetkârlık etmiş bir derecede olduğu, basiretli ehl-i ilim ve ehl-i kalbce musaddak ve müstahsendir.

Mısır'da fâzıl ulemadan, merhum Abdülaziz Çâviş, Bedüzzaman'ın fatînü'l-asr olduğu ve müdhiş bir fart-ı zekâyâ mâlik bulunduğu mevzuunda, Mısır matbuatında makale neşretmiştir” (Sözler,759-Konferans).

“O zât-ı zîhavarık daha hadd-i büluğa ermeden bir allâme-i bîadîl halinde bütün cihan-ı ilme meydan okumuş, münazara ettiği erbab-ı ulûmu ilzam ve iskât etmiş, her nerede olursa olsun vaki' olan bütün suallere mutlak bir isabetle ve aslâ tereddüd etmeden cevap vermiş, ondört yaşından itibaren üstadlık pâyesini taşımış ve mütemadiyen etrafına feyz-i ilim ve nur-u hikmet saçmış, izahlarındaki incelik ve derinlik ve beyanlarındaki ulviyet ve metanet ve tevcihlerindeki derin feraset ve basiret ve nur-u hikmet, erbab-ı irfanı şaşırtmış ve hakkıyla "Bedüzzaman" ünvan-ı celilini bahsettirmiştir. Mezaya-yı âliye ve fezail-i ilmiyesiyle de din-i Muhammedî'nin (A.S.M.) neşrinde ve isbatında bir kemal-i tam halinde rû-nüma olmuş olan böyle bir zât elbette Seyyid-ül Enbiya Hazretlerinin (A.S.M.) en yüksek iltifatına mazhar ve en âlî himaye ve himmetine naildir. Ve şübhesiz o Nebiyy-i Akdes'in (A.S.M.) emr u fermanıyla yürüyen ve tasarrufuyla hareket eden ve onun envâr ve hakaikına vâris ve ma'kes olan bir zât-ı kerim-üs sıfâttır” (Şualar, 670).

36-Bediu'l-kiyâse:

Hikmetli ve akıllıca hareket etmek anlamına gelen kiyâset, muhakemeli, dengeli, muvazeneli, gayeli, faydalı fikir ve düşüncenin adıdır.

Bu ünvan, Üstadın özellikleri zikredilen böyle bir kiyâsete sahip olduğuna işaret etmektedir.

Bu konuyla ilgili Risale-i Nur'dan ve onun hayatından onlarca misal verilebilir. Burada yalnız bir meydan okuyuşu ifade eden şu sözlerini nazara vermeye çalışalım:

“Beraetimizden sonra Denizli'de beni tarassudla taciz edenlere ve büyük âmirlerine ve polis müdürüyle müfettişlere dedim: Risale-i Nur'un kabil-i inkâr olmayan bir kerametidir ki; yirmi sene mazlumiyet hayatımda, yüzer risale ve mektublarımda ve binler şakirdlerde hiçbir cereyan, hiçbir cem'iyet ile ve dâhilî ve haricî hiçbir komite ile hiçbir vesika, hiçbir alâka, dokuz ay tedkikatta bulunmamasıdır. Hiçbir fikrin ve tedbirin haddi midir ki, bu hârika vaziyeti versin. Birtek adamın, birkaç senedeki mahrem esrarı meydana çıksa, elbette onu mes'ul ve mahcub edecek yirmi madde bulunacak. Madem hakikat budur; ya diyeceksiniz ki: "Pek hârika ve mağlub olmaz bir deha bu işi çeviriyor." veya diyeceksiniz: "Gayet inayetskârane bir hıfz-ı İlahîdir." Elbette böyle bir deha ile mübareze etmek hatadır, millete ve vatana büyük bir zarardır. Ve böyle bir hıfz-ı İlahî ve inayet-i Rabbaniyeye karşı gelmek; firavunane bir temerrüddür ” (Şualar, 289-290).

40-37 بديع الجواب بديع الصواب / بديع العتاب بديع الشهاب

37-Bediu'l-Cevab:

Bu ünvan, Üstadın en zor suallere isabetle cevap verdiğiine işarettir.

Hayatı boyunca, sorulan sorulara çok isabetli cevaplar vermekle meşhur olması, onun cevap verirken de Bedi ismini hak ettiğinin göstergesidir.

Tarihçe-i hayatta verilen şu bilgi de bu gerçeğin şahididir.

“İstanbul'a gelmeden evvel bir gün Tahir Paşa: ‘Şark ulemasını ilzam ediyorsun, fakat İstanbul'a gidip o denizdeki büyük balıklara da meydan okuyabilecek misin?’ demişti.

İstanbul'a gelir gelmez ulemayı münazaraya davet etti. Bunun üzerine İstanbul'daki meşhur âlimler grup grup ziyarete gelip sualler soruyorlar ve o hepsinin de cevaplarını sahih olarak veriyordu. Bundan maksadı, Şarkî Anadolu'daki ilm ü irfan faaliyetine nazarı dikkati celbetmekti. Yoksa Molla Said, kat'iyen hodfüruşluğu sevmezdi... İstanbul'daki ikametgâhının kapısında şöyle bir levha asılı idi: "Burada her müşkil halledilir, her suale cevap verilir, fakat sual sorulmaz."(Tarihçe-i Hayat, 52).

38- Bediu's-Savab:

Hayatı boyunca fiil ve davranışlarında, söz ve düşüncesinde büyük çoğunlukla isabet kaydetmesi, onun bu konuda da Bedi olduğunu göstermektedir: "Ehl-i hakikatın bir kısmı nasilki İsm-i Vedud'a mazhardırlar ve a'zamî bir mertebede o ismin cilveleriyle, mevcudatın pencereleriyle Vâcib-ül Vücut'a bakıyorlar.. öyle de: Şu hiç-ender hiç olan kardeşinize, yalnız hizmet-i Kur'ana istihdamı hengâmında ve o hazine-i bînihayenin dellâli olduğu bir vakitte, İsm-i Rahîm ve İsm-i Hakîm mazhariyetine medar bir vaziyet verilmiş. Bütün Sözlere, o mazhariyetin cilveleridir. İnşâallah o Sözlere, ("İşte kime hikmet verilmişse, şüphesiz ona pekçok hayır verilmiştir" mealindeki) ayetin sırina mazhardır" (Mektubat, 19).

Bir misal olarak, 31 Mart hadisesinde sorgulanıp berat ettiği Divan-ı Harb-i Örfide, bahçesinde 15 kişinin asılı olduğu penceresinden görülen bir salonda verdiği harika ifadelerinden şu ifadesi de onun isabetli söz ve davranışa sahip olduğunu göstermektedir:

"Ey paşalar, zabıtlar! Bütün kuvvetimle derim ki:

Gazetelerde neşrettiğim umum makalatımdaki umum hakaihte nihayet derecede musırrım. Şayet zaman-ı mazi canibinden, asr-ı saadet mahkemesinden adaletname-i şeriatla davet olunsam; neşrettiğim hakaiki aynen ibraz edeceğim. Olsa olsa o zamanın ilcaatının modasına göre bir libas giydireceğim. Şayet müstakbel tarafından üçyüz sene sonraki tenkidat-ı ukalâ mahkemesinden tarih celbnamesiyle celb olunsam, yine bu

hakikatları tevessü' ve inbisat ile çatlayan bazı yerlerini yamalamakla beraber, taze olarak orada da göstereceğim. Demek, hakikat tahavvül etmez; hakikat haktır" (Tarihçe-i Hayat, 76). Şu ifadeler de "isabetli cevabın" şahididir:

"Risale-i Nur'un mesleği odur ki, zihinlerde bir iz bırakmamak için, sair ulemaya muhalif olarak, muarızların şüphelerini zikretmeden öyle bir cevap verir ki, daha vehim ve vesveseye yer kalmaz"(İşaretül icaz, 6).

39-Bediu'l-İtab:

Bazılarını uyarıp, irşad ve ikna ederken ortaya koyduğu harika üslubu onun bu konuda da harika ve Bedi bir maharete sahip olduğunu göstermektedir.

Şu ifadeleri de bu söylediklerimizi tasdik etmektedir:

"Bir zaman -Allah rahmet etsin- mühim bir zât kayığa binmekten korkuyordu. Onun ile beraber bir akşam vakti, İstanbul'dan köprüye geldik. Kayığa binmek lâzım geldi. Araba yok. Sultan Eyüb'e gitmeğe mecburuz. Israr ettim. Dedi: "Korkuyorum, belki batacağız!" Ona dedim: "Bu Haliç'te tahminen kaç kayık var?" Dedi: "Belki bin var." Dedim: "Senede kaç kayık garkolur." Dedi: "Bir-iki tane, bazı sene de hiç batmaz." Dedim: "Sene kaç gündür?" Dedi: "Üçyüzaltmış gündür." Dedim: "Senin vehmine ilişen ve korkuna dokunan batmak ihtimali, üçyüz altmış bin ihtimalden bir tek ihtimaldir. Böyle bir ihtimalden korkan; insan değil, hayvan da olamaz!" Hem ona dedim: "Acaba kaç sene yaşamayı tahmin ediyorsun?" Dedi: "Ben ihtiyarım, belki on sene daha yaşamam ihtimali vardır." Dedim: "Ecel gizli olduğundan, herbir günde ölmek ihtimali var; öyle ise üçbin altıyüz günde hergün vefatın muhtemel. İşte kayık gibi üçyüzbinden bir ihtimal değil, belki üçbinden bir ihtimal ile bugün ölümün muhtemeldir, titre ve ağla, vasiyet et!" dedim. Akli başına geldi, titreyerek kayığa bindirdim. Kayık içinde ona dedim:

"Cenab-ı Hak havf damarını hıfz-ı hayat için vermiş, hayatı tahrib için değil! Ve hayatı ağır ve müşkil ve elîm ve azab yapmak için vermemiştir. Havf iki, üç, dört ihtimalden bir olsa.. hattâ beş-altı ihtimalden bir olsa, ihtiyatkârane bir havf meşru olabilir. Fakat yirmi, otuz,

kırk ihtimalden bir ihtimal ile havf etmek evhamdır, hayatı azaba çevirir"(Mektubat, 415).

"Ey bu vatan gençleri! Frenkleri taklide çalışmayınız. Âyâ, Avrupa'nın size ettikleri hadsiz zulüm ve adâvetten sonra, hangi akilla onların sefahet ve bâtil efkârlarına ittibâ edip emniyet ediyorsunuz? Yok, yok! Sefihâne taklit edenler, ittibâ değil, belki şuursuz olarak onların safına iltihak edip kendi kendinizi ve kardeşlerinizi idam ediyorsunuz. Âgâh olunuz ki, siz ahlâksızcasına ittibâ ettikçe, hamiyet dâvâsında yalancılık ediyorsunuz. Çünkü şu surette ittibâınız, milliyetinize karşı bir istihfaftır ve millete bir istihzâdır" (Lemalar, 120).

40-Bediü'ş-Şihab:

Bu ünvan, Üstadın dinsizlere karşı yaptığı mücadelede onlara ateşpare bir yıldırım gibi çarptığına işarettir.

Evet, Üstad, din düşmanlarının karşısında harika bir duruş, bir cesaret gösterdiği gibi, sözleriyle de onları hak ettikleri şekilde haşlaması, onun bu konuda da Bedi olduğunu göstermiştir. Nitekim Allah'ı tanımayan, yaratılışı sebeplere verenlerin cehaletlerini yüzlerine vururken kullandığı şu ifadeleri buna güzel bir misal teşkil etmektedir:

"Üçüncü Muhal: "Bir vâhidin vahdeti varsa, her halde bir elden sudûr ettiği" kaidesiyle, şu mükemmel intizam ve şu hassas mizan ve şu câmi' hayata mazhar olan bir mevcud, eğer Vâhid-i Ehad'in bir masnuu kabul edilmezse; camid, cahil, kör, sağır, şuursuz, karmakarışık hadsiz esbabın karıştırıcı elleri arasında inşa edildiği ve nihayetsiz imkânât yolları içinde gayet mükemmel ve nihayet hassas ve câmi' bir hayata mâlik olarak vücudu kabul edilse, yüzler muhali birden kabul etmek imkânsızlığını ve eşekleri dahi eşeklikleri içinde güldürecek derecede akıldan uzaklığını gösterir" (Lem'alar, 404).

"Ey sefahet ve dalâlette bozulmuş ve İsevî dininden uzaklaşmış Avrupa! Deccal gibi birtek gözü taşıyan1 kör dehân ile ruh-u beşere bu cehennemî hâleti hediye ettin. Sonra anladın ki, bu öyle ilâçsız bir illettir ki, insanı âlâ-yı illiyyînden esfel-i sâfilîne atar,

hayvânâtın en bedbaht derecesine indirir. Bu illete karşı bulduğun ilâç, muvakkaten iptal-i his hizmeti gören cazibedar oyuncakların ve uyutucu hevesat ve fantaziyelerindir. Senin bu ilâcın, senin başını yesin ve yiyecek!" (Mesnevi-i Nuriye 201).

44-41 بديع الانوار بديع الاسرار / بديع الاطوار بديع الاخبار

41. Bediu'l-Envar:

Bu ünvan, Üstad'ın, Kur'an'ın envarından nurunu alan Risale-i Nur ile neşrettiği nurların çok harika ve pek bedi olduğuna işret etmeye yöneliktir.

Kur'an'ın envarını ortaya koyarken, asrın idrakine, tabakaların fehimlerine, meslek, meşrep, görgü ve bilgi seviyeleri farklı insanların değişik kesimlerine uygun, öyle bir üslup kullanmış ki, insafla bakanlar, onun bu konuda da Bedi olduğuna hükmedecektir. Aşağıdaki ifadeler buna küçük bir misal olabilir:

"Risale-i Nur, yalnız cüz'î bir tahribatı ve bir küçük haneyi tamir etmiyor; belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyeti içine alan ve dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhit kal'ayı tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor; belki bin seneden beri tedarik ve teraküm eden müfsid âletlerle dehşetli rahnelenen kalb-i umumîyi ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun ve bahusus avam-ı mü'minînin istinadgâhları olan İslâmî esasların ve cereyanların ve şairlerin kısmen kırılmasıyla bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumiyeyi, Kur'anın i'cazıyla; ve geniş yaralarını, Kur'anın ve imanın ilâçlarıyla tedavi etmeye çalışıyor.

Elbette böyle küllî ve dehşetli rahnelere ve yaralara hakkalyakîn derecesinde dağlar kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve binler tiryak hâsiyetinde mücerreb ilâçlar ve hadsiz edviyeler bulunmak gerektir.

İşte bu zamanda, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın i'caz-ı manevîsinden çıkan Risale-i Nur, o vazifeyi görmekte beraber; imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafata medar olmuştur ve olmaktadır!"(Tarihçe-i Hayat, 693).

42-Bediu'l-Esrar:

Bu ünvan, Üstadın takip ettiği mesleğin, Kur'an ve Sünnetin esrarına parlak ve bedi bir hizmet olduğuna işarettir. Aşağıdaki ifadelerde bu esrarın kokusu geliyor:

"...Madem hakikat böyledir; ben tahmin ediyorum ki: Eğer Şeyh Abdülkadir-i Geylanî (R.A.) ve Şah-ı Nakşibend (R.A.) ve İmam-ı Rabbanî (R.A.) gibi zâtlar bu zamanda olsaydılar, bütün himmetlerini, hakaik-i imaniyenin ve akaid-i İslâmiyenin takviyesine sarfedeceklerdi. Çünkü saadet-i ebediyenin medarı onlardır. Onlarda kusur edilse, şekavet-i ebediyeye sebebiyet verir. İmansız Cennet'e gidemez, fakat tasavvufsuz Cennet'e giden pek çoktur. Ekmeksiz insan yaşayamaz, fakat meyvesiz yaşayabilir. Tasavvuf meyvedir, hakaik-i İslâmiye gıdadır. Eskiden kırk günden tut, tâ kırk seneye kadar bir seyr ü sülûk ile bazı hakaik-i imaniyeye ancak çıkılabılırdi. Şimdi ise Cenab-ı Hakk'ın rahmetiyle, kırk dakikada o hakaika çıkılacak bir yol bulunsa; o yola karşı lâkayd kalmak, elbette kâr-ı akıl değil... İşte otuzüç aded Sözler, böyle Kur'anî bir yolu açtığını, dikkatle okuyanlar hükmediyorlar. Madem hakikat budur; esrar-ı Kur'anîyeye ait yazılan Sözler, şu zamanın yaralarına en münasib bir ilâç, bir merhem ve zulümatın tehacümatına maruz heyet-i İslâmiyeye en nâfi' bir nur ve dalalet vâdilerinde hayrete düşenler için en doğru bir rehber olduğu itikadındayım. Bilirsiniz ki: Eğer dalalet cehaletten gelse izalesi kolaydır. Fakat dalalet, fenden ve ilimden gelse, izalesi müşkildir. Eski zamanda ikinci kısım, binde bir bulunuyordu. Bulunanlardan ancak binden biri irşad ile yola gelebilirdi. Çünkü öyleler kendilerini beğeniyorlar; hem bilmiyorlar, hem kendilerini bilir zannediyorlar. Cenab-ı Hak şu zamanda, i'caz-ı Kur'anın manevî lemaatından olan malûm Sözler'i, şu dalalet zındıkasına bir tiryak hâsiyetini vermiş tasavvurundayım" (Mektubat, 23)

43-Bedü'l-Atvar:

Bu ünvan, Üstadın farklı hallerde gösterdiği farklı tavırların çok harika ve pek bedi olduğuna işaretler. Aşağıda bu tavırların gerçekliğini görebiliriz:

“... İşte bu bîçare kardeşinizde üç şahsiyet var. Birbirinden çok uzak, hem de pek çok uzaktırlar.

Birincisi: Kur'an-ı Hakîm'in hazine-i âlîsinin dellâlı cihetindeki muvakkat, sırf Kur'ana ait bir şahsiyetim var. O dellâllığın iktiza ettiği pek yüksek ahlâk var ki, o ahlâk benim değil, ben sahib değilim. Belki o makamın ve o vazifenin iktiza ettiği seviyelerdir. Bende bu neviden ne görseniz benim değil, onunla bana bakmayınız, o makamındır.

İkinci şahsiyet: Ubudiyet vaktinde dergâh-ı İlahiyeye müteveccih olduğum vakit, Cenab-ı Hak'ın ihsanıyla bir şahsiyet veriliyor ki, o şahsiyet bazı âsârı gösteriyor. O âsâr, mana-yı ubudiyetin esas olan: "Kusurunu bilmek, fakr ve aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı İlahiyeye iltica etmek" noktalarından geliyor ki; o şahsiyetle, kendimi herkesten ziyade bedbaht, âciz, fakir ve kusurlu görüyorum. Bütün dünya beni medh ü sena etse, beni inandıramaz ki ben iyiyim ve sahib-i kemalim.

Üçüncüsü: Hakikî şahsiyetim, yani Eski Said'in bozması bir şahsiyetim var ki; o da Eski Said'den irsiyet kalma bazı damarlardır. Bazan riyaya, hubb-u câha bir arzu bulunuyor. Hem asil bir hanedandan olmadığımdan, hisset derecesinde bir iktisad ile, düşkün ve pest ahlâklar görünüyor.

Ey kardeşler! Sizi bütün bütün kaçırmamak için, bu şahsiyetimin gizli çok fenalıklarını ve sû'-i hallerini söylemeyeceğim.

İşte kardeşlerim, ben müstaid ve makam sahibi olmadığım için, şu şahsiyetim, dellâllık ve ubudiyet vazifelerindeki ahlâktan ve âsârdan çok uzaktır. Hem دَادِ حَقِّي رَا قَابِلِيَّتْ شَرْطُ نِيْسْت (Allah'ın vergisine kabiliyet şart değildir) kaidesince, Cenab-ı Hak merhametkârane kudretini benim hakkımda böyle göstermiş ki; en edna bir nefer gibi bu şahsiyetimi, en

a'lâ bir makam-ı müşiriyet hükmünde olan hizmet-i esrar-ı Kur'anîyede istihdam ediyor. Yüzbinler şükür olsun. Nefis cümleden süflî, vazife cümleden a'lâ. ”الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي.” (Mektubat, 319-320)

44-Bediu'l-Ahbar:

Bu ünvan, Üstadın haber verdiği bazı bilgilerin bedi bir ilhamın eseri olduğuna işarettir.

Aşağıdaki ifadelerde bu gerçeği görebiliriz.

“Bir şey daha kaldı, en tehlikesi odur ki: İçinizde ve ahabınızda, bu fakir kardeşinize karşı bir kıskançlık damarı bulunmak, en tehlikelidir. Sizlerde mühim ehl-i ilim de var. Ehl-i ilmin bir kısmında, bir enaniyet-i ilmiye bulunur. Kendi mütevazi de olsa, o cihette enaniyetlidir. Çabuk enaniyetini bırakmaz. Kalbi, akli ne kadar yapışsa da; nefsi, o ilmî enaniyeti cihetinde imtiyaz ister, kendini satmak ister, hattâ yazılan risalelere karşı muaraza ister. Kalbi risaleleri sevdiği ve akli istihsan ettiği ve yüksek bulunduğu halde; nefsi ise, enaniyet-i ilmiyeden gelen kıskançlık cihetinde zımnî bir adavet besler gibi, Sözlere'in kıymetlerinin tenzilini arzu eder tâ ki kendi mahsulât-ı fikriyesi onlara yetişsin, onlar gibi satılsın.

Halbuki **bilmecburiye bunu haber veriyorum ki**: ‘Bu dürûs-u Kur'anîyenin dairesi içinde olanlar, allâme ve müçtehidler de olsalar; vazifeleri -ulûm-u imaniye cihetinde- yalnız yazılan şu Sözlere'in şerhleri ve izahlarıdır veya tanzimleridir. Çünkü çok emarelerle anlamışız ki: Bu ulûm-u imaniyedeki fetva vazifesiyle tanzif edilmişiz. Eğer biri, dairemiz içinde nefsin enaniyet-i ilmiyeden aldığı bir his ile, şerh ve izah haricinde bir şey yazsa; soğuk bir muaraza veya nâkıs bir taklidcilik hükmüne geçer. Çünkü çok delillerle ve emarelerle tahakkuk etmiş ki: Risale-i Nur eczaları, Kur'an'ın tereşşuhatıdır; bizler, taksim-ül a'mal kaidesiyle, herbirimiz bir vazife deruhde edip, o âb-ı hayat tereşşuhatını muhtaç olanlara yetiştiriyoruz! "(Mektubat, 426)

“Altıncısı: Madem sizlerle, itikadınızca ve bana edilen muameleye nazaran, küllî bir muhalefetimiz var. Siz dininizi ve âhiretinizi, dünyanız uğrunda feda ediyorsunuz. Elbette mabeynimizde -tahmininizce- bulunan muhalefet sırrıyla, biz dahi hilafınıza olarak; dünyamızı, dinimiz uğrunda ve âhiretimize her vakit feda etmeye hazırız. Sizin zalimane ve vahşiyane hükmünüz altında bir-iki sene zelilane geçecek hayatımızı, kudsî bir şehadeti kazanmak için feda etmek; bize âb-ı kevser hükmüne geçer. Fakat Kur'an-ı Hakîm'in feyzine ve işaretine istinaden, sizi titretmek için, **size kat'î haber veriyorum ki:**

‘Beni öldürdükten sonra yaşayamayacaksınız! Kahhar bir el ile, cennetiniz ve mahbubunuz olan dünyadan tardedilip ebedî zulümata çabuk atılacaksınız! Arkamdan, pek çabuk sizin Nemrudlaşmış reisleriniz gebertilecek, yanıma gönderilecek. Ben de huzur-u İlahîde yakalarını tutacağım. Adalet-i İlahiye, onları esfel-i safilîne atmakla intikamımı alacağım” (Mektubat, 431).

48-45 بدیع النهار بدیع الاسحار / بدیع الازکار بدیع الابرار

45- Bediu'n-Nehar:

Bu kavram, Bediüzzaman'ın her gün zamanını Allah'a ve ahirete iman eden bir mümin olarak en verimli bir şekilde kullanmış ender insanlardan biri olduğuna işaret eder. Aşağıdaki ifadelerde bu harika çalışmalarından bazı örnekler sunulmuştur:

“(Bediüzzaman), Gündüzleri ise, daima Risale-i Nur'un mütalaası ve tashihi ile meşgul olur; Risale-i Nur hizmetini her şeye tercih eder, Risale-i Nur'a ait yetişecek acele bir iş zamanında diğer meşguliyetlerini bırakır, evvelâ o işi tamamlardı.... Said Nursî Hazretleri Barla'da iken, yaz aylarında bazan Çam Dağı'na çıkar, bir müddet yalnız olarak orada kalırdı. Buldukları dağ hayli yüksekti. Barla dersane-i Nuriyesinin önündeki çınar ağacının tepesindeki kulübeciği gibi, Çam Dağı'nın en yüksek tepesinde olan iki büyük ağaç üzerinde dersane-i Nuriye manasında birer menzili vardı. Bu çam ve katran ağaçlarının tepelerinde, Risale-i Nur'la meşgul oluyordu. Hem ekser zamanlar, Barla'dan bu ormanlık havaliye gelip giderdi. Ve derdi ki: "Ben bu menzilleri, Yıldız Sarayı'na değişmem” (Tarihçe-i Hayat, 168-169).

“İKİNCİ RİCA: İhtiyarlığa girdiğim zaman; bir gün güz mevsiminde, **ikindi** vaktinde, yüksek bir dağda dünyaya baktım. Birden gayet rikkatli ve hazîn ve bir cihette karanlıklı bir halet bana geldi. Gördüm ki; ben ihtiyarlandım, gündüz de ihtiyarlanmış, sene de ihtiyarlanmış, dünya da ihtiyarlanmış. Bu ihtiyarlıklar içinde dünyadan firak ve sevdiklerimden iftirak zamanı yakınlaştığından, ihtiyarlık beni ziyade sarstı. Birden rahmet-i İlahiye öyle bir surette inkişaf etti ki; o rikkatli hüzün ve firakı, kuvvetli bir rica ve parlak bir teselli nuruna çevirdi. Evet ey benim gibi ihtiyarlar! Kur'an-ı Hakîm'de yüz yerde "Errahmanurrahîm" sıfatlarıyla kendini bizlere takdim eden ve daima zeminin yüzünde merhamet isteyen zîhayatların imdadına rahmetini gönderen ve gaybdan her sene baharı hadsiz nimet ve hediyeleriyle doldurup rızka muhtaç bizlere yetiştiren ve za'f u acz derecesi nisbetinde rahmetinin cilvesini ziyade gösteren bir Hâlık-ı Rahîm'imizin rahmeti, bu ihtiyarlığımızda en büyük bir rica ve en kuvvetli bir ziyadır. Bu rahmeti bulmak, iman ile o Rahman'a intisab etmek ve feraizi kılmakla ona itaat etmektir” (Lem'alar, 223 - 224).

46-Bediu'l-Eshar:

Bu kavram, geceleri ibadetle ihya eden üstadın seherlerdeki harika kulluk durumuna, zikir, fikir ve şükrüne işaret eder. Aşağıdaki ifadelerde bu hakikatin ışıklarını görebiliriz:

“Bir zaman elîm bir esaretimde, insanlardan tevahhuş edip Barla Yaylasında Çam Dağı'nın tepesinde yalnız kaldım. Yalnızlıkta bir nur arıyordum. Bir gece, o yüksek tepenin başındaki yüksek bir çam ağacının üstündeki üstü açık odacıkta idim. Üç dört gurbeti birbiri içinde ihtiyarlık bana ihtar etti. Altıncı Mektub'da izah edildiği gibi; o gece ıssız, sessiz, yalnız ağaçların hışırtılarından ve hemhemelerinden gelen hazîn bir sadâ, bir ses rikkatime, ihtiyarlığıma, gurbetime ziyade dokundu. İhtiyarlık bana ihtar etti ki; gündüz nasıl şu siyah bir kabre tebeddül etti, dünya siyah kefenini giydi, öyle de; senin ömrünün gündüzü de geceye ve dünya gündüzü de berzah gecesine ve hayatın yazı dahi ölümün kış gecesine inkılab edeceğini kalbimin kulağına söyledi. Nefsim bilmeceburiye dedi: Evet ben vatanımdan garib olduğum gibi, bu elli sene zarfındaki ömrümde zeval

bulan sevdiklerimden ayrı düştüğümünden ve arkalarında onlara ağlayarak kaldığımdan, bu vatan gurbetinden daha ziyade hazîn ve elîm bir gurbettir. Ve bu gece ve dağın garibane vaziyetindeki hazîn gurbetten daha ziyade hazîn ve elîm bir gurbete yakınlaşıyorum ki, bütün dünyadan birden müfarakat zamanı yakınlaştığını ihtiyarlık bana haber veriyor. Bu gurbet gurbet içinde ve bu hüzün hüzün içindeki vaziyetten bir rica, bir nur aradım. Birden iman-ı billah imdada yetişti. Öyle bir ünsiyet verdi ki; bulunduğum muzaaf vahşet bin defa tezauf etse idi, yine o teselli kâfi gelirdi” (Lemalar, 227-228).

47-Bediu’l-Ezkar:

Bu kavram, üstadın gece-gündüz, her zaman söz, fiil veya gönül yoluyla Allah’ı zikrettiğine işaret eder.

Talebelerinin aşağıdaki şahadetleri bunun bir tasdiki hükmündedir.

“Üstadımızın nefisle mücahedede bir rûsuh ve ihtisası vardır ki, aslâ huzuzat-ı nefsanîyelerine hizmet etmezler. Bir insana kâfi gelmeyecek kadar az yerler ve az uyurlar. Gecelerde, sabaha kadar câlib-i dikkat bir hal-i hâşiane ile ubudiyette bulunurlar. Yaz ve kış, bu âdetleri tahallûf etmez. Teheccüd ve münacat ve evradlarını aslâ terketmezler. Hattâ bir Ramazan-ı Şerifte pek şiddetli hastalıkta, altı gün birşey yemeden savm-ı visal içinde ubudiyetteki mücahedelerini terketmediler. Komşuları her zaman derler ki: "Biz, sizin Üstadınızın sekiz sene yaz ve kış geceleri, aynı vakitlerde sabaha kadar hazîn ve muhrîk sadâsıyla münacat seslerini dinler ve böyle fasılasız devamlı mücahadesine hayretler içinde kalırdık."(Tarihçe-i Hayat, 326-327).

48-Bediu’l-Ebrar:

Bu kavram, Bediüzzamana’ın, büyük bir velayet sahibi olduğu her halinden belli olduğu halde, bu halini en zor zamanlarında bile gizlemesini bilen Ebrardan biri olduğuna işaret eder.

Bir yandan büyük bir feyiz kaynağı olacak şekilde bir kutup gibi davranıp şakirtlerini çoğaltması mümkün olduğu halde, kendisinin bir feyiz kaynağı olmadığını ısrarla belirtmesinin arka planındaki tevazuu ve takvasını görmek için şu satırları okumak yeterlidir:

“Sual: Senin ziyaretine gelen herkese diyorsun ki: "Benim şahsımdan bir himmet beklemeyiniz ve şahsımı mübarek tanımayınız. Ben makam sahibi değilim. Âdi bir neferin müşir makamının evamirini tebliği gibi, ben de manevî bir müşiriyet makamının evamirini tebliğ ediyorum. Hem müflis bir adamın, gayet kıymetdar ve zengin elmas ve mücevherat dükkânının dellâlı olduğu gibi; ben dahi, mukaddes ve Kur'anî bir dükkânın dellâlıyım." diyorsun. Halbuki "Aklımız ilme muhtaç olduğu gibi, kalbimiz dahi bir feyiz ister, ruhumuz bir nur ister ve hâkeza çok cihetle çok şeyler istiyoruz. Seni hacatımıza yarayacak adam zannedip, senin ziyaretine geliyoruz. Bize âlimden ziyade bir sahib-i velayet, sahib-i himmet ve sahib-i kemalât lâzım. Eğer hakikat-ı hal dediğin gibi ise, ziyaretinize yanlış geldik." lisan-ı halleri diyor.

Elcevab: Beş noktayı dinleyiniz, sonra düşününüz. Ziyaretiniz beyhude mi, yoksa faydeli midir? O vakit hükmediniz.

Birinci Nokta: Nasılki bir padişahın âdi bir hizmetkârı ve bîçare bir neferi; padişah namına feriklere, paşalara hedaya-yı şahanesini ve nişanlarını veriyor, onları minnetdar ediyor. Eğer ferikler ve müşirler, "Bu âdi nefere neden tenezzül edip, elinden ihsan ve nişanları alıyoruz?" deseler, mağrurane bir divaneliktir. Eğer o nefer dahi; vazifesinin haricinde müşire kıyam etmezse, kendini ondan yüksek görse, eblehçesine bir divaneliktir. Hem eğer o memnun olan feriklerden birisi, müteşekkirane o neferin kulübeciğine tenezzülen misafir gitse; kuru ekmekten başka bulmayan o nefer mahcub kalmamak için, o hali gören ve bilen padişah -elbette o neferini mahcub etmemek için- matbah-ı şahaneden, sadık hizmetkârının muhterem misafirine tabla gönderir; öyle de: Kur'an-ı Hakîm'in sadık bir hizmetkârı, ne kadar âdi olursa olsun Kur'an namına, en büyük insanlara emirlerini çekinmeyerek tebliğ eder ve en zengin ruhlu olanlara Kur'anın âlî elmaslarını yalvararak mütezellilane değil, belki müftehirane ve müstağniyane satar.

Onlar ne kadar büyük olursa olsun, o âdi hizmetkâra, vazife başında iken tekebbür edemezler. Ve o hizmetkâr dahi, onların ona müracaatında, kendine medar-ı gurur bulamaz.. ve haddinden tecavüz etmez. Eğer o hazine-i kudsiyenin müşterileri içinde bazıları, o bîçare hizmetkâra velayet nazarıyla baksalar ve büyük tanısalar; elbette hakikat-ı Kur'aniyenin merhamet-i kudsiyesi şanındandır ki, o hizmetkârını mahcub etmemek için, hazine-i hâssa-i İlahiyeden, o hizmetkârın hiç haberi ve medhali olmadan, onlara meded versin ve himmet ederek feyizdar etsin” (Mektubat, 354 - 355

52-49 بديع الجمال بديع الكمال / بديع الضياء بديع الظلال

49-Bediu'l-Cemal:

Bu kavram, güzel hasletleri ifade eder.

Bunların bir kısmını şöyle sırlamak mümkündür:

1.. Takvalı olmak. 2. İnfakta bulunmak. 3.öfkesinin üstesinden gelmek. 4.İnsanların kusurlarını bağışlamak(Al-i İmran, 3/133-134).

5. En güzel sözlerle kendini savunmak(Fussilet, 41/34).

6.Bulunduğu her yerde Allah'tan korkmak. 7. İnsanlarla güzel geçinmek(Tirmizi)

8. Allah ve resulünü her şeyden daha fazla sevmek(Müslim, iman, 43).

9. Mütevazı, yumuşak huylu-ağırbaşlı olmak, doğruluktan şaşmamak, hakkın hatırını âli tutmak vs.

Aşağıdaki şahitlerin ifadeleri, denizden bir damladır:

“Üstad hususî hayatında gayet halîm-selim ve son derece mütevazidir. Bir ferdi değil, hiçbir zerreyi incitmemek için a'zamî fedakârlıklar gösterir. Sayısız zahmet ve meşakatlere, ızdırab ve mahrumiyetlere katlanır... Fakat imanına, Kur'anına dokunulmamak şartıyla...

Artık o zaman bakmışsınız ki; o sâkin deniz, dalgaları semalara yükselen bir tufan, sahillere heybet ve dehşet saçan bir umman kesilmiştir. Çünkü o, Kur'an-ı Kerim'in sadık hizmetkârı ve iman hududlarını bekleyen kahraman ve fedai bir neferidir. Kendisi bu hakikatı veciz bir cümle ile şu şekilde ifade eder: "Bir nefer nöbette iken, başkumandan da gelse, silâhını bırakmayacak. Ben de, Kur'anın bir hizmetkârı ve bir neferiyim. Vazife başında iken karşıma kim çıkarsa çıksın, hak budur derim, başımı eğmem."(Tarihçe-i Hayat, 15- 16)

50-Bediu'l-Kemal:

Bu kavram ile Bediüzzaman'ın taşıdığı feragat, samimiyet, şecaat gibi hasletlerin mükemmelliğine işaret edilmiştir. Aşağıdaki ifadelerde bunun bazı işaretlerini görmekteyiz:

"Malûm ya, her şahsiyeti, muhtelif ve muayyen meziyetler çerçeveler. Binaenaleyh Üstad'ın şahsiyetini tekvin eden başlıca sıfatlar şunlardır:

Feragatı: Bir dava sahibinin ve bilhâssa ıslahatçının muvaffakiyet şartlarının en mühimi feragattır. Zira gözler ve gönüller, bu mühim noktayı en ince bir hassasiyetle tedkik ve takibe meyyaldirler. Üstadın bütün hayatı ise, baştanbaşa feragatın şaheser misalleri ile dolup taşmaktadır.

Merhum Ali Ulvi Korucu anlatıyor: Allâme Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi merhumdan, feragate ait şöyle bir söz işitmişim: "İslâm, bugün öyle mücahidler ister ki; dünyasını değil, âhiretini dahi feda etmeye hazır olacak." Büyük adamdan sâdir olan bu büyük sözü tamamen kavrayamadığım için, mutasavvıfların istiğrak hallerinde söyledikleri esrarlı sözlere benzeterek, herkese söylememiş ve olur olmaz yerlerde de açmamıştım. Vaktâki aynı sözü Bedüzzaman'ın ateşler saçan heyecanlı ifadelerinde de okuyunca anladım ki, büyüklere göre feragatın ölçüsü de büyüyor."(Tarihçe-i Hayat, 11)

Şecaati: Kendi ifadesiyle: "...Ben de bu otuz-kırk senelik hayatımı bilenleri ve Nur'un binler has şakirdlerini işhad ederek derim: İstanbul'u işgal eden İngilizlerin baş kumandanı, İslâm

içinde ihtilaf atıp hattâ şeyhülislâm ve bir kısım hocaları kandırıp birbiri aleyhine sevk ederek itilafçı, ittihadçı fırkalarını birbiriyle uğraştırmasıyla Yunan'ın galebesine ve harekât-ı milliyenin mağlubiyetine zemin hazırladığı bir sırada, İngiliz ve Yunan aleyhinde "Hutuvat-ı Sitte" eserimi Eşref Edib'in gayretiyle tab' ve neşretmek ile o kumandanın dehşetli plânını kıran ve onun i'dam tehdidine karşı geri çekilmeyen ve Ankara reisleri o hizmeti için onu çağırdukları halde Ankara'ya kaçmayan ve esarete Rus'un baş kumandanının i'dam kararına ehemmiyet vermeyen ve 31 Mart hâdisesinde sekiz taburu bir nutukla itaate getiren ve Divan-ı Harb-i Örfî'de, mahkemedeki paşaların "Sen de mürteçisin, şeriat istemişsin" diye suallerine karşı, i'dama beş para kıymet vermeyip, cevaben: Eğer meşrutiyet bir fırkanın istibdadından ibaret ise, bütün cinn ve ins şahid olsun ki; ben mürteciyim ve şeriatın bir tek mes'elesine ruhumu feda etmeğe hazırım diyen ve o büyük zabitleri hayretle takdire sevkedip, i'damını beklerken beraetine karar verdikleri ve tahliye olup dönerken, onlara teşekkür etmeyerek: "Zalimler için yaşasın Cehennem" diye yolda bağırın..."(Şualar, 448-449).

51-Bediu'z-Ziya:

Bu ünvanla, Bediüzzaman'ın yaktığı iman meşalesinin parlak nuruna, keskin ışığına işaret edilmiştir. Aşağıdaki ifadelerde bu ünvanın doğruluğunu görebiliriz:

"Evet İlm-i Kelâm vasıtasıyla kazanılan marifet-i İlahiye, marifet-i kâmile ve huzur-u tam vermiyor. Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın tarzında olduğu vakit, hem marifet-i tâmmeyi verir, hem huzur-u etemmi kazandırır ki; inşâallah Risale-i Nur'un bütün eczaları, o Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın cadde-i nurânîsinde birer elektrik lâmbası hizmetini görüyorlar" (Mektubat, 330).

52-Bediu'z-Zilal:

Bu kavram, eşedd- i zulüm ve eşedd-i istibdadın gölgesinde ve o karanlıklarda verdiği mücadelenin harikalığına işaret eder.

Hakikaten, en dehşetli bir devirde hizmet gören Bediüzzaman, zifiri gece karanlıklarına benzeyen eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdadın olduğu Tek adam döneminde iman ışığını yakmaktan çekinmemiştir. Dünyayı saran ve İslam âlemini de sarsan deccaliyet küfrünü hidayet nuruyla söndürmeye ve beşeriyet için yeni aydınlık ufuklar açmaya çalışmıştır.

Üstadın aşağıdaki ifadelerinde, bu karanlık gecelerin ve aydınlık ufukların manzarasını çizen bir haritayı görebiliriz:

“Leyle-i Kadir'de kalbe gelen pek geniş ve uzun bir hakikate, pek kısaca bir işaret edeceğiz. Şöyle ki: Nev'-i beşer bu son harb-i umumînin eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdadı ile ve merhametsiz tahribatı ile ve birtek düşmanın yüzünden yüzer masumu perişan etmesiyle ve mağlubların dehşetli me'yusiyetleriyle ve galiblerin dehşetli telaş ve hâkimiyetlerini muhafaza ve büyük tahribatlarını tamir edememelerinden gelen dehşetli vicdan azablarıyla ve dünya hayatının bütün bütün fâni ve muvakkat olması ve medeniyet fantaziyelerinin aldatıcı ve uyutucu olduğu umuma görünmesiyle ve fitrat-ı beşeriyedeki yüksek istidadatın ve mahiyet-i insaniyesinin umumî bir surette dehşetli yaralanmasıyla ve gaflet ve dalaletin, sert ve sağır olan tabiatın, Kur'anın elmas kılıncı altında parçalanmasıyla ve gaflet ve dalaletin en boğucu, aldatıcı en geniş perdesi olan siyaset-i rûy-i zeminin pek çirkin, pek gaddarane hakikî sureti görünmesiyle elbette ve elbette hiç şübhe yok ki: Şimalde, garbda, Amerika'da emareleri görüldüğüne binaen nev'-i beşerin maşuk-u mecazîsi olan hayat-ı dünyeviye, böyle çirkin ve geçici olmasından fitrat-ı beşerin hakikî sevdiği, aradığı hayat-ı bâkiyeyi bütün kuvvetiyle arayacak ve elbette hiç şübhe yok ki: Bin üçyüzaltmış senede, her asırda üçyüzelli milyon şakirdi bulunan ve her hükmüne ve davasına milyonlar ehl-i hakikat tasdik ile imza basan ve her dakikada milyonlar hâfızların kalbinde kudsiyet ile bulunup lisanlarıyla beşere ders veren ve hiç bir kitabda emsali bulunmayan bir tarzda, beşer için hayat-ı bâkiyeyi ve saadet-i ebediyeyi müjde veren ve bütün beşerin yaralarını tedavi eden Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın şiddetli, kuvvetli ve tekrarlı binler âyâtıyla, belki sarıhan ve işaretten onbinler defa dava edip haber veren ve sarsılmaz kat'î delillerle, şübhe getirmeyen hadsiz hüccetleriyle hayat-ı bâkiyeyi kat'iyetle müjde ve saadet-i ebediyeyi ders vermesi, elbette nev'-i beşer bütün bütün aklını kaybetmezse, maddî veya manevî bir

kıyamet başlarına kopmazsa; İsveç, Norveç, Finlandiya ve İngiltere'nin Kur'anı kabul etmeğe çalışan meşhur hatibleri ve Amerika'nın din-i hakkı arayan ehemmiyetli cem'iyeti gibi rûy-i zeminin geniş kıt'aları ve büyük hükûmetleri Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ı arayacaklar ve hakikatlerini anladıktan sonra bütün ruh u canlarıyla sarılacaklar. Çünkü bu hakikat noktasında kat'iyen Kur'anın misli yoktur ve olamaz ve hiçbir şey bu mu'cize-i ekberin yerini tutamaz”(Sözler, 154-155).

56-53 بديع التفسير بديع التصوير / بديع التدبير بديع التعمير

53- Bediü't-Tefsir:

Bu kavram, Bediüzzaman'ın Kur'an-ı kerimi tefsir tarzı, açıklama şeklinin orijinal olduğuna, eski tefsirlerden derleme olmadığına, yepyeni bir üslupla asrın idrakini nazara alan bir tefsir anlayışını ortaya koyduğuna işaret eder.

Bu konuda yüzlerce misal verilebilir. Ancak burada şu ifadelerle insafla bakan bu ünvanın hakkaniyetini tasdik eder.

“Yine "Lemaat" namında Türkçe bir risalede ve Yirmibeşinci Söz'de Kur'anın kırk vecihle mu'cize olduğunu icmalen beyan ve kırk vücut-u i'cazına işaret etmişim. O kırk vecihde, yalnız nazımda olan belâgatı, "İşarat-ül İ'caz" namındaki bir tefsir-i Arabîde kırk sahife içinde yazmışım. Eğer ihtiyacın varsa şu üç kitaba müracaat edebilirsin” (Mektubat, 203)

“Tenbih: İşarat-ül İ'caz Tefsiri; eski Harb-i Umumî'nin birinci senesinde, cephe-i harbde, me'hazsiz ve kitab mevcut olmadığı halde te'lif edilmiştir. Harb zamanının zaruretinden başka, dört sebebe binaen gayet muhtasar ve îcazlı bir tarzda yazılmış; Fatiha ve nisf-ı evvel daha mücmel, daha muhtasar kalmıştır.

Evvelâ: O zaman, izaha müsaade etmiyordu. Eski Said, îcazlı ve kısa tabirlerle ifade-i meram ediyordu.

Sâniyen: Gayet zeki olan kendi talebelerinin derece-i fehimlerini düşünüyordu, başkaların anlamalarını düşünmüyordu.

Sâlisen: Eski Said, en dakik ve en ince olan nazm-ı Kur'andaki îcazlı olan i'cazı beyan ettiği için, kısa ve ince düşmüştür. Fakat şimdi ise Yeni Said nazarıyla mütalaa ettim. Elhak, Eski Said'in bütün hatiatiyla beraber, şu tefsirdeki tedkikat-ı âliyesi, onun bir şaheseridir. Yazıldığı vakit daima şehid olmaya hazırlandığı için, hâlis bir niyet ile ve belâgatın kanunlarına ve ulûm-u Arabiye'nin düsturlarına tatbik ederek yazdığı için hiçbirini cerhedemedim" (İşarat-ül İ'caz, 5).

54-Bediü't-Tasvir:

Bu ünvan, Üstad'ın meseleleri gözler önüne sermek için yaptığı tasvirlerin oldukça bedi olduğuna işarettir. Aşağıdaki ifadelerde bu tasviri tasavvur edebiliriz:

"...Aynen onun gibi; insanın kalb cüzdanındaki letaif ve akıl defterindeki havas ve istidadındaki cihazat, tamamen ve müttefikan saadet-i ebediyeye müteveccih ve ona göre verilmiş ve ona göre teşhiz edilmiş olduğuna ehl-i tahkik ve keşf müttefiktirler.

Ezcümle:

Meselâ aklın bir hizmetkârı ve tasvircisi olan kuvve-i hayaliyeye denilse ki: "Sana bir milyon sene ömür ile saltanat-ı dünya verilecek, fakat âhirde mutlaka hiç olacaksın." Tevehhüm aldatmamak, nefis karışmamak şartıyla "oh" yerine "âh" diyecek ve teessüf edecek. Demek en büyük fâni, en küçük bir âlet ve cihazat-ı insaniyeyi doyuramıyor. İşte bu istidaddandır ki, insanın ebede uzanmış emelleri ve kâinatı ihata etmiş efkârları ve ebedî saadetlerinin enva'ına yayılmış arzuları gösterir ki; bu insan ebed için halkedilmiş ve ebede gidecektir. Bu dünya ona bir misafirhanedir ve âhiretine bir intizar salonudur" (Sözler, 88)

55-Bediü't-Tedbir:

Bu ünvan, Üstadın tehevur ve korkaklıktan uzak, tedbirli, orta yolu tuttuğuna işarettir. Aşağıdaki ilk paragrafta tedbirin hadd-i vasatını; ikinci paragrafta ise, fevkalade şartlarda alınması gereken tedbiri görmekteyiz:

“İkinci Desise: İnsanda en mühim ve esaslı bir his, hiss-i havftır. Dessas zalimler, bu korku damarından çok istifade etmektedirler. Onunla, korkakları gemlendiriyorlar. Ehl-i dünyanın hafiyeleri ve ehl-i dalaletin propagandacıları, avamın ve bilhâssa ülemanın bu damarından çok istifade ediyorlar. Korkutuyorlar, evhamlarını tahrik ediyorlar. Meselâ: Nasılkı damda bir adamı tehlikeye atmak için, bir dessas adam, o evhamlının nazarında zararlı görünen bir şey'i gösterip, vehmini tahrik edip, kova kova tâ damın kenarına gelir, baş aşağı düşürür, boynu kırılır. Aynen onun gibi; çok ehemmiyetsiz evham ile, çok ehemmiyetli şeyleri feda ettiriyorlar. Hattâ bir sinek beni ısırmasın diyerek, yılanın ağzına girer”(Mektubat, 415)

“ İkinci Madde: Menemen hâdisesinin bir yalancı taklidini yapıp; millete dehşet verip, serbestî kanunları kolayca tatbik etmek desisesiyle, hükûmeti iğfal ederek, güya "Hükûmetin serbestî kanunlarını kabul ettirmesine yardım ediyor" entrikasıyla, beni Barla'dan Isparta'ya cebren celbettiler. Baktılar, ben öyle fitnelere âlet olamıyorum ve öyle her cihetçe vatana, millete, dine zararlı olan akîm teşebbüslere hiçbir meylim yoktur, anladılar ki o vakit plânlarını değiştirdiler. Benim beğenmediğim bir şöret-i kâzibemden istifade edip, hiç hatırı u hayalimize gelmeyen entrikalarla başımıza Menemen hâdisi-i mazlumesinin bir mevhum taklidini geçirdiler. Hem millete, hem hükûmete, hem masum, mevkuf birçok efrad-ı millete büyük zarar verdiler. Şimdi yalanları meydana çıktıkça, kurdun keçiye bahane bulması nev'inden bahaneleri bulup, memurîn-i adliyeyi şaşırtmak istiyorlar. Adliye memurlarının bu mes'elede çok dikkate ve ihtiyata muhtaç olduklarını, müdafaa-i milliye hukukum noktasında hatırlatıyorum. Asıl ittiham edilecek onlardır ki, hükûmetin bazı erkânına dalkavukluk edip ve sahtekârlıkla, bir yalancı cem'iyet maskesi altında bazı safdil masumları, bîçareleri tehyic ederek küçük bir hâdisi çıkarır; sonra şeytan gibi habbeyi kubbe gösterip, hükûmeti şaşırtır, çok

masumları ezdirir, memlekete büyük zarar verir, kabahati başkalara yükler. İşte bu mes'elemiz aynen böyledir” (Tarihçe-i Hayat, 228).

56-Bediü't-T'amir:

Bu ünvan, Üstad'ın mesleği ve meşrebinin müspet hareket etmek ve yapıcı olmaktan ibaret olduğuna işaret etmektedir. Bu konuda verilecek pekçok missal vardır. Nümune olarak aşağıdaki ifadelerle bakılabilir:

“Bugünlerde, manevî bir muhavere de bir sual ve cevabı dinledim.

Siz bir hülâsasını beyan edeyim:

“Biri dedi: Risale-i Nur'un iman ve tevhid için büyük tahşidatları ve küllî teçhizatları gittikçe çoğalıyor. Ve en muannid bir dinsizi susturmak için yüzde birisi kâfi iken, neden bu derece hararetle daha yeni tahşidat yapıyor?

Ona cevaben dediler: "Risale-i Nur, yalnız bir cüz'î tahribatı ve bir küçük haneyi tamir etmiyor. Belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyeti içine alan ve dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhit kal'ayı tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor, belki bin seneden beri tedarik ve teraküm edilen müfsid âletler ile dehşetli rahnelenen kalb-i umumîyi ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun ve bahusus avam-ı mü'minînin istinadgâhları olan İslâmî esasların ve cereyanların ve şairlerin kırılması ile bozulmağa yüz tutan vicdan-ı umumîyi, Kur'an'ın i'cazıyla ve geniş yaralarını Kur'anın ve imanın ilâçları ile tedavi etmeğe çalışıyor. Elbette böyle küllî ve dehşetli tahribata ve rahnelere ve yaralara, hakkalyakîn derecesinde, dağlar kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve bin tiryak hâsiyetinde mücerreb ilâçlar ve hadsiz edviyeler bulunmak gerektir ki; bu zamanda Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın i'caz-ı manevîsinden çıkan Risale-i Nur o vazifeyi görmekle beraber, imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafata medardır." diye uzun bir mükâleme cereyan etti. Ben de tamamen işittim, hadsiz şükrettim. Kısa kesiyorum” (Şualar, 179).

57- Bediü't-Ta'lil:

Bu ünvan, Bediüzzaman'ın bir şeyin gerekçesini belirttiği zaman, çok dengeli bir üslupla meramını ifade ettiğini göstermektedir.

Aşağıdaki ifadeler, uzun bir pasajın kısa bir parçasıdır.

“Sual: Senin ziyaretine gelen herkese diyorsun ki: "Benim şahsımdan bir himmet beklemeyiniz ve şahsımı mübarek tanımayınız. Ben makam sahibi değilim. Âdi bir neferin müşir makamının evamirini tebliği gibi, ben de manevî bir müşiriyet makamının evamirini tebliğ ediyorum...Halbuki Aklımız ilme muhtaç olduğu gibi, kalbimiz dahi bir feyiz ister, ruhumuz bir nur ister ve hâkeza çok cihetle çok şeyler istiyoruz. Seni hacatımıza yarayacak adam zannedip, senin ziyaretine geliyoruz. Bize âlimden ziyade bir sahib-i velayet, sahib-i himmet ve sahib-i kemalât lâzım. Eğer hakikat-ı hal dediğin gibi ise, ziyaretinize yanlış geldik." lisan-ı halleri diyor.

Elcevab: Beş noktayı dinleyiniz, sonra düşününüz. Ziyaretiniz beyhude mi, yoksa faydeli midir? O vakit hükmediniz.

Birinci Nokta: Nasilki bir padişahın âdi bir hizmetkârı ve bîçare bir neferi; padişah namına feriklere, paşalara hedaya-yı şahanesini ve nişanlarını veriyor, onları minnetdar ediyor. Eğer ferikler ve müşirler, "Bu âdi nefere neden tenezzül edip, elinden ihsan ve nişanları alıyoruz?" deseler, mağrurane bir divaneliktir. Eğer o nefer dahi; vazifesinin haricinde müşire kıyam etmezse, kendini ondan yüksek görse, eblehçesine bir divaneliktir. Hem eğer o memnun olan feriklerden birisi, müteşekkirane o neferin kulübeciğine tenezzülen misafir gitse; kuru ekmekten başka bulmayan o nefer mahcub kalmamak için, o hali gören ve bilen padişah -elbette o neferini mahcub etmemek için- matbah-ı şahaneden, sadık hizmetkârının muhterem misafirine tabla gönderir; öyle de: Kur'an-ı Hakîm'in sadık bir hizmetkârı, ne kadar âdi olursa olsun Kur'an namına, en büyük insanlara emirlerini çekinmeyerek tebliğ eder ve en zengin ruhlu olanlara Kur'anın âlî elmaslarını yalvararak mütezellilane değil, belki müftehirane ve müstağniyane satar.

Onlar ne kadar büyük olursa olsun, o âdi hizmetkâra, vazife başında iken tekebbür edemezler. Ve o hizmetkâr dahi, onların ona müracaatında, kendine medar-ı gurur bulamaz... ve haddinden tecavüz etmez. Eğer o hazine-i kudsiyenin müşterileri içinde bazıları, o bîçare hizmetkâra velayet nazarıyla baksalar ve büyük tanısalar; elbette hakikat-ı Kur'aniyenin merhamet-i kudsiyesi şanındandır ki, o hizmetkârını mahcub etmemek için, hazine-i hâssa-i İlahiyeden, o hizmetkârın hiç haberi ve medhali olmadan, onlara meded versin ve himmet ederek feyizdar etsin.”(Mektubat, 354-355)

" Esbab ve vesaiti insan kucağına alıp yapışır, zillet ve hakarete sebep olur. Meselâ, kelp, bütün hayvanlar içerisinde birkaç sıfat-ı haseneyle muttasıftır ve o sıfatlar ile iştihar etmiştir. Hattâ, sadakat ve vefâdarlığı darb-ı mesel olmuştur. Bu güzel ahlâkına binaen, insanlar arasında kendisine mübarek bir hayvan nazarıyla bakılmaya lâyük iken, maalesef, insanlar arasında mübarekiyet değil, necisü'l-ayn addedilmiştir. Tavuk, inek, kedi gibi sair hayvanlarda, insanların onlara yaptıkları ihsanlara karşı şükran hissi olmadığı halde, insanlarca aziz ve mübarek addedilmektedirler." (Mesnevi-i Nuriye 97).

"Güya mübrek arı kanaatinden dolayı başlar üstünde uçar. Kanaat ettiğinden, balı insanlara emr-i ilâhî ile ihsan eder, yedirir"(Mektubat 394).

58-Bediü't-Tevil:

Bu ünvan, Üstad'ın, yaptığı tevillerin ehl-i sünnet akideisine uygun ve pek bedi olduğunu anlatmaktadır.

Ayet ve hadislerin, özellikle müteşabih olanların tevillerini çok harika bir tarzda yaptığı Risale-i Nur külliyyatını okuyanlarca bilinen bir gerçektir.

Bununla beraber, burada hayatın zorlukları karşısında, yaptığı-harika bir moral terapisi hükmündeki- teviller gerçekten bu konuda da onun bir Bedi olduğunu göstermektedir.

Bu konuda bir-kaç misalle yetineceğiz:

-Uhud savaşında sahabenin mağlubiyeti ile ilgili bir tevil:

Müşrikler içinde, o zamanda saff-ı Sahabede bulunan ekâbir-i Sahabeye istikbalde mukabil gelecek Hazret-i Hâlid gibi çok zâtlar bulunduğundan, şanlı ve şerefli olan istikballeri nokta-i nazarında bütün bütün izzetlerini kırmamak için, hikmet-i İlahiye, hasenat-ı istikbaliyelerinin bir mükâfat-ı muaccesesi olarak mazide onlara (bir galibiyetvermiş, bütün bütün izzetlerini kırmamış. Demek mazideki Sahabeler, müstakbeldeki Sahabelere karşı mağlub olmuşlar. Tâ o müstakbel Sahabeler, berk-i süyuf korkusuyla değil, belki bârika-i hakikat şevkiyle İslâmiyete girsin ve o şehamet-i fitriyeleri çok zillet çekmesin” (Lem'alar, 29)

-İçtihad kapısının kapalı olmasının gerekçesi:

“Mesail-i diniyeden olan içtihad kapısı açıktır. Fakat, şu zamanda oraya girmeğe altı mani vardır:

Birincisi: Nasilki kışta fırtınaların şiddetli olduğu bir vakitte, dar delikler dahi seddedilir; yeni kapılar açmak hiç bir cihetle kâr-ı akıl değil. Hem nasilki büyük bir selin hücumunda tamir için duvarlarda delikler açmak gark olmağa vesiledir. Öyle de: Şu münkerat zamanında ve âdât-ı ecanibin istilâsı ânında ve bid'aların kesreti vaktinde ve dalaletin tahribatı hengâmında, içtihad nâmıyla kasr-ı İslâmiyetten yeni kapılar açıp duvarlarında muharriblerin girmesine vesile olacak olan delikler açmak, İslâmiyete cinayettir” (Mesnevi-i Nuriye, 90)

Hayatından iki missal:

Birinci Misal:

Hakkında verilen idam kararını pasaport olarak değerlendirmesi

“Bir gün Rus Başkumandanı esirleri teftişe gelir. Teftiş esnasında, Bedüzzaman kumandana selâm vermez ve yerinden kalkmaz. Kumandan kızar, belki tanımamıştır diyerek tekrar önünden geçtiği zaman yine yerinden kalkmayınca, kumandan tercüman vasıtasıyla der:

Beni herhalde tanımadılar? Bedüzzaman:

-Tanıyorum, Nikola Nikolaviç'tir.

Kumandan: Şu halde Rus ordusuna, dolayısıyla Rus Çarına hakaret ediyorlar.

Bedüzzaman:

-Hakaret etmedim. Ben bir Müslüman âlimiyim. İmanlı bir kimse, Cenab-ı Hakk'ı tanımayan bir adamdan üstündür. Binaenaleyh ben sana kıyam etmem, der.

Bunun üzerine Bedüzzaman divan-ı harbe verilir. Birkaç zabıt arkadaşı, hemen özür dileyerek vahîm neticenin önlenmesine çalışmasını istirham ederler. Fakat Bedüzzaman:

- Bunların i'dam kararı, benim ebedî âleme seyahat etmem için bir pasaport hükmündedir, deyip kemal-i izzet ve şecaatle hiç ehemmiyet vermez. Nihayet i'damına karar verilir. Hüküm infaz edileceği vakit, namaz kılmak için müsaade ister; vazife-i diniyesini îfadan sonra, atılacak kurşunlara göğsünü gereceğini beyan eder. Tam bu esnada, namazını eda ederken, Rus kumandanı gelerek, Bedüzzaman'dan özür dileyip: "O hareketinizin, mukaddesatınıza olan bağlılıktan ileri geldiğine kanaat getirdim, rica ederim, beni affediniz." diyerek verilen i'dam hükmünü geri aldırır "(Tarihçe-i Hayat, 114 - 116).

İkinci Misal:

Girdiği hapisaneleri eğitim yuvası/medrese olarak değerlendirmesi

Hayatının önemli bir kısmını hapislerde, tarassut altında geçiren Bedüzzaman, hapishaneye "Medrese-i Yusufiye" adını vermiştir.

"Sonra pek âdi bahanelerle, zemheririn en şiddetli soğuk günlerinde beni tevkif ederek, büyük ve gayet soğuk ve iki gün sobasız bir koğuşta tecrid-i mutlak içinde hapsedtiler. Ben küçük odamda günde kaç defa soba yakar ve daima mangalımda ateş varken, za'fiyet ve hastalığımdan zor dayanabilirdim. Şimdi, bu vaziyette hem soğuktan bir sıtma, hem dehşetli bir sıkıntı ve hiddet içinde çırpınırken, bir inayet-i İlahiye ile bir hakikat kalbimde inkişaf etti.

Manen: "Sen hapse Medrese-i Yusufiye namı vermişsin; hem Denizli'de sıkıntından bin derece ziyade hem ferah, hem manevî kâr, hem oradaki mahpusların Nurlardan istifadeleri, hem büyük dairelerde Nurların fütuhâtı gibi neticeler, size şekva yerinde binler şükrettirdi, her bir saat hapsinizi ve sıkıntınızı, on saat ibadet hükmüne getirdi; o fâni saatleri bâkileştirdi. İnşâallah bu Üçüncü Medrese-i Yusufiyedeki musibetzedelerin Nurlardan istifadeleri ve teselli bulmaları, senin bu soğuk ve ağır sıkıntını hararetlendirip, sevinçlere çevirecek ve hiddet ettiğin adamlar eğer aldanmışlarsa bilmeyerek sana zulmediyorlar. Onlar hiddete lââyık değiller. Eğer bilerek ve garazla ve dalalet hesabına seni incitiyorlar ve işkence yapıyorlarsa, onlar pek yakın bir zamanda, ölümün i'dam-ı ebedîsiyle kabrin haps-i münferidine girip, daimî sıkıntılı azab çekecekler. Sen onların zulmü yüzünden hem sevab, hem fâni saatlerini bâkileştirmeyi, hem manevî lezzetleri, hem vazife-i ilmiye ve diniyeyi ihlas ile yapmasını kazanıyorsun!" diye ruhuma ihtar edildi. Ben de bütün kuvvetimle "Elhamdülillah" dedim. İnsaniyet damarıyla o zalimlere acıdım. "Ya Rabbi! Onları islah eyle!" diye dua ettim"(Lem'alar,258 - 259).

59- Bediü't-Tarif:

Bu ünvan onun özellikle mukaddesatı veya mukaddes meseleleri tarif ederken, müstesna kelimeler, terkipler, dikkat çekici ifadeler ve harika bir üslup kullandığına işaret etmektedir.

Pek çok misallerden iki tanesine işaret edilecektir:

a. Kur'an'ın belagati

"BİRİNCİ ŞU'LE: Bu şu'lenin üç şuaı var.

BİRİNCİ ŞUA: Derece-i i'cazda belâgat-ı Kur'aniyedir. O belâgat ise, nazmın cezaletinden ve hüsn-ü metanetinden ve üslûplarının bedaatinden, garib ve müstahsenliğinden ve beyanının beraatinden, faik ve safvetinden ve maânîsinin kuvvet ve hakkaniyetinden ve lafzının fesahatinden, selasetinden tevellüd eden bir belâgat-ı hârikulâdedir ki, benî-Âdemin en dâhî ediblerini, en hârika hatiblerini, en mütebahhir ülemasını muarazaya

davet edip binüçyüz senedir meydan okuyor, onların damarlarına şiddetle dokunuyor. Muarazaya davet ettiği halde, kibir ve gururlarından başını semavata vuran o dâhîler, ona muaraza için ağız açamayıp kemal-i zilletle boyun eğdiler”(Sözler, 368).

b. Hz. Muhammed (s.a.v)’in kudsi şahsiyeti

“Şimdi şu ikinci bürhan-ı nâtikî olan Hâtem-ül Enbiya Aleyhissalâtü Vesselâm’ı tanımalıyız, dinlemeliyiz.

Evet, o burhanın şahs-ı manevîsine bak: Sath-ı Arz bir mescid, Mekke bir mihrab, Medine bir minber... O bürhan-ı bahir olan Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselâm bütün ehl-i imana imam, bütün insanlara hatib, bütün enbiyaya reis, bütün evliyaya seyyid, bütün enbiya ve evliyadan mürekkebi bir halka-i zikrin serzâkiri... Bütün enbiya hayattar kökleri, bütün evliya taravettar semereleri bir şecere-i nuraniyedir ki; herbir davasını, mu'cizatlarına istinad eden bütün enbiya ve kerametlerine itimad eden bütün evliya tasdik edip imza ediyorlar. Zira o, لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ der, dava eder. Bütün sağ ve sol, yani mazi ve müstakbel taraflarında saf tutan o nuranî zâkirler, aynı kelimeyi tekrar ederek, icma' ile manen "Sadakte ve bil-hakkı natakte" derler. Hangi vehmin haddi var ki, böyle hesabsız imzalarla teyid edilen bir müddeaya parmak karıştırırsın” (Sözler, 235-236).

60-Bediü't-Ta'bir

Bu ünvan ile Bediüzzaman’ın meramını ifade ederken ibarelerindeki tabirlerinin güzelliğine işaret edilmiştir.

Bu konuda, büyük bir âlim, şair, mütefekkir ve edip olan Ali Ulvi Kurucu hoca efendinin tespitlerine yer vermemiz isabetli olur:

“Edebî Cebhesi:

Eskiden beri lafz ve mana, üslûb ve muhteva bakımından, edibler ve şâirler, mütefekkirler ve âlimler ikiye ayrılmışlardır. Bunlardan bazıları, sadece üslûb ve ifadeye, vezin ve kafiye kıymet vererek, manayı ifadeye feda etmişlerdir. Ve bu hal de kendini

en çok şiirde gösterir. Diğer zümre ise; en çok mana ve muhtevaya ehemmiyet vererek özü söze kurban etmemişlerdir.

Artık Bedüzzaman gibi büyük bir mütefekkirin edebî cebhesi bu küçük mukaddeme ile kolayca anlaşılır sanırım. Zira üstad o kıymetli ve bereketli ömrünü, kulaklarda kalacak olan sözlerin tanzim ve tertibi ile değil, bilakis kalblerde, ruhlarda, vicdan ve fikirlerde kudsî bir ideal halinde insanlıkla beraber yaşayacak olan din hissini, iman şuurunun, ahlâk ve fazilet mefhumunun asırlara, nesillere telkini ile meşgul olan bir dâhîdir. Artık bu kadar ulvî bir gayenin tahakkuku için candan ve cihandan geçen bir mücahid, pek tabîîdir ki, fâni şekillerle meşgul olamaz.

Bununla beraber Üstad zevk inceliği, gönül hassasiyeti, fikir derinliği ve hayal yüksekliği bakımından hârikulâde denecek derecede edebî bir kudret ve melekeyi haizdir. Ve bu sebeble üslûb ve ifadesi, mevzua göre değişir. Meselâ: İlmî ve felsefî mevzularda mantikî ve riyazî delillerle akli ikna' ederken, gayet veciz terkipler kullanır. Fakat gönlü mestedip, ruhu yükselteceği anlarda ifade o kadar berraklaşır ki tarif edilemez. Meselâ: Semalardan, güneşlerden, yıldızlardan, mehtablardan ve bilhâssa bahar âleminde ve Cenab-ı Hakk'ın o âlemlerde tecelli etmekte olan kudret ve azametini tasvir ederken, üslûb o kadar latif bir şekil alır ki; artık her teşbih, en tatlı renklerle çerçevenmiş bir levhayı andırır ve her tasvir, hârikalar hârikası bir âlemi canlandırır.

İşte bu hikmete mebnidir ki, bir Nur talebesi Risale-i Nur Külliyyatı'nı mütalaası ile - üniversitenin herhangi bir fakültesine mensub da olsa- hissini, fikren, ruhen, vicdanen ve hayalen tam manasıyla tatmin edilmiş oluyor. Nasıl tatmin edilmez ki, Risale-i Nur Külliyyatı, Kur'an-ı Kerim'in cihanşümul bahçesinden derilen bir gül demetidir. Binaenaleyh onda, o mübarek ve ilahî bahçenin nuru, havası, ziyası ve kokusu vardır... Ruhun bu ihtiyacını söyler akan sular / Kur'ana her zaman beşerin ihtiyacı var. (Ali Ulvî Kurucu/ Asa-yı Musa, 269-270).

64-61 بديع العبارة بديع الإشارة / بديع الامارة بديع الانارة

61- Bediü'l-İbare:

Bu ünvan, onun açıkça ifade ettiği hakikatleri çok harika bir şekilde ortaya koyduğunu ve ibaresinin çok tesirli olduğunu vurgulamaktadır. Üstad, bu hususiyetin Risalei Nur'un Kur'ân'ın bir tefsiri, onun i'cazının bir tezahürü olduğundan kaynaklandığını ifade etmektedir. Aşağıdaki ifadelerde bu gerçeğin altı çizilmiştir.

“Benden soruluyor: ‘Neden senin Kur'an'dan yazdığın Sözler'de bir kuvvet, bir tesir var ki, müfessirlerin ve âriflerin sözlerinde nâdiren bulunur. Bazan bir satırda, bir sahife kadar kuvvet var; bir sahifede, bir kitab kadar tesir bulunuyor?’

Elcevab: -Güzel bir cevabdır- Şeref, i'caz-ı Kur'an'a ait olduğundan ve bana ait olmadığından, bilâ-perva derim: Ekseriyet itibariyle öyledir. Çünkü: Yazılan Sözler tasavvur değil tasdikdir; teslim değil, imandır; marifet değil, şehadettir, şuhuddur; taklid değil tahkiktir; iltizam değil, iz'andır; tasavvuf değil hakikattir; dava değil, dava içinde bürhandır.

Şu sırrın hikmeti budur ki: Eski zamanda, esasat-ı imaniye mahfuzdu, teslim kavî idi. Teferruatta, âriflerin marifetleri delilsiz de olsa, beyanatları makbul idi, kâfi idi. Fakat şu zamanda dalalet-i fenniye, elini esasata ve erkâna uzatmış olduğundan, her derde lâyük devayı ihsan eden Hakîm-i Rahîm olan Zât-ı Zülcelal, Kur'an-ı Kerim'in en parlak mazhar-ı i'cazından olan temsilâtından bir şu'lesini; acz u za'fıma, fakr u ihtiyacıma merhameten hizmet-i Kur'ana ait yazılarıma ihsan etti. Felillahilhamd sırr-ı temsil dûrbîniyle, en uzak hakikatlar gayet yakın gösterildi. Hem sırr-ı temsil cihet-ül vahdetiyle, en dağınık mes'eleler toplattırıldı. Hem sırr-ı temsil merdiveniyle, en yüksek hakaike kolaylıkla yetiştirildi. Hem sırr-ı temsil penceresiyle; hakaik-i gaybiyeye, esasat-ı İslâmiyeye şuhuda yakın bir yakîn-i imaniye hasıl oldu. Akıl ile beraber vehim ve hayal, hattâ nefis ve heva teslime mecbur olduğu gibi, şeytan dahi teslim-i silâha mecbur oldu.

Elhasıl: Yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsilât-ı Kur'aniyenin lemaatındandır. Benim hissem; yalnız şiddet-i ihtiyacımla talebdir ve gayet aczimle tazarrumdur. Derd benimdir, deva Kur'an'ındır” (Mektubat, 376-377).

62-Bediü'l-İşare:

Bu ünvan, onun bir hikmete binaen sarih ifadelerinin yanında işaret yollu ifadelerinin güzelliğine işaret etmektedir. Aşağıdaki ifadelerde bu işaretlerin misallerini görmek mümkündür. (ihbar-ı gaybi misallerinden:)

BEŞİNCİSİ: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا...

(Muhammed Allah'ın resulüdür. Onunla birlikte olanlar, kâfirlere karşı şiddetli, kendi aralarında merhametlidir. Onları hep rükûda, secde de görürsün...) Feth Suresi, 47/29).

Şu âyetin başı, Sahabelerin Enbiyadan sonra nev-i beşer içinde en mümtaz olduklarına sebep olan secaya-yı âliye ve mezaya-yı galiyeyi haber vermekle, mana-yı sarihiyle; tabakat-ı Sahabenin istikbalde muttasıf oldukları ayrı ayrı mümtaz has sıfatlarını ifade etmekle beraber, mana-yı işarîsiyle; ehl-i tahkikçe vefat-ı Nebevîden sonra makamına geçecek Hulefa-yı Raşidîn'e hilafet tertibi ile işaret edip her birisinin en meşhur medar-ı imtiyazları olan sıfât-ı hâssayı dahi haber veriyor. Şöyle ki: رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ile istikbalde en mühim bir fitnenin vukuu hazırlanırken kemal-i merhamet ve şefkatinden İslâmlar içinde kan dökülmemek için ruhunu feda edip teslim-i nefis ederek Kur'an okurken mazlumen şehid olmasını tercih eden Hazret-i Osman'ı da haber verdiği gibi, تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا kemal-i zühd ve ibadet ve fakr ve iktisadı ihtiyar eden ve rükû ve sücudda devamı ve kesreti herkesçe musaddak olan Hazret-i Ali'nin (R.A.) istikbaldeki vaziyetini ve o fitneler içindeki harbleriyle mes'ul olmadığını ve niyeti ve matlubu fazl-ı İlahî olduğunu haber veriyor..."(Lemalar, 30-31).

63-Bediü'l-İmare

Bu ünvan, onun davasını, kendi hayatını ve dava arkadaşlarını nasıl mükemmel ve hikmetli bir şekilde idare ettiğine işaret etmektedir. Aşağıdaki ifadelerde bu hakikat müşahede edilmektedir.

"Sâlisen: Bana bir hediye gönderdin. Gayet ehemmiyetli bir kaidemi bozmak istersin. Ben demiyorum ki "Kardeşim ve biraderzadem olan Abdülmeccid ve Abdurrahman'dan kabul etmediğim gibi senden de kabul etmem." Çünkü sen onlardan daha ileri ve ruhuma daha yakın olduğundan, herkesin hediyesi reddedilse, seninki bir defaya mahsus olmak

üzere reddedilmez. Fakat bu münasebetle o kaidemin sırrını söyleyeceğim. Şöyle ki: Eski Said minnet almazdı. Minnetin altına girmektense, ölümü tercih ederdi. Çok zahmet ve meşakkat çektiği halde, kaidesini bozmadı. Eski Said'in senin bu bîçare kardeşine irsiyet kalan şu hasleti ise, tezehhüd ve sun'î bir istiğna değil, belki dört-beş ciddî esbaba istinad eder.

Birincisi: Ehl-i dalalet, ehl-i ilmi; ilmi vasıta-i cerr etmekle ittiham ediyorlar. "İlmi ve dini kendilerine medar-ı maişet yapıyorlar" deyip insafsızcasına onlara hücum ediyorlar. Bunları fiilen tekzib lâzımdır.

İkincisi: Neşr-i hak için Enbiyaya ittiba' etmekle mükellefiz. Kur'an-ı Hakîm'de, hakkı neşredenler: **إِنِّ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ * إِنَّ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ** diyerek, insanlardan istiğna göstermişler. Sure-i Yâsin'de **لَا يَتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْئَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ** cümlesi, mes'elemiz hakkında çok manidardır" (Mektubat, 13).

"DÖRDÜNCÜ MERAKLI SUAL: Diyorlar ki: Madem sizin elinizdeki nurdur, topuz değildir; nura karşı muaraza edilmez ve nurdan kaçılmaz ve nurun izharından zarar gelmez. Neden arkadaşlarınıza ihtiyatı tavsiye ediyorsunuz? Çok nurlu risaleleri halklara gösterilmesini men'ediyorsunuz?

Bu suale karşı cevabın muhtasar mealî şudur ki: Başlardaki başların çoğu sarhoş, okumaz. Okusa da anlamaz. Yanlış mana verip ilişir. İlişmemesi için, akli başına gelinceye kadar göstermemek lâzım geliyor. Hem çok vicdansız insanlar var ki, garaz veya tama' veyahud havf cihetiyle nuru inkâr eder veya gözünü kapar. Onun için kardeşlerime de tavsiye ediyorum ki: İhtiyat etsinler, nâ-ehillerin eline hakikatları vermesinler. Hem ehl-i dünyanın evhamını tahrik edecek işlerde bulunmasınlar"(Lemalar, 105).

"Sizi müteessir etmek veya maddî bir tedbir yapmak için değil, belki şirket-i maneviye-i duaiyenizden daha ziyade istifadem için ve sizin de daha ziyade itidal-i dem ve ihtiyat ve sabır ve tahammül ve şiddetle tesanüdünüzü muhafaza için bir halimi beyan ediyorum ki: Burada bir günde çektiğim sıkıntı ve azabı, Eskişehir'de bir ayda çekmezdim. Dehşetli masonlar, insafsız bir masonu bana musallat eylemişler, tâ hiddetimden ve işkencelerine karşı "Artık yeter" dememden bir bahane bulup, zalimane tecavüzlerine bir sebep

göstererek yalanlarını gizlesinler. Ben, hârika bir ihsan-ı İlahî eseri olarak şâkirane sabrediyorum ve etmeğe de karar verdim”(Şualar, 311-312).

“Beşinci Mes'ele: Dünya madem fânidir. Hem madem ömür kısadır. Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çoktur. Hem madem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır. Hem madem dünya sahipsiz değil. Hem madem şu misafirhane-i dünyanın gayet Hakîm ve Kerim bir Müdebbiri var. Hem madem ne iyilik ve ne fenalık, cezasız kalmayacaktır. Hem madem لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا sırrınca teklif-i mâlâyutak yoktur. Hem madem zararsız yol, zararlı yola müreccahtır. Hem madem dünyevî dostlar ve rütbelere, kabir kapısına kadardır. Elbette en bahtiyar odur ki: Dünya için âhireti unutmasın, âhretini dünyaya feda etmesin, hayat-ı ebediyesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın, malayani şeylerle ömrünü telef etmesin; kendini misafir telakki edip misafirhane sahibinin emirlerine göre hareket etsin; selâmetle kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye girsin. (Haşiye): Bu mademler içindir ki; şahsıma karşı olan zulümlere, sıkıntılara aldırılmıyorum ve ehemmiyet vermiyorum. "Meraka değmiyor" diyorum ve dünyaya karışmıyorum” (Mektubat, 71).

64-Bediü'l-İnare

İnare: Bir yeri aydınlatmak, bir konuyu vuzuha kavuşturmak, bir yüzün parlak olması, bir ağacın çiçek açması gibi manalar ifade eder (el-Kamusu'r-Raid). Bu konuda yüzlerce misal verilebilir. Ancak aşağıda gösterilen bir-iki misalle iktifa edeceğiz:

25. Sözde bu aydınlatma harika bir surette yapılmıştır:

“Bu Mu'cizat-ı Kur'aniye Risalesindeki ekser âyetlerin herbiri, ya mülhidler tarafından medar-ı tenkid olmuş veya ehl-i fen tarafından itiraza uğramış veya cinnî ve insî şeytanların vesvese ve şübhelerine maruz olmuş âyetlerdir. İşte bu "Yirmibeşinci Söz" öyle bir tarzda o âyetlerin hakikatlarını ve nüktelerini beyan etmiş ki, ehl-i ilhad ve fennin kusur zannettikleri noktalar i'cazın lemaatı ve belâgat-ı Kur'aniyenin kemalâtının

menşe'leri olduğu, ilmî kaideleriyle isbat edilmiş. Bulantı vermemek için onların şübheleri zikredilmeden cevab-ı kat'î verilmiş”(Sözler, 365). İsteyen bakabilir..

“Onuncu Söz kat'î delillerle isbat etmiştir ki; âhiretin vücudu, dünyanın vücudu kadar kat'î ve şübhesizdir”(Asa-yı Musa, 180).

“Hem bütün ülema-i İslâm: "Haşir, bir mes'ele-i nakliyedir, delili nakildir. Akıl ile ona gidilmez." diye müttefikan hükmettikleri halde, elbette o kadar derin ve manen pek yüksek bir yol; birdenbire bir cadde-i umumiye-i akliye hükmüne geçemez. Kur'an-ı Hakîm'in feyziyle ve Hâlık-ı Rahîm'in rahmetiyle, şu taklidi kırılmış ve teslimi bozulmuş asırda, o derin ve yüksek yolu şu derece ihsan ettiğinden bin şükür etmeliyiz. Çünkü imanımızın kurtulmasına kâfi gelir. Fehmettiğimiz miktarına memnun olup tekrar mütalaa ile izdiyadına çalışmalıyız.

Haşre akıl ile gidilmemesinin bir sırrı şudur ki: Haşr-i A'zam, İsm-i A'zamin tecellisiyle olduğundan, Cenab-ı Hakk'ın İsm-i A'zaminin ve her ismin a'zamî mertebesindeki tecellisiyle zahir olan ef'al-i azîmeyi görmek ve göstermekle, haşr-i a'zam bahar gibi kolay isbat ve kat'î iz'an ve tahkikî iman edilir. Şu Onuncu Söz'de feyz-i Kur'an ile öyle görülüyor ve gösteriliyor. Yoksa akıl, dar ve küçük düsturlarıyla kendi başına kalsa âciz kalır, taklide mecbur olur”(Sözler, 93-94).

68-65 بديع الاخلاص بديع العمل / بديع التجديد بديع الجمل

65-Bediu'l-İhlas

Bu vasıf veya sıfat, onun yaptığı bütün kulluk hizmetlerinin mukabilinde, Allah'ın rızasından başka ne dünyevi ne uhrevi hiçbir karşılık beklemediğini seslendirmektedir. Bediuzzaman, bu konu hakkında bir risale yazmıştır. Burada bir paragraflık ifadeleriyle iktifa edeceğiz:

“Yani: Medar-ı necat ve halas, yalnız ihlastır. İhlası kazanmak çok mühimdir. Bir zerre ihlaslı amel, batmanlarla hâlis olmayana müreccahtır. İhlası kazandıran harekâtındaki sebebi, sırf bir emr-i İlahî ve neticesi rıza-yı İlahî olduğunu düşünmeli ve vazife-i İlahiyeye karışmamalı. Her şeyde bir ihlas var. Hattâ muhabbetin de ihlas ile bir zerresi, batmanlarla resmî ve ücretli muhabbete tereccuh eder. İşte bir zât bu ihlaslı muhabbeti böyle tabir etmiş:(..) Yani: "Ben muhabbet üzerine bir rüşvet, bir ücret, bir mukabele, bir mükâfat istemiyorum. Çünkü mukabilinde bir mükâfat, bir sevab istenilen muhabbet zaîftir, devamsızdır." Hattâ hâlis muhabbet, fitrat-ı insaniyede ve umum vâlidelerde dercedilmiştir. İşte bu hâlis muhabbete tam manasıyla vâlidelerin şefkatleri mazhardır. Vâlideler o sırr-ı şefkat ile, evlâdlarına karşı muhabbetlerine bir mükâfat, bir rüşvet istemediklerine ve talep etmediklerine delil; ruhunu, belki saadet-i uhreviyesini de onlar için feda etmeleridir. Tavuğun bütün sermayesi kendi hayatı iken, yavrusunu itin ağzından kurtarmak için -Hüsrev'in müşahedesıyla- kafasını ite kaptırır”(Lem'alar, 133).

66-Bediu'l-Amel:

Bu ünvan, onun dünyevi işleri bile, uhrevileşecek tarzda yaptığını göstermektedir.

“Allah sizden birinizin yaptığı işleri sağlam yapmasından hoşnut olur”(Taberani/Evsat, 897; Beyhaki, Şuabu'l-İman, 4931) manasındaki hadis rivayetinde ifade edildiği üzere, bütün işleri “namazdaki tadil-i erkan kıvamında- sağlam yapmak Allah’ı hoşnut eder. Bediüzzaman da hayatı boyunca, bütün işlerini ve ibadetlerini ilim, hikmet, cesaret, dürüstlük, ihlas ve samimi kulluk formunda icra etmiştir. Çocukluğundan vefatına kadar hayatının bu minval üzere geçtiğine yüzlerce insan şahadet eder.

Aşağıda yer alan bir ifadesindeki küçük bir paragraf, güzel bir misaldir.

“Ve yine kararnamede yirmi ikinci ve üçüncü sahifesinde "Kusurunu bilmek, fakr u aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı İlahîye iltica etmek ki; o şahsiyetle kendimi herkesten ziyade bîçare, âciz, kusurlu görüyorum. O halde, bütün halk beni medh ü sena etse, beni inandıramazlar ki iyiyim, sahib-i kemalim. Sizi bütün bütün kaçırmamak için üçüncü hakikî şahsiyetimin gizli çok fenalıklarını ve sû'-i hallerini söylemeyeceğim. Cenab-ı Hak inayetiyle en edna bir nefer gibi, bu şahsımı esrar-ı Kur'aniyede istihdam ediyor. Yüzbin şükür olsun. Nefis cümleden edna, vazife cümleden a'lâ." fıkrasını, kararname yazdığı halde, beni başka zâtların medhiyle ve Risale-i Nur manasıyla büyük bir hidayet edici vasfını vermekle beni suçlu yapanlar, elbette bu hatanın cezasını dehşetli çekmeğe müstehak olurlar” (Şualar, 452 - 453).

67- Bediu't-Tecdid:

Bu ünvan, Üstadı'n en zor şartlarda gerçekleştirdiği tecdid hareketinin harika ve bedi olduğuna işaretir.

Bediuzzaman 13. Asrın müceddidi olarak, daha önceki asırlarda görülmeyen dinde ve ahlakta müthiş bir tahribatla karşılaşmıştır. Yaptığı tecdid ve ıslah hareketinde bu tahribatı harika bir tecdid formülü ile tamir etmiştir.

Bu davanın şahidi, yerli-yabancı, ıslah olmuş yüzbinlerce insandır.

Risale-i Nur'dan bir misal olarak şu ifadelerle bakmak ehl-i insaf için yeterlidir:

“Bugünlerde, manevî bir muhaverede bir sual ve cevabı dinledim. Size, bir hülâsasını beyan edeyim:

Biri dedi: Risale-i Nur'un iman ve tevhid için büyük tahşidatları ve küllî teşhizatları gittikçe çoğalıyor. Ve en muannid bir dinsizi susturmak için yüzde birisi kâfi iken, neden bu derece hararetle daha yeni tahşidat yapıyor?

Ona cevaben dediler: "Risale-i Nur, yalnız bir cüz'î tahribatı ve bir küçük haneyi tamir etmiyor. Belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyeti içine alan ve dağlar büyüklüğünde taşları

bulunan bir muhit kal'ayı tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor, belki bin seneden beri tedarik ve teraküm edilen müfsid âletler ile dehşetli rahnelenen kalb-i umumîyi ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun ve bahusus avam-ı mü'minînin istinadgâhları olan İslâmî esasların ve cereyanların ve şairlerin kırılması ile bozulmağa yüz tutan vicdan-ı umumîyi, Kur'an'ın i'cazıyla ve geniş yaralarını Kur'anın ve imanın ilâçları ile tedavi etmeğe çalışıyor. Elbette böyle küllî ve dehşetli tahribata ve rahnelere ve yaralara, hakkalyakîn derecesinde, dağlar kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve bin tiryak hâsiyetinde mücerreb ilâçlar ve hadsiz edviyeler bulunmak gerekir ki; bu zamanda Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın i'caz-ı manevîsinden çıkan Risale-i Nur o vazifeyi görmekle beraber, imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafata medardır." diye uzun bir mükâleme cereyan etti. Ben de tamamen işittim, hadsiz şükrettim. Kısa kesiyorum" (Şualar, 178 - 179).

"Fakat en ehemmiyetlisi, hakaik-i imaniyeyi muhafaza noktasındaki tecdid, en mukaddes ve en büyüğüdür." (Sikke-i Tasdik-i Gaybi 271).

"Demek, nass-ı hadis ile, Risale-i Nur eczaları tecdid ve takviye-i din vazifesini görüyorlar" (Barla Lahikası 167).

68-Bediu'l-Cümel:

Bu ünvan, Üstadın ifade tarzı, üslubu yanında kullandığı cümlelerin de meramını ifade etmesi bakımından çok güzel ve mükemmel olduğunu vurgulamaya yöneliktir. Aşağıdaki ifadeler buna birer misal teşkil etmektedir.

"Birkaç bîçare gençlere verilen bir tenbih, bir ders, bir ihtardır:

Bir gün yanıma parlak birkaç genç geldiler. Hayat ve gençlik ve hevesat cihetinden gelen tehlikelerden sakınmak için tesirli bir ihtar almak isteyen bu gençlere, ben de eskiden Risale-i Nur'dan meded isteyen gençlere dediğim gibi dedim ki: Sizdeki gençlik kat'iyen gidecek. Eğer siz daire-i meşruada kalmazsanız, o gençlik zayi' olup başınıza hem dünyada, hem kabirde, hem âhirette kendi lezzetinden çok ziyade belalar ve elemeler getirecek. Eğer terbiye-i İslâmiye ile o gençlik nimetine karşı bir şükür olarak iffet ve

namusluluk ve taatte sarfetseniz, o gençlik manen bâki kalacak ve ebedî bir gençlik kazanmasına sebep olacak.

Hayat ise, eğer iman olmazsa veyahut isyan ile o iman tesir etmezse; hayat, zahirî ve kısacık bir zevk ve lezzetle beraber, binler derece o zevk ve lezzetten ziyade elemeler, hüznler, kederler verir. Çünkü insanda akıl ve fikir olduğu için, hayvanın aksine olarak hazır zamanla beraber geçmiş ve gelecek zamanlarla da fitraten alâkadardır. O zamanlardan dahi hem elem, hem lezzet alabilir. Hayvan ise, fikri olmadığı için, hazır lezzetini, geçmişten gelen hüznler ve gelecekte gelen korkular, endişeler bozmuyor. İnsan ise, eğer dalalet ve gaflete düşmüş ise, hazır lezzetine geçmişten gelen hüznler ve gelecekte gelen endişeler o cüz'î lezzeti cidden acılaştırıyor, bozuyor. Hususan gayr-ı meşru ise, bütün bütün zehirli bir bal hükmündedir. Demek hayvandan yüz derece, lezzet-i hayat noktasında aşağı düşer. Belki ehl-i dalaletin ve gafletin hayatı, belki vücudu, belki kâinatı; bulunduğu gündür. Bütün geçmiş zaman ve kâinatlar, onun dalaleti noktasında madumdur, ölmüştür. Akıl alâkadarlığı ile ona zulmetler, karanlıklar veriyor. Gelecek zamanlar ise, itikadsızlığı cihetiyle yine madumdur. Ve ademle hasıl olan ebedî firaklar, mütemadiyen onun fikir yoluyla hayatına zulmetler veriyorlar. Eğer iman hayata hayat olsa; o vakit hem geçmiş, hem gelecek zamanlar imanın nuruyla ışıklanır ve vücud bulur. Zaman-ı hazır gibi ruh ve kalbine iman noktasında ulvî ve manevî ezvakı ve envâr-ı vücudiyeyi veriyor. Bu hakikatın, İhtiyar Risalesi'nde Yedinci Rica'da izahı var. Ona bakmalısınız. İşte hayat böyledir. Hayatın lezzetini ve zevkini isterseniz, hayatınızı iman ile hayatlandırınız ve feraizle zînetlendiriniz ve günahlardan çekinmekle muhafaza ediniz”(Sözlere, 144-146).

72=69 بديع الشجاعة بديع الجسارة / بديع القوة بديع المهارة

69- Bediu'sh-Şecaa

Bu ünvan, Üstad'ın yeri geldiğinde en korkunç hadiseler karşısında bile ürkmediğine işarettir.

Onun şecaatinin harikalığını görmek için, 31 Mart hadisesinde kurulan ve idam sehpaları kuran meşhur “olağanüstü hal mahkemesindeki” müdafaasından aşağıya alınan kısa bir bölümünü okumak yeterlidir.

“Ben hapisane denilen âlem-i berzahın kapısında dururken ve darağacı denilen istasyonda âhirete giden şimendiferi beklerken, cem'iyet-i beşeriyenin gaddarane hallerini tenkid ederek; değil yalnız sizlere, belki bu zamandaki nev-i benî-beşere irad ettiğim bir nutuktur. Onun için

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرِ (0 gün bütün sırlar ortaya dökülür) sırrınca kabr-i kalbden hakaik çıplak çıktı. Nâmahrem olan kimseler nazar etmesin. Âhirete kemal-i iştihak ile müheyyayım, bu asılanlarla beraber gitmeye hazırım. Nasilki bir bedevi garaibperest, İstanbul'un acaib ve mehasinini işitmiş, fakat görmemiş; nasıl kemal-i hâhişle görmeyi arzu eder! Ben de ma'rez-i acaib ve garaib olan âlem-i âhireti o hâhişle görmek istiyorum. Şimdi de öyleyim. Beni oraya nefyetmek, bana ceza değil; sizin elinizden gelirse, beni vicdanen tazib ediniz! Ve illâ başka suretle azab, azab değil, benim için bir şandır!”(Divan-ı Harb-i Örfi, 10). Daha sonra bu konuya şöyle atıfta bulunur: “Öyle bir cünunum var ki, Divan-ı Harb dehşet ve tahvifiyle tedavisine muktedir olamadı. Öyle bir cehaletim var ki, beni ümmi edip, dinar ve dirhemini nakşını okuyamıyorum...”(Münazarat, 93)

"Ey din ve âhiretini dünyaya satan bedbahtlar! Yaşamanızı isterseniz bana ilişmeyiniz. İlişseniz, intikamım muzaaf bir surette sizden alınacağını biliniz, titreyiniz! Ben rahmet-i ilâhîden ümit ederim ki, mevtim, hayatımdan ziyade dine hizmet edecek ve ölümüm başınızda bomba gibi patlayıp başınızı dağıtacak! Cesaretiniz varsa ilişiniz! Yapacağınız varsa göreceğiniz de var." (Mektubat 463).

79- Bediu'l-Cesare

Şecaat daima bir fazilet olmasına karşılık, cesaret yersiz gösterildiği zaman yerilmeyi, yerli yerince olduğunda da ise övülmeyi hakkeden bir haslettir.

Bediuzzaman'ın cesareti, daima hikmet ve adalet üzerinde bir çizgi takip ettiği için her zaman övgüye layık bir haslet olmuştur. Aşağıdaki ifadelerinde bunu görmek mümkündür:

“Evet her hakikî hasenat gibi cesaretin dahi menbai, imandır, ubudiyettir. Her seyyiat gibi cebanetin dahi menbai, dalalettir. Evet tam münevver-ül kalb bir âbidi, küre-i arz bomba olup patlasa, ihtimaldir ki, onu korkutmaz. Belki hârika bir kudret-i Samedaniyeyi, lezzetli bir hayret ile seyredecek. Fakat meşhur bir münevver-ül akıl denilen kalbsiz bir fâsık feylesof ise; gökte bir kuyruklu yıldızı görse, yerde titrer. ‘Acaba bu serseri yıldız Arzımıza çarpmasın mı?’ der; evhama düşer. (Bir vakit böyle bir yıldızdan Amerika titredi. Çokları gece vakti hanelerini terkettiler)”(Sözler, 19).

“Yoksa bütün sergüzeşt-i hayatım şahiddir ki, hak gördüğüm meslekte gitmeye karşı korku elimi tutup men' edememiş ve edemiyor”(Mektubat,48).

71- Bediu'l-Kuvve

Bu ünvan, Üstad'ın kuvveti adil ve faydalı bir tazda kullanmaktan yana olduğuna işaret eder.

Kuvveti rastgele kullanmak kör kuvvete dönüşür ki, yarardan çok zarar getirir.

Bediuzzaman ise, kuvvetin ancak akıl, ilim, hikmet yolunda yararlı olduğu zaman kullanılabilir. Onun için kuvveti kullanma noktasında da bir bedidir.

Aşağıdaki ifadelerinden bunu anlamak mümkündür:

a. “Eğer muhalif siyasete girsem, ya fikirle veya kuvvetle karışacağım. Eğer fikirle olsa, bana ihtiyaç yok. Çünkü mesail tavazzuh etmiş, herkes benim gibi bilir. Beyhude çene çalmak manasızdır. Eğer kuvvet ile ve hâdiseler çıkarmak ile muhalefet etsem, husulü meşkur bir maksad için binler günaha girmek ihtimali var. Birinin yüzünden çoklar belaya düşer. Hem on ihtimalden bir-iki ihtimale binaen günahlara girmek, masumları günaha atmak; vicdanım kabul etmiyor diye Eski Said, sigara ile beraber gazeteleri ve siyaseti ve sohbet-i dünyeviye-i siyasiyeyi terketti. Buna kat'î şahid, o vakitten beri sekiz senedir

birtek gazete ne okudum ve ne dinledim. Okuduğumu ve dinlediğimi, biri çıksın söylesin. Halbuki sekiz sene evvel, günde belki sekiz gazete Eski Said okuyordu. Hem beş senedir bütün dikkat ile benim halime nezaret ediliyor. Siyasetvari bir tereşşuh gören söylesin..."(Mektubat, 62).

b. Kuvveti, akıl, ilim ve hikmetin aline veren üstad şöyle der:

"Fena ve fâni bir adamın, güzel ve bâki şöyle bir sözü var:

Zulmün topu var, güllesi var, kal'ası varsa;

Hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır.

Ben de derim:

Ehl-i dünyanın hükmü var, şevketi var, kuvveti varsa;

Kur'anın feyziyle, hâdiminde de:

Şaşırılmaz ilmi, susmaz sözü vardır;

Yanılmaz kalbi, sönmez nuru vardır."(Mektubat, 73).

c. "İşte ben çendan Kur'an-ı Hakîm'in kuvvetine istinaden dava ediyorum ki: 'Çok alçak olmamak ve yılan gibi dalalet zehirini serpmekle telezzüz etmemek şartıyla, en mütemerrid bir dinsizi, birkaç saat zarfında ikna etmezsem de, ilzam etmeye hazırım.'"
"(Mektubat , 362)

d. "Bu defaki küçük müdafaatımda demiştim:

"Risale-i Nur'daki şefkat, vicdan, hakikat, hak, bizi siyasetten men'etmiş. Çünkü masumlar belaya düşerler, onlara zulmetmiş oluruz. Bazı zâtlar bunun izahını istediler. Ben de dedim:

Şimdiki fırtınalı asırda gaddar medeniyetten neş'et eden hodgâmlık ve asabiyet-i unsuriye ve umumî harbden gelen istibdat-ı askeriye ve dalaletten çıkan merhametsizlik cihetinde öyle bir eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdad meydan almış ki, ehl-i hak hakkını kuvvet-i maddiye ile müdafaa etse, ya eşedd-i zulüm ile, tarafgirlik

bahanesiyle çok bîçareleri yakacak, o halette o da ezlem olacak veyahut mağlub kalacak. Çünkü mezkûr hissiyatla hareket ve taarruz eden insanlar, bir-iki adamın hatasıyla yirmi-otuz adamı, âdi bahanelerle vurur, perişan eder. Eğer ehl-i hak, hak ve adalet yolunda yalnız vurana vursa, otuz zayıata mukabil yalnız biri kazanır, mağlub vaziyetinde kalır. Eğer mukabele-i bilmisil kaide-i zalimanesiyle, o ehl-i hak dahi bir-ikinin hatasıyla yirmi-otuz bîçareleri ezseler, o vakit hak namına dehşetli bir haksızlık ederler. İşte Kur'an'ın emriyle, gayet şiddetle ve nefretle siyasetten ve idareye karışmaktan kaçındığımızın hakikî hikmeti ve sebebi budur. Yoksa bizde öyle bir hak kuvveti var ki, hakkımızı tam ve mükemmel müdafaa edebilirdik..."(Şualar, 291 - 292).

72- Bediu'l-Mahare:

Bu ünvan, üstadın, söz, fiil ve davranışlarında çok maharetli bir sanatkâr gibi güzel ve hikmetli nakışlar dokuduğuna işret etmektedir. Aşağıdaki ifadelerde bu gerçeğe işaret edilmiştir:

"Seyahatımda beni tanımayanlar kıyafetime bakıp, beni tacir zannettiklerinden derlerdi ki:

S- Tacir misin?

C- Evet hem tacirim, hem de kimyagerim.

S- Nasıl?

C- İki madde var, mezcettiriyorum: Birinden tiryak-ı şâfi, birinden elektrik-i muzi tevellüd eder.

S- Bunlar nerede bulunur?

C- Medeniyet ve fazilet çarşısında; cebhesinde insan yazılı, iki ayak üstünde gezen sandık içindeki, üstünde kalb yazılan ya siyah veya pırlanta gibi parlak olan bir kutudadır.

S- İsimleri nedir?

C- İman, muhabbet, sadakat, hamiyet.

Ceride-i Seyyare, Ebu lâşey, İbnüzzaman, Ehu-l acaib, İbn-ü ammi-l garaib

Said Nursî”(Tarihçe-i Hayat, 88)

76-73 بديع الديانة بديع الهداية / بديع العناية بديع الحماية

73- Bediu'd-Diyane:

Bu vasıf, dini Allah rızası dışında hiçbir şeye alet etmeyen, onun bir meselesine bin canını feda etmeye hazır olan, hayatı boyunca, takva dairesinde yaşayan bir şahsiyetin ünvanıdır. Aşağıdaki ifadelerde bu gerçekleri görmek mümkündür:

“Hem eğer başımdaki saçlarım adedince başlarım bulursa hergün biri kesilse, hakikat-ı Kur'aniyeye feda olan bu başı zındıkaya ve küfr-ü mutlaka eğmem ve bu hizmet-i imaniye ve nuriyeden vazgeçmem ve geçmem” (Şualar,351 - 352).

“Acaba, bu bedbahtlar dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi dini ve imanı dünyaya âlet ediyor tevehhümüyle dünyadaki ehl-i dalalete meydan okuyan ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî hem -lüzum olsa- uhrevî hayatlarını feda eden ve mahkemelerde dava ettiği gibi, bir tek hakikat-ı imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyen ve siyasetten ve siyasî manasını işmam eden maddî ve manevî mertebelerden ihlas sırrı ile bütün kuvvetiyle kaçan ve yirmi sene emsalsiz işkencelere tahammül edip siyasete - meslek itibariyle- tenezzül etmeyen ve kendini nefsi itibariyle talebelerinden çok aşığı bilen ve onlardan daima himmet ve dua bekleyen ve kendi nefsinin çok bîçare ve ehemmiyetsiz itikad eden bir adam hakkında bazı hâlis kardeşleri, Risale-i Nur'dan aldıkları fevkalâde kuvve-i imaniyeye mukabil onun tercümanı olan o bîçareye - tercümanlık münasebetiyle- Nurların bazı faziletlerini hususî mektublarında ona isnad etmeleri ve hiç bir siyaset hatırlarına gelmeyerek âdete binaen, insanlar sevdiği âdi bir adama da: "Sultanımsın, velinimetimsin" demeleri nev'inden yüksek makam vermeleri ve haddinden bin derece ziyade hüsn-ü zan etmeleri ve eskiden beri üstad ve talebeler

mabeyninde cari ve itiraz edilmeyen makbul bir âdet ile teşekkür manasında pek fazla medh ü sena etmeleri ve eskiden beri makbul kitapların âhirlerinde mübalağa ile medhiyeler ve takrizler yazılmasına binaen, hiç bir cihetle suç sayılabilir mi? Gerçi mübalağa itibariyle hakikata bir cihette muhaliftir; fakat kimsesiz, garib ve düşmanları pekçok ve onun yardımcılarını kaçırarak çok esbab varken, insafsız çok mu'terizlere karşı sırf yardımcılarının kuvve-i maneviyelerini takviye etmek ve kaçmaktan kurtarmak ve mübalağalı medhedenlerin şevklerini kırmamak için onların bir kısım medihlerini Nurlara çevirip bütün bütün reddetmediği halde onun bu yaşta ve kabir kapısındaki hizmet-i imaniyesini dünya cihetine çevirmeğe çalışan bazı resmî memurların ne derece haktan, kanundan, insaftan uzak düştükleri anlaşılır”(Şualar, 387 - 388).

74- Bediu'l-Hidayet:

Bu ünvan, onun insanları hidayet yoluna davet ederken, Kur'an ve Sünnete uygun bir yol takip ettiğine işarettir. Aşağıdaki ifadelerde bu gerçeğin ışıkları vardır:

“BİRİNCİ İŞARET: Sual: Şeytanların kâinatta icad cihetinde hiçbir medhalleri olmadığı, hem Cenab-ı Hak rahmet ve inayetiyle ehl-i hakka tarafdar olduğu, hem hak ve hakikatın cazibedar güzellikleri ve mehasinleri ehl-i hakka müeyyid ve müşevvik bulunduğu, hem dalaletin müstekreh çirkinlikleri ehl-i dalaleti tenfir ettikleri halde, hizb-üş şeytanın çok defa galebe etmesinin hikmeti nedir? Ve ehl-i hak, her vakit şeytanın şerrinden Cenab-ı Hakk'a sığınmasının sırrı nedir?

Elcevab: Hikmeti ve sırrı şudur ki: Ekseriyet-i mutlaka ile dalalet ve şerr, menfîdir ve tahribdir ve ademîdir ve bozmaktır. Ve ekseriyet-i mutlaka ile hidayet ve hayır, müsbettir ve vücudîdir ve imar ve tamirdir. Herkesçe malûmdur ki: Yirmi adamın yirmi günde yaptığı bir binayı, bir adam, bir günde tahrib eder. Evet bütün âzâ-yı esasiyenin ve şerait-i hayatiyenin vücuduyla vücudu devam eden hayat-ı insan, Hâlık-ı Zülcelal'in kudretine mahsus olduğu halde; bir zalim, bir uzvu kesmesiyle, hayata nisbeten ademî olan mevte o insanı mazhar eder. Onun için "Et-tahribü eshel" durub-u emsal hükmüne geçmiş” (Lem'alar, 70).

“İhtar: Şu notada, Tabiiyunun münkir kısmının gittikleri yolun içyüzü ne kadar akıldan uzak ve ne kadar çirkin ve ne derece hurafe olduğu, lâakal doksan muhali tazammun eden dokuz muhal ile beyan edilmiş. Sair risalelerde o muhaller kısmen izah edildiğinden; burada gayet muhtasar olmak haysiyetiyle, bazı basamaklar tayyedilmiştir. Onun için, birdenbire, bu kadar zahir ve aşikâre bir hurafeyi nasıl bu meşhur âkil feylesoflar kabul etmişler, o yolda gidiyorlar, hatıra geliyor. Evet onlar, mesleklerinin içyüzünü görememişler. Hem hakikat-ı meslekleri ve mesleklerinin lâzımı ve muktezası odur ki; yazılmış her bir muhalin ucunda beyan edilen o çirkin ve müstekreh ve gayr-ı makul **{{(Haşiy): Bu risalenin sebab-i te'lifyi; gayet mütecevizane ve gayet çirkin bir tarz ile hakaik-i imaniyeyi tezyif edip, bozulmuş akli yetişmediği şeye hurafe deyip, dinsizliği tabiata bağlayarak, Kur'ana hücum edilmesidir. O hücum ise, şiddetli bir hiddeti (kalbe) kaleme verdi ki, şiddetli ve galiz tokatları o mülhidlere ve haktan yüz çeviren bâtil mezheblilere yedirdi. Yoksa Risale-i Nur'un mesleği, nezihane ve nazikane ve kavli leyyindir.}}** hülâsa-i mezhepleri, mesleklerinin lâzımı ve zarurî muktezası olduğunu gayet bedihî ve kat'î bürhanlarla şübhesi olanlara tafsilen beyan ve isbat etmeye hazırım”(Lem'alar, 176). “Amma cihad-ı haricîyi şeriat-ı garranın berahin-i katiasının elmas kılınçlarına havale edeceğiz. Zira medenîlere galebe çalmak ikna iledir, söz anlamayan vahşiler gibi icbar ile değildir. Biz muhabbet fedaileriyiz, husumete vaktimiz yoktur” (Hutbe-i Şamiye, 88)

75-Bediu'l-İnaye

Bu vasıf, Bediuzzaman'ın, yaptığı Kur'an hizmetinde harika bir şekilde ilahi inayete mazhar olduğuna işaret etmektedir. Aşağıdaki ifadelerde bu ünvanın işaretlerini görmek mümkündür: “Beraetimizden sonra Denizli'de beni tarassudla taciz edenlere ve büyük âmirlerine ve polis müdürüyle müfettişlere dedim: Risale-i Nur'un kabil-i inkâr olmayan bir kerametidir ki; yirmi sene mazlumiyet hayatımda, yüzer risale ve mektublarımda ve binler şakirdlerde hiçbir cereyan, hiçbir cem'iyet ile ve dâhilî ve haricî hiçbir komite ile hiçbir vesika, hiçbir alâka, dokuz ay tedkikatta bulunmamasıdır. Hiçbir fikrin ve tedbirin

haddi midir ki, bu hârika vaziyeti versin. Birtek adamın, birkaç senedeki mahrem esrarı meydana çıksa, elbette onu mes'ul ve mahcub edecek yirmi madde bulunacak. Madem hakikat budur; ya diyeceksiniz ki: "Pek hârika ve mağlub olmaz bir deha bu işi çeviriyor." veya diyeceksiniz: "Gayet inayetskârane bir hıfz-ı İlahîdir." Elbette böyle bir deha ile mübareze etmek hatadır, millete ve vatana büyük bir zarardır. Ve böyle bir hıfz-ı İlahî ve inayet-i Rabbaniyeye karşı gelmek; firavunane bir temerrüddür" (Şualar 289-290).
 "Sâniyen: Neşr-i envâr-ı Kur'anîyedeki muvaffakiyetin ve gayretin ve şevkin, bir ikram-ı İlahîdir, belki bir keramet-i Kur'anîyedir, bir inayet-i Rabbaniyedir. Sizi tebrik ediyorum" (Mektubat, 32).

76- Bediu'l-Himaye:

İnayet, yardım etmektir. Himaye ise, korumak, hıfzına almaktır. İkisi aynı manaya gelmekle beraber, aralarında şöyle bir fark vardır. İnayet yardım etmek manasında olduğu için, korumanın bir nevi hazırlığı ve mütemmimi gibidir. Önce inayet sonra himayet gelir. Aşağıdaki ifadelerde himayeyi gösteren bir misal söz konusudur:

"İkinci Misal: Gayet küçük ve latif, bugünlerde vaki' olan mes'eleyi söyleyeceğim. Şöyle ki: Fecirden evvel hatırıma geldi ki; bir zâtın kalbine vesvese verecek bir tarzda etseydim. Aynı dakikada, Nis'e gitmiş bir parça kitabım bana lâzım idi; keşki elime geçseydi dedim. Sabah namazından sonra oturdum; baktım aynı zât, o kitab parçası elinde olduğu halde içeri girdi. Ona dedim: "Senin elindeki nedir?" Dedi: "Bilmiyorum, kapının önünde Nis'ten gelmiş diye birisi bana verdi; ben de size getirdim."

Fesübhanallah dedim; böyle bir vakitte bu adamın evinden çıkıp gelmesi ve şu Söz'ün Nis'den gelmesi, hiç tesadüfe benzemiyor. Ve böyle bir adama şöyle bir parça kitabı aynı dakikada eline verip bana gönderen, elbette Kur'an-ı Hakîm'in himmetidir diyerek, Elhamdülillah dedim; benim en küçük, ehemmiyetsiz, hafî arzu-yu kalbimi bilen birisi, elbette bana merhamet ediyor, beni himaye ediyor; öyle ise dünyanın minnetini beş paraya almam"(Mektubat, 357).

80-77 بديع الامور بديع الشكور / بديع السرور بديع الشعور

77-Bediu'l-Ümûr:

Bu ünvan Üstad'ın yaptığı işlerin çok güzel, çok faydalı ve hayati önemi haiz olduğuna işarettir.

Başka hiçbir delil olmasa bile, telif ettiği Risale-i Nur külliyatı muhtevasının iman esasları olması, bu ünvanın doğruluğu için yeterli bir burhandır. Aşağıdaki ifadelerden de müstefid olabiliriz:

"Tarîkatsız Cennet'e giden pek çok(tur), fakat imansız Cennet'e giden(hiç) yoktur"
(Emirdağ Lahikası-2 / 217).

"..Madem hakikat böyledir; ben tahmin ediyorum ki: **Eğer Şeyh Abdülkadir-i Geylanî (R.A.) ve Şah-ı Nakşibend (R.A.) ve İmam-ı Rabbanî (R.A.) gibi zâtlar bu zamanda olsaydılar**, bütün himmetlerini, hakaik-i imaniyenin ve akaid-i İslâmiyenin takviyesine sarfedeceklerdi. Çünkü saadet-i ebediyenin medarı onlardır. Onlarda kusur edilse, şekavet-i ebediyeye sebebiyet verir. **İmansız Cennet'e gidemez, fakat tasavvufsuz Cennet'e giden pek çoktur.** Ekmeksiz insan yaşayamaz, fakat meyvesiz yaşayabilir. Tasavvuf meyvedir, hakaik-i İslâmiye gıdadır. Eskiden kırk günden tut, **tâ kırk seneye** kadar bir seyr ü sülûk ile bazı hakaik-i imaniyeye ancak çıkılabildi. Şimdi ise Cenab-ı Hakk'ın rahmetiyle, **kırk dakikada** o hakaika çıkılacak bir yol bulunsa; o yola karşı lâkayd kalmak, elbette kâr-ı akıl değil. İşte otuzüç aded Sözler, böyle Kur'anî bir yolu açtığını, dikkatle okuyanlar hükmediyorlar. Madem hakikat budur; esrar-ı Kur'aniyeye ait yazılan Sözler, **şu zamanın yaralarına en münasib bir ilâç**, bir merhem ve zulümatın tehacümatına maruz heyet-i İslâmiyeye en nâfi' bir nur ve dalalet vâdilerinde hayrete düşenler için en doğru bir rehber olduğu itikadındayım" (Mektubat, 23).

78- Bediu's-Şükûr

Bu ünvanla, Bediüzzaman'ın Allah'ın nimetlerine karşı şükretmenin ne kadar önmeli olduğunu idrak etmiş ve pekçok insanın aklına bile gelmediği sıkıntılı vaziyetlerde de şükürle mükellef olduğunu düşünerek, belki de Kur'an'da "sayılarının çok az olduğu" bildirilen "Şekûr/çok şükreden" kimselerden biri olduğuna işaret edilmiştir. Aşağıdaki ifadelerinde bu şükür sahnelerini görmek mümkündür:

"Ey fahre meftun, şöhrete mübtela, medhe düşkün, hodbinlikte bîhemta sersem nefsim! Eğer binler meyve veren incirin menşei olan küçücük bir çekirdeği ve yüz salkım ona takılan üzümün siyah kurucuk çubuğu; bütün o meyveleri, o salkımları kendi hünerleri olduğu ve onlardan istifade edenler o çubuğa, o çekirdeğe medh ve hürmet etmek lâzım olduğu, hak bir dava ise; senin dahi sana yüklenen nimetler için fahre, gurura belki bir hakkın var. Halbuki sen, daim zemme müstehaksın. Zira o çekirdek ve o çubuk gibi değilsin. Senin bir cüz'-i ihtiyarın bulunmakla, o nimetlerin kıymetlerini fahrin ile tenkis ediyorsun, gururunla tahrib ediyorsun ve küfranıyla ibtal ediyorsun ve temellükle gasbediyorsun. Senin vazifen fahr değil, şükürdür. Sana lâyük olan şöhret değil, tevazudur, hacalettir. Senin hakkın medih değil istiğfardır, nedamettir. Senin kemalin hodbinlik değil, hüdabinliktedir" (Sözler, 230)

"Birinci Sualiniz: İstirahatın nasıl? Hâlin nedir?

Elcevab: Cenab-ı Erhamürrâhimîn'e yüzbin şükür ediyorum ki; ehl-i dünyanın bana ettiği enva'-ı zulmü, enva'-ı rahmete çevirdi. Şöyle ki:

Siyaseti terk ve dünyadan tecerrüd ederek bir dağın mağarasında âhireti düşünmekte iken, ehl-i dünya zulmen beni oradan çıkarıp nefyettiler. Hâlık-ı Rahîm ve Hakîm o nefyi bana bir rahmete çevirdi. Emniyetsiz ve ihlası bozacak esbaba maruz o dağdaki inzivayı; emniyetli, ihlaslı Barla Dağlarındaki halvete çevirdi. Rusya'da esarete iken niyet ettim ve niyaz ettim ki, âhir ömrümde bir mağaraya çekileyim. Erhamürrâhimîn bana Barla'yı o mağara yaptı, mağara faidesini verdi. Fakat sıkıntılı mağara zahmetini, zaif vücuduma yükledi. Yalnız Barla'da, iki-üç adamda bir vehhamlık vardı. O vehhamlık sebebiyle

bana eziyet verildi. Hattâ o dostlarım, güya istirahatımı düşünüyorlar. Halbuki o vehhamlık sebebiyle hem kalbime, hem Kur'anın hizmetine zarar verdiler.

Hem ehl-i dünya bütün menfîlere vesika verdiği ve cânileri hapisten çıkarıp afvettikleri halde, bana zulüm olarak vermediler. Benim Rabb-ı Rahîmim, beni Kur'anın hizmetinde ziyade istihdam etmek ve Sözlere namıyla envâr-ı Kur'anîyeyi bana fazla yazdırmak için, dağdağsız bir surette beni şu gurbette bırakıp, bir büyük merhamete çevirdi”
(Mektubat,46 - 47)

“Hem مَا دَاخِرٌ لِّكَ إِلَّا مَا قَبْلُكَ (Allaah'ın vergisine kabiliyet şart değildir) kaidesince, Cenab-ı Hak merhametkârane kudretini benim hakkımda böyle göstermiş ki; en edna bir nefer gibi bu şahsiyetimi, en a'lâ bir makam-ı müşiriyet hükmünde olan hizmet-i esrar-ı Kur'anîyede istihdam ediyor. Yüzbinler şükür olsun. Nefis cümleden süflî, vazife cümleden a'lâ. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي (Mektubat, 320)

“Aziz kardeşlerim! Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfî hareket değildir. Rıza-yı İlahîye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır, vazife-i İlahîyeye karışmamaktır. Bizler asayîşi muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde herbir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz” (Emirdağ Lahikası-2, 241).

79- Bediü's-Sürûr

Bu ünvan Bediüzzaman'ın surur ve sevincinin asıl saiki kendi şahsıyla ilgili olmayan, insanlık camiasıyla, özellikle de ehl-i imanla alakalı olup çok bediane bir vaziyet kespettiğine işarettir. Aşağıdaki ifadelerde bu nevi şahsına münhasır bediane seviç ve süruru görmekteyiz:

“...Birden güz ve kış mevsimi hatıra geldi ve bana bir gaflet bastı. Ben, o kemal-i neş'e ile cilvelenen o nazenin kavaklara ve zîhayatlara o kadar acıdım ki, gözlerim yaşla doldu. Kâinatın süslü perdesi altındaki ademleri, firakları ihtar ve ihsasıyla kâinat dolusu

firakların, zevallerin hüznüleri başıma toplandı. Birden hakikat-ı Muhammediyenin (A.S.M.) getirdiği nur, imdada yetişti. O hadsiz hüznüleri ve gamları, sürurlara çevirdi. Hattâ o nurun, herkes ve her ehl-i iman gibi benim hakkımda milyon feyzinden yalnız o vakitte, o vaziyete temas eden imdad ve tesellisi için Zât-ı Muhammediyeye (A.S.M.) karşı ebediyen minnetdar oldum. Şöyle ki: Ol nazar-ı gaflet, o mübarek nazeninleri; vazifesiz, neticesiz, bir mevsimde görünüp, hareketleri neş'eden değil belki güya ademden ve firaktan titreyerek hiçliğe düştüklerini göstermekle, herkes gibi bendeki aşkı beka ve hubb-u mehasin ve muhabbet-i vücud ve şefkat-i cinsiye ve alâka-i hayatiyeye medar olan damarlarıma o derece dokundu ki, böyle dünyayı bir manevî cehenneme ve akli bir tazib âletine çevirdiği sırada, Muhammed Aleyhissalâtu Vesselâm'ın beşere hediye getirdiği nur perdeyi kaldırdı; i'dam, adem, hiçlik, vazifesizlik, abes, firak, fânîlik yerinde o kavakların herbirinin yaprakları adedince hikmetleri, manaları ve Risale-i Nur'da isbat edildiği gibi, üç kısma ayrılan neticeleri ve vazifeleri var diye gösterdi... . İşte bu hakikatı, umumun lisanında gezen bu gelen darb-ı mesel ders verip, der: "Kimin için Allah var, ona herşey var ve kimin için yoksa, herşey ona yoktur, hiçtir"(Asa-yı Musa,71-73). "Dünya ve âhirette ebedî ve daimî süruru isteyen, iman dairesindeki terbiye-i Muhammediyeyi (A.S.M.) kendine rehber etmek gerektir" (Sözler, 144).,

80- Bediü'ş-Şuur

Bu ünvan, Bediüzzaman'ın bulunduğu her yerde, harika bir muhakeme-i akliye, keskin bir zekâ, halis bir iman şuuru ve bu şuardan gelen harika bir feraset sahibi olduğuna işaret etmektedir. Aşağıdaki ifadelerde bu şuura işaret eden bazı bilgileri görmek mümkündür:

Önce Bediüzzaman, aşağıdaki ifadelerinde akıl ve şuurun tanımını yaparken, pek harika bir ilim, akıl ve şuardan bahsettiğinin işaretlerinin vermiştir.

"Evet nasılki hayat, bu kâinattan süzölmüş bir hülâsadır ve şuur ve his dahi, hayattan süzölmüş hayatın bir hülâsasıdır ve akıl dahi, şuardan ve histen süzölmüş, şuurun bir hülâsasıdır ve ruh dahi, hayatın hâlis ve sâfi bir cevheri ve sabit ve müstakil zâtıdır. Öyle

de, maddî ve manevî hayat-ı Muhammediye (A.S.M.) dahi; hayattan ve ruh-u kâinattan süzölmüş hülâsat-ül hülâsadır ve risalet-i Muhammediye (A.S.M.) dahi kâinatın his ve şuur ve aklından süzölmüş en sâfi hülâsasıdır. Belki maddî ve manevî hayat-ı Muhammediye (A.S.M.) -âsârının şehadetiyle- hayat-ı kâinatın hayatıdır ve risalet-i Muhammediye (A.S.M.) şuur-u kâinatın şuurudur ve nurudur. Ve vahy-i Kur'an dahi, - hayatdar hakaikının şehadetiyle- hayat-ı kâinatın ruhudur ve şuur-u kâinatın aklıdır” (Sözler, 109-110).

Şu ifadeleri de, kendisinde mükemmel bir şuurun var olduğunun göstergesidir: “Ben 31 Mart hâdisesinde şuna yakın bir hal gördüm. Zira İslâmiyet'in meşrutiyetperver ve hamiyetli fedaileri, cevher-i hayat makamında bildikleri nimet-i meşrutiyeti şeriata tatbik edip, ehl-i hükûmeti adalet namazında kibleye irşad ve nam-ı mukaddes şeriati meşrutiyet kuvvetiyle i'lâ; ve meşrutiyeti şeriat kuvvetiyle ibka; ve bütöün seyyiat-ı sâbıkayı, muhalefet-i şeriat üzerine ilka etmek için bazı telkinatta ve teferruatın tatbikatında bulundular. **Sonra, sağını solundan farketmeyenler, hâşâ şeriati istibdada müsaïd zannederek, tuti kuşları taklidi gibi "Şeriat isteriz!" demekle, hakikî maksad ortada anlaşılmaz oldu.** Zâten plânlar serilmişti. İşte o zaman yalan olarak hamiyet maskesini takınan bazı herifler, o ism-i mukaddese tecavüz ettiler. İşte cây-ı ibret bir nokta-i siyah! (Tarihçe-i Hayat, 83).

“Belki hizmet-i Kur'an, beni hayat-ı içtimaiye-i siyasiye-i beşeriyeyi düşünmekten men'ediyor. Şöyle ki: Hayat-ı beşeriye bir yolculuktur. Şu zamanda, Kur'anın nuruyla gördüm ki, o yol bir bataklığa girdi. Mülevves ve ufûnetli bir çamur içinde kafil-i beşer düşe kalka gidiyor. Bir kısmı, selâmetli bir yolda gider. Bir kısmı, mümkün olduğu kadar çamurdan, bataklıktan kurtulmak için bazı vasıtaları bulmuş. Bir kısm-ı ekseri o ufûnetli, pis, çamurlu bataklık içinde karanlıkta gidiyor. Yüzde yirmisi sarhoşluk sebebiyle, o pis çamuru misk ü anber zannederek yüzüne gözüne bulaştırıyor.. düşerek kalkarak gider, tâ boğulur. Yüzde sekseni ise, bataklığı anlar, ufûnetli, pis olduğunu hisseder.. fakat mütehayyirdirler, selâmetli yolu göremiyorlar.

İşte bunlara karşı iki çare var:

Birisi: Topuz ile o sarhoş yirmisini ayıltmaktır.

İkincisi: Bir nur göstermekle mütehayyirlere selâmet yolunu irae etmektir.

Ben bakıyorum ki; yirmiye karşı seksen adam, elinde topuz tutuyor. Halbuki o bîçare ve mütehayyir olan seksene karşı hakkıyla nur gösterilmiyor. Gösterilse de; bir elinde hem sopa, hem nur olduğu için emniyetsiz oluyor. Mütehayyir adam "Acaba nurla beni celbedip, topuzla dövmek mi istiyor?" diye telaş eder. Hem de bazan ârızalarla topuz kırıldığı vakit, nur dahi uçar veya söner. İşte o bataklık ise, gafletkârane ve dalalet-pîşe olan sefihane hayat-ı içtimaiye-i beşeriyedir. O sarhoşlar, dalaletle telezzüz eden mütemerridlerdir. O mütehayyir olanlar, dalaletten nefret edenlerdir, fakat çıkamıyorlar; kurtulmak istiyorlar, yol bulamıyorlar.. mütehayyir insanlardır. O topuzlar ise, siyaset cereyanlarıdır. O nurlar ise, hakaik-i Kur'aniyedir. Nura karşı kavga edilmez, ona karşı adavet edilmez. Sırf şeytan-ı racîmden başka ondan nefret eden olmaz. İşte ben de nur-u Kur'anı elde tutmak için "Eûz billahi mineşşeytani vessiyase" deyip, siyaset topuzunu atarak, iki elim ile nura sarıldım. Gördüm ki: Siyaset cereyanlarında hem muvafıkta, hem muhalifte o nurların âşıkları var. Bütün siyaset cereyanlarının ve tarafgirliklerin çok fevkinde ve onların garazkârane telakkiyatlarından müberra ve safi olan bir makamda verilen ders-i Kur'an ve gösterilen envâr-ı Kur'aniyeden hiçbir taraf ve hiçbir kısım çekinmemek ve ittiham etmemek gerektir. Meğer dinsizliği ve zındıkayı siyaset zannedip ona tarafgirlik eden insan suretinde şeytanlar ola veya beşer kıyafetinde hayvanlar ola... Elhamdülillah, siyasetten tecerrüd sebebiyle, Kur'anın elmas gibi hakikatlarını propaganda-i siyaset ittihamı altında cam parçalarının kıymetine indirmedim. Belki gittikçe o elmaslar kıymetlerini her taifenin nazarında parlak bir tarzda ziyadeleştiriyor" (Mektubat, 48-49).

84-81 بديع الرسائل بديع المسائل / بديع الوسائل بديع الدلائل

81- Bediü'r-Resail

Bu ünvan, Bediüzzaman'ın telif ettiği Risale-i Nur külliyyatının telif, tasnif, tebyin ve tahkik bakımından çok kuvvetli bir güce sahip olduğuna işaret etmeye yöneliktir. Aşağıdaki bilgiler bu hakikatleri doğrulamaktadır:

“Ben itiraf ediyorum ki: Böyle makbul bir eserin mazharı olmak, hiçbir vecihle o makama liyakatım yoktur. Fakat küçük ehemmiyetsiz bir çekirdekten, koca dağ gibi bir ağacı halketmek; kudret-i İlahiyenin şe'nindedir ve âdetidir ve azametinde delildir. Ben kasekle temin ederim ki: Risale-i Nur'u senadan maksadım, Kur'anın hakikatlarını ve imanın rükünlerini teyid ve isbat ve neşirdir. Hâlık-ı Rahîm'ime yüzbinler şükrolsun ki; kendimi, kendime beğendirmemiş, nefsimin ayıplarını ve kusurlarını bana göstermiş ve o nefs-i emmareyi, başkalara beğendirmek arzusu kalmamış. Kabir kapısında bekleyen bir adam, arkasındaki fâni dünyaya riyakârane bakması, acınacak bir hamakattır ve dehşetli bir hasarettir. İşte bu halet-i ruhiye ile, yalnız hakaik-i imaniyenin tercümanı olan Risale-i Nur'un doğru ve hak olduğuna latif bir münasebet söyleyeceğim. Şöyle ki: Celcelutiye, Süryanice bedî' demektir ve bedî' manasındadır. İbareleri bedî' olan Risale-i Nur, Celcelutiye'de mühim bir mevki tutup ekser yerlerinde tereşşuhatı görüldüğünden, kasidenin ismi ona bakıyor gibi verilmiş. Hem şimdi anlıyorum ki, eskiden beri benim liyakatım olmadığı halde bana verilen Bedüzzaman lâkabı, benim değildi; belki Risale-i Nur'un manevî bir ismi idi. Zahir bir tercümanına âriyeten ve emaneten takılmış. Şimdi o emanet isim, hakikî sahibine iade edilmiş”(Mektubat, 465).

82-Bediü'l-Mesail

Bu ünvanla, Bedüzzaman'ın hayatı boyunca gerek şifahi sohbetlerinde, gerek kitabi olan makale ve eserlerinde sözkonusu ettiği meselelerin her zaman ihtiyaç duyulan, insanların dünya ve ahiret mutluluğunu netice veren müjdelere veya uyarılardan meydana gelen içi hakikatle dopdolu olduğuna vurgu yapılmıştır. Aşağıdaki bilgiler bu gerçeğin iki gözü gibidir.

“Evet, üç aylık bir tahsili bulunan ve kırk seneden beri Kur'an-ı Kerim'den başka bir kitaba işgal etmeyen, yüzotuzu Türkçe, onbeşi Arabça olan eserlerini te'lif ederken hiçbir kitaba müracaat etmediği, henüz hayatta olan kâtibleri tarafından şehadet edilen.. esasen kütübhanesi de bulunmayan, yarım ümmi bir zât, öyle misilsiz bir ilânatla, ulûm-u cedide de dâhil mütenevvi' ilimlerde, yüksek âlimler ve büyük müridlerle, genç yaşında yaptığı münazaraların hepsinde muvaffak olduğu meydanda bulunan, ittifaklı olan

mes'eleleri tasdik ve ihtilafli olanları tashih eden, kendisi için "Bedüzzaman'ın cevab veremeyeceği bir soru yoktur" diye allâmeler tarafından tasdik edilen; ve Avrupa'nın bir kısmı idraksiz ve garazkâr feylesoflarının, müteşabih âyet-i kerime ve hadîs-i şeriflere yaptığı taarruzlarını, o âyet ve hadîslerin birer mu'cize olduğunu eserleriyle isbat ederek itirazlarını kökünden yıkan ve böylece evhama düşürülen bazı ehl-i ilmi de kurtarıp, İslâmiyet'e olan hücumları akîm bırakan Said Nursî gibi bir müellifin, elbette dâhî bir müfessir-i Kur'an ve onun ilminin vehbî ve vasi olduğuna, eserleri olan Nur Risalelerinin bir hayat boyunca okumaya lâayık hârika bir şaheser olduğuna şübhe edilemez." (Sözler, 754-755).

83-Bediü'l-Vesail

Bu ünvan, Bedüzzaman'ın hedeflediği dünyevi veya uhrevi bir davanın hizmetinde kullandığı vesilelerin hepsi meşru, hikmetli ve bediane olduğuna işaret etmektedir. Kitap ve Sünnet'te yeri olmayan hiçbir vesileye tevessül etmemiştir. Allah'ın rızasına götüren her vesile onun için meşru ve gereklidir. Kendisi ehl-i tarik olmadığı halde, onların seyr-u süluklarında kullandıkların vesileleri bütün samimiyetiyle desteklemiştir.

Aşağıdaki bilgilerde bu gerçeği destekleyen hususları görmek mümkündür:

“İKİNCİ TELVİH: Bu seyr ü sülûk-u kalbînin ve hareket-i ruhaniyenin miftahları ve vesileleri, zikir-i İlahî ve tefekkürdür. Bu zikir ve fikrin mehasini, ta'dad ile bitmez. Hadsiz fevaid-i uhreviyeden ve kemalât-ı insaniyeden kat'-ı nazar, yalnız şu dağdağalı hayat-ı dünyeviyeye ait cüz'î bir faidesi şudur ki: Her insan, hayatın dağdağasından ve ağır tekâlifinden bir derece kurtulmak ve teneffüs etmek için; herhalde bir teselli ister, bir zevki arar ve vahşeti izale edecek bir ünsiyeti taharri eder. Medeniyet-i insaniye neticesindeki içtimaat-ı ünsiyetkârane, on insanda bir ikisine muvakkat olarak, belki gafletkârane ve sarhoşçasına bir ünsiyet ve bir ülfet ve bir teselli verir. Fakat yüzde sekseni ya dağlarda, derelerde münferid yaşıyor, ya derd-i maişet onu hücre köşelerine sevk ediyor, ya musibetler ve ihtiyarlık gibi âhireti düşündürülen vasıtalar cihetiyle

insanların cemaatlerinden gelen ünsiyetten mahrumdurlar. O hal onlara ünsiyet verip teselli etmez.

İşte böylelerin hakikî tesellisi ve ciddî ünsiyeti ve tatlı zevki; zikir ve fikir vasıtasıyla kalbi işletmek, o hücre köşelerinde, o vahşetli dağ ve sıkıntılı derelerde kalbine müteveccih olup "Allah!" diyerek kalbi ile ünsiyet edip, o ünsiyet ile, etrafında vahşetle ona bakan eşyayı ünsiyetkârane tebessüm vaziyetinde düşünüp, "Zikrettiğim Hâlıkımın hadsiz ibadî her tarafta bulunduğu gibi, bu vahşetgâhımda da çokturlar. Ben yalnız değilim, tevahhuş manasızdır." diyerek, imanlı bir hayattan ünsiyetli bir zevk alır. Saadet-i hayatiye manasını anlar, Allah'a şükreder"(Mektubat, 444).

84-Bediü'd-Delail

Bu ünvanla, Bediüzzaman'ın herhangi bir konuda gösterdiği delillerin güçlü ve sağlam olduğuna işaret edilmiştir. Aşağıdaki ifadelerde bu delillere verilen ehemmiyetle ilgili bazı bilgileri görmekteyiz:

"Vakta ki hal sahrasında istikbal dağlarına daima yağmur veren hakaik-i hikmetin maden-i tebahhuratı efkâr ve akıl ve hak ve hikmet olduklarından ve yeni tevellüde başlayan meyl-i taharri-i hakikat ve aşk-ı hak ve menfaat-ı umumiyeyi menfaat-ı şahsiyeye tercih ve meyl-i insaniyetkâraneyi intac eyleyen berahin-i katıadan başka isbat-ı müddeaya birşeyle olmaz... Biz ehl-i haliz, namzed-i istikbaliz. Tasvir ve tezyin-i müddeaya, zihnimizi işba' etmiyor. Bürhan isteriz"(Muhakemat, 36)

"Şu sırrın hikmeti budur ki: Eski zamanda, esasat-ı imaniye mahfuzdu, teslim kavî idi. Teferruatta, âriflerin marifetleri delilsiz de olsa, beyanatları makbul idi, kâfi idi. Fakat şu zamanda dalalet-i fenniye, elini esasata ve erkâna uzatmış olduğundan, her derde lâyük devayı ihsan eden Hakîm-i Rahîm olan Zât-ı Zülcelal, Kur'an-ı Kerim'in en parlak mazhar-ı i'cazından olan temsilâtından bir şu'lesini; acz u za'fıma, fakr u ihtiyacıma merhameten hizmet-i Kur'ana ait yazılarıma ihsan etti. Felillahilhamd sırr-ı temsil dûrbîniyle, en uzak hakikatlar gayet yakın gösterildi. Hem sırr-ı temsil cihet-ül vahdetiyle, en dağınık

mes'eleler toplattırıldı. Hem sırr-ı temsil merdiveniyle, en yüksek hakaike kolaylıkla yetiştirildi. Hem sırr-ı temsil penceresiyle; hakaik-i gaybiyeye, esasat-ı İslâmiyeye şuhuda yakın bir yakîn-i imaniye hâsıl oldu. Akıl ile beraber vehim ve hayal, hattâ nefis ve heva teslime mecbur olduğu gibi, şeytan dahi teslim-i silâha mecbur oldu.

Elhasıl: Yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsilât-ı Kur'aniyenin lemaatındandır. Benim hissem; yalnız şiddet-i ihtiyacımla talebdir ve gayet aczimle tazarruumdur. Derd benimdir, deva Kur'anındır” (Mektubat, 376-377).

86-85 بدیع مرشد في اخر الزمان / بدیع مجدد لا يقبل الثواني

85- Bediun Mürşidun Fi Ahirizzamani

Bu ünvanla, Bediüzzaman'ın fitne-i ahir zaman gibi çok ağır şartlar içerisinde tacdid, ihya ve ıslah hizmetini yürüten ve herşeye rağmen davasını büyük kitlelere ulaştıran bir bedi olduğuna vurgu yapılmıştır. Aşağıdaki bilgilerde bu konuyu aydınlatan ifadeler görmektediriz:

“Sual: Bütün kıymetdar kitablar içinde Risale-i Nur, Kur'anın işaretine ve iltifatına ve Hazret-i İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın takdir ve tahsinine ve Gavs-ı A'zam'ın (K.S.) teveccüh ve tebşirine vech-i ihtisası nedir? O iki zâtın kerametle Risale-i Nur'a bu kadar kıymet ve ehemmiyet vermesinin hikmeti nedir?

Elcevab: Malûmdur ki bazı vakit olur, bir dakika; bir saat ve belki bir gün, belki seneler kadar ve bir saat; bir sene, belki bir ömür kadar netice verir ve ehemmiyetli olur. Meselâ: Bir dakikada şehid olan bir adam, bir velayet kazanır; ve soğğun şiddetinden incimad etmek zamanında ve düşmanın dehşet-i hücumunda bir saat nöbet, bir sene ibadet hükmüne geçebilir. İşte aynen öyle de: Risale-i Nur'a verilen ehemmiyet dahi, zamanın ehemmiyetinden, hem bu asrın şariat-ı Muhammediyeye (A.S.M.) ve şeair-i Ahmediyeye (A.S.M.) ettiği tahribatın dehşetinden, hem bu âhirzamanın fitnessinden eski zamandan beri bütün ümmet istiaze etmesi cihetinden, hem o fitnelerin savletinden mü'minlerin imanlarını kurtarması noktasından Risale-i Nur öyle bir ehemmiyet kesbetmiş ki: Kur'an

ona kuvvetli işaretle iltifat etmiş ve Hazret-i İmam-ı Ali Radiyallahü Anh üç kerametle ona beşaret vermiş ve Gavs-ı A'zam (K.S.) kerametkârane ondan haber verip, tercümanını teşci' etmiş. Evet bu asrın dehşetine karşı taklidî olan itikadın istinad kal'aları sarsılmış ve uzaklaşmış ve perdelenmiş olduğundan; her mü'min, tek başıyla dalaletin cemaatle hücumuna mukavemet ettirecek gayet kuvvetli bir iman-ı tahkikî lâzımdır ki dayanabilsin. Risale-i Nur bu vazifeyi; en de hşetli bir zamanda ve en lüzumlu nazik bir vakitte, herkesin anlayacağı bir tarzda; hakaik-i Kur'aniye ve imaniyenin en derin ve en gizlilerini, gayet kuvvetli bürhanlar ile isbat ederek; o iman-ı tahkikîyi taşıyan hâlis ve sadık şakirdleri dahi, buldukları kasaba ve karye ve şehirlerde -hizmet-i imaniye itibariyle- âdetâ birer gizli kutub gibi, mü'minlerin manevî birer nokta-i istinadı olarak, bilinmedikleri ve görünmedikleri ve görüşülmedikleri halde, kuvve-i maneviye-i itikadları cesur birer zabıt gibi; kuvve-i maneviyeyi, ehl-i imanın kalblerine verip, mü'minlere manen mukavemet ve cesaret veriyorlar..."(Mektubat, 466- 467).

86-Bediun Müceddidun La Yakbelu's-Sevani

Bu ünvanla, Bediüzzaman'ın omuzlarına konulan tecdid ve ihya hizmetinin nurlarının, gelecek asırlarda da başka ikinci bir müceddide ihtiyaç duymayacak şekilde aydınlatacağına işaret edilmiştir: Aşağıdaki ifadelerde bu gerçeğin delillerini görmekteyiz: "Nur Risaleleri, şiddetli ihtiyaç zamanında te'lif edildiğinden, her yazılan risale, gayet şifalı bir tiryak ve ilâç hükmünü taşıyor ve öyle de tesir edip pek çok kimselerin manevî hastalıklarını tedavi ediyor. Risale-i Nur'u okuyan herbir kimse; güya o risale kendisi için yazılmış gibi bir halet-i ruhiye içinde kalarak büyük bir iştihak ve şiddetli bir ihtiyaç hissederek mütalaa ediyor. **Nihayet öyle eserler vücuda geliyor ki; bu asır ve gelecek asırların bütün insanların imanî, İslâmî, fikrî, ruhî, kalbî, aklî ihtiyaçlarına tam cevap verecek ve kâfi gelecek Kur'anî hakikatlar ihsan ediliyor. Risale-i Nur, Kur'an-ı Hakîm'in hakikî bir tefsiridir.** Âyetler, sırasıyla değil; devrin ihtiyacına cevap veren imanî hakikatları mübeyyin âyetler tefsir edilmiştir. Tefsir iki kısımdır: Biri, âyetin ibaresini ve lafzını tefsir eder; biri de, âyetin mana ve hakikatlarını izah ile isbat eder.

Risale-i Nur, bu ikinci kısım tefsirlerin en kuvvetlisi ve en kıymetdarı ve en parlağı ve en mükemmeli olduğu, ehl-i tahkik ve tedkikten binlercesinin şehadetiyle ve tasdikleriyle sabittir” (Tarihçe-i Hayat, 160 - 161).

“Üstad, Nurların yazılmasına, teksirine çok ehemmiyet verirdi. **"Risale-i Nur, bu asrı ve gelecek asırları tenvir edecek olan bir mu'cize-i Kur'anîyedir"** deyip, Nur'a ait hizmeti, zamanın en büyük mes'alesi olarak kabul eder, bu ehemmiyetle davranırdı” (Tarihçe-i Hayat, 463 - 464).

HATİME

الحمد لله الذي / تمّت به الصالحات / بنبيه تتمّ / في ملكه النبوات / و تختتم الرسالات
 عليه واله و صحبه الصلوات و التسليمات/ ما دامت الحركات والسكنات / في الارض و السموات
 و قد تمت الاشعار/ المنظومة بالابيات / موافقا لمقام / بديع الرياضيات
 عدده بالابجد / ست مع الثمانين / وهو عمر استاذنا / بديع البديعيات.
 والحمد لله الذي / جعلنا من امّة / خير كل المخلوقات / سيدنا محمّد
 و قد جعلنا ايضا / من طلاب استاذنا / القائد لعصرنا / اي سعيد مجدّد
 و جاعل حياته / وقفا لخدمة الدين / لا خوفا من النيران / بل لخدمة القران
 و اشتهر بالتحدي / في مجالات الميدان / ابتغاءً للرضوان / باسم بديع الزمان
 نور الله ثراه / وسّع الله مرأه / رفع الله مثواه / جعل الخلد مأواه

Salih amellerin kendisiyle tamamlandığı Allah’a hamdolsun. Kendisiyle mülkündeki nübüvvetin temama, risaletin hitama erdiği son peygamberi Hz. Muhammed’e (s.a.v), al ve ashabına –arz ve semavatta harekat ve sekenat devam ettiği sürece-salat-u selam olsun. Bu kaside Bedi kelimesinin ebced makamına uygun olarak 86 manzum beyitle tamamlandı. Ki bu sayı Bediler bedii Üstadın hicri tarihiyle ömrünün yıl sayısıdır.